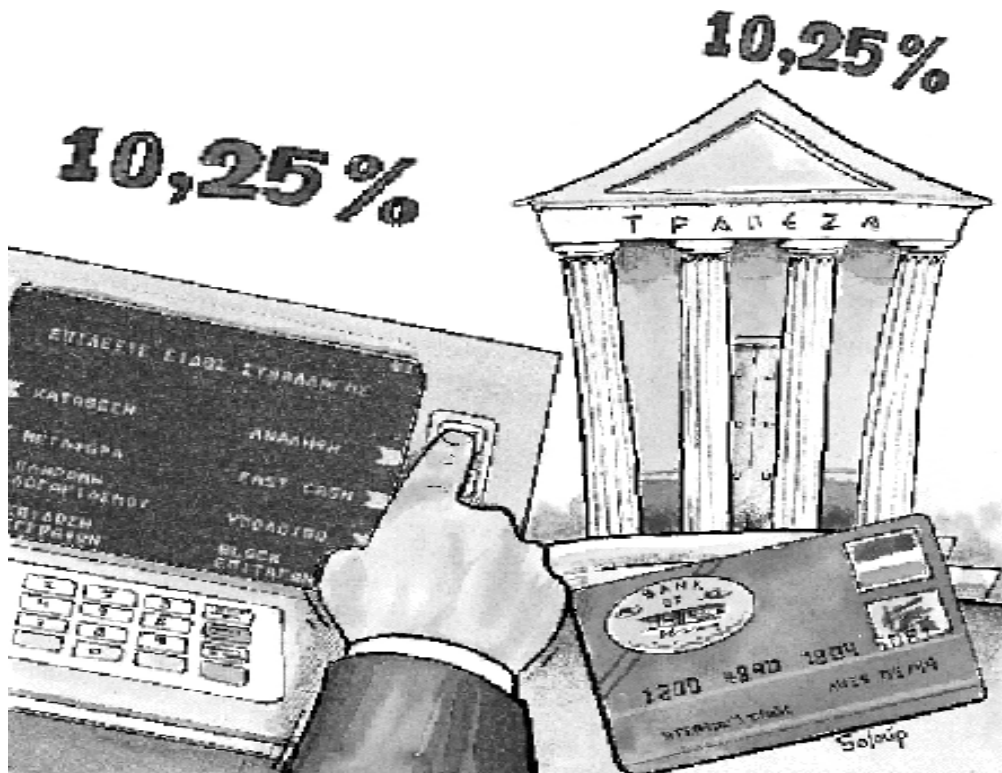

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ: ΣΔΟ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

**«ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ»**

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
Κος ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:
ΚΑΨΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΚΟΝΔΩΡΟΣ ΠΕΤΡΟΣ

ΠΑΤΡΑ 26/05/2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I.	ΠΡΟΛΟΓΟΣ	3
II.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
III.	1 Σκοποί και σημασία του γενικού λογιστικού σχεδίου.	4
IV.	2 Βασικές Αρχές του Ε.Γ.Λ.Σ.	5
V.	3 Υποχρεωτικοί – προαιρετικοί λογαριασμοί	6
VI.	4 Τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Ε.Γ.Λ.Σ.	8
VII.	5 Δομή και Ταξινόμηση του Σχεδίου Λογαριασμών του Ε.Γ.Λ.Σ.	10
VIII.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	13
IX.	1.1 Περιεχόμενο και Εννοιολογικοί Προσδιορισμοί	13
X.	1.2 Διάκριση των απαιτήσεων	13
XI.	1.3 Η Έννοια των Συμμετοχών	14
XII.	1.4 Αγορά και Πώληση Συμμετοχών	17
XIII.	1.5 Αποτίμηση Συμμετοχών σε Τους Επιχειρήσεις, Καθώς και Μετοχών ΑΕ που δεν Έχουν Εισαχθεί στο Χρηματιστήριο.	19
XIV.	1.6 Διαδικασία - Προϋποθέσεις για τη Μεταβίβαση Μετοχών	19
XV.	1.7 Φορολογία Μεταβίβασης Μετοχών (για εισηγμένες στο Χρηματιστήριο)	20
XVI.	1.8 Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις (λογαριασμοί 18.02 – 18.14)	21
XVII.	1.9 Η Ανάλυση του Λογαριασμού 18 Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ	22
XVIII.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΟΜΑΔΑ 3 ^H - ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	33
XIX.	2.1 Έννοια των απαιτήσεων	33
XX.	2.2 Αποτίμηση των απαιτήσεων	33
XXI.	2.2.1 Αποτίμηση των απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα	34
XXII.	2.3 Απόσβεση των Επισφαλών Απαιτήσεων κατά Πελατών (σύμφωνα με την εμπορική νομοθεσία)	34
XXIII.	2.3.1 Απόσβεση των επισφαλών Απαιτήσεων (πελατών και χρεωστών) σύμφωνα με το ΕΓΛΣ	35
XXIV.	2.3.2 Απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων κατά πελατών σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία (τα αναφερόμενα ενταύθα δεν ισχύουν για διαχειριστικές περιόδους που αρχίζουν από 1.1.2003 και μετά)	37
XXV.	2.5 Λογαριασμός 30 «Πελάτες»	42
XXVI.	2.6 Λογαριασμός 31 «Γραμμάτια Εισπρακτέα»	51
XXVII.	2.7 Λογαριασμός 32 «Παραγγελίες στο εξωτερικό»	60
XXVIII.	2.7.1 Υπολογισμός της Αξίας των Αγορών από το Εξωτερικό και των Πωλήσεων στο Εξωτερικό	62
XXIX.	2.8 Λογαριασμός 33 «Χρεώστες διάφοροι»	63
XXX.	Περιεχόμενο του λογαριασμού 33	63
XXXI.	2.9 Λογαριασμός 34 «ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ»	75
XXXII.	Έννοια των χρεογράφων	75
XXXIII.	2.10 Λογαριασμός 35 «ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ»	103
XXXIV.	2.11 Λογαριασμός 36 «ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ»	105
XXXV.	2.12 Λογαριασμός 37 «.....»	113
XXXVI.	2.13 Λογαριασμός 38 «ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ»	113
XXXVII.	2.14 Όμιλος Λογαριασμών 39 «ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ Η' ΑΛΛΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ»	120
XXXVIII.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	122

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Συμπληρώθηκαν είκοσι επτά χρόνια από τη νομοθετική καθιέρωση του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (Νόμος 1041/80, ΠΔ 1123/80) και ήδη η εφαρμογή του είναι υποχρεωτική: 1) Για όλες τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας, οι οποίες υποχρεούνται να το εφαρμόζουν μόνο ως προς τη δομή, την ονοματολογία και το περιεχόμενο των πρωτοβάθμιων, των δευτεροβάθμιων και των υπογραμμισμένων τριτοβάθμιων λογαριασμών, με εξαίρεση τους λογαριασμούς της αναλυτικής λογιστικής, δηλαδή της ομάδας 9 (άρθρο 7 2 ΠΔ 186/92), 2) για τις ανώνυμες εταιρίες υποχρεούνται να το εφαρμόζουν πλήρως, δηλαδή, περιλαμβανομένης και της ομάδας 9 (άρθρο 7 Ν. 1882/90).

Στο χρονικό αυτό διάστημα επήλθαν σπουδαίες νομοθετικές μεταβολές (προσαρμογή της νομοθεσίας περί ΑΕ και ΕΠΕ στις σχετικές οδηγίες της ΕΟΚ, εισαγωγή του συστήματος ΦΠΑ κα) και εκδόθηκαν από Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής (ΕΣΥΛ) περισσότερες από τρεις εκατοντάδες γνωματεύσεις, οι οποίες συμπλήρωσαν τους λογαριασμούς του ΕΓΛΣ και παρέχουν οδηγίες για την τήρηση τους σε πλείστα όσα θέματα της λογιστικής.

Το θέμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι η ανάλυση του 18 λογαριασμού, συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και της 3ης ομάδας του λογιστικού σχεδίου βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και διαθέσιμα.

Σε αυτούς τους λογαριασμούς έχουμε την ανάλυση τους σε δευτεροβάθμιους και τριτοβάθμιους λογαριασμούς. Επίσης τους λογαριασμούς τους αναφέρουμε πως λειτουργούν από τρεις σκοπιές δηλαδή από την μεριά του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου από την μεριά του κώδικα βιβλίων και στοιχείων και τέλος του ΦΠΑ. Εν κατακλείδι στην εργασία υπάρχουν και παραδείγματα για τους λογαριασμούς.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1 Σκοποί και σημασία του γενικού λογιστικού σχεδίου.

Με την καθιέρωση του θεσμού του γενικού λογιστικού σχεδίου επιδιώκεται ο σχεδιασμός της λογιστικής σε εθνική κλίμακα. Ο σχεδιασμός αυτός στηρίζεται στην τυποποίηση και την απλούστευση της λογιστικής εργασίας των οικονομικών μονάδων και αποβλέπει στην εξασφάλιση ομοιογενών, σαφών και ορθών στοιχείων και πληροφοριών, σχετικών με την περιουσιακή διάρθρωση, την οικονομική κατάσταση και τη δραστηριότητά τους και διευκολύνει τους αρμόδιους στην λήψη των επιχειρηματικών αποφάσεων.

Ο λογιστικός σχεδιασμός αποβλέπει επίσης, από την άποψη μεν της ιδιωτικής οικονομίας στην καθιέρωση ενιαίου τύπου όλων των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων και από την άποψη της μακροοικονομίας, της δημόσιας οικονομίας και των κρατικών υπηρεσιών στην δυνατότητα εξασφάλισης αξιόπιστων στοιχείων για τον προγραμματισμό και την παρακολούθηση της οικονομίας καθώς και στην δυνατότητα απλουστεύσεως και διευκόλυνσεως των κάθε είδους και φύσεως ελέγχων.

Με την καθιέρωση του θεσμού του γενικού λογιστικού σχεδίου βασικά επιδιώκονται:

- Η ενιαία εφαρμογή παραδεγμένων λογιστικών αρχών που αναφέρονται στην αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, στον υπολογισμό των αποσβέσεων, στον ομοιόμορφο προσδιορισμό του κόστους, στην κατάρτιση του λογαριασμού της γενικής εκμεταλλεύσεως, στον ενιαίο τρόπο λειτουργίας και συνλειτουργίας των λογαριασμών, στον τρόπο λειτουργίας και συνδεσμολογίας της γενικής και της αναλυτικής λογιστικής, στην κατάρτιση κρίσιμων αριθμοδεικτών κ.λπ.

- Η αύξηση της παραγωγικότητας, που θα προέλθει από την τυποποίηση και την οργάνωση σε ορθολογικές και ενιαίες βάσεις της λογιστικής της χώρας μας.

- Η επιβοήθηση των αρμοδίων στην άσκηση ορθολογικής κρατικής οικονομικής πολιτικής.

- Η βελτίωση των αποτελεσμάτων από την συνεργασία μεταξύ των οικονομικών μονάδων, των επαγγελματικών τους οργανώσεων και των αρμοδίων κρατικών υπηρεσιών.

- Η διευκόλυνση εκείνων που συναλλάσσονται με τις οικονομικές μονάδες αλλά και του επενδυτικού κοινού, στην κατανόηση των δημοσιευόμενων ισολογισμών, λογαριασμών αποτελεσμάτων και λοιπών οικονομικών καταστάσεων και ο ευχερέστερος έλεγχος της πιστοληπτικής ικανότητας των μονάδων αυτών.

- Η μέσω της εξασφάλισης αξιόπιστων στοιχείων και πληροφοριών διευκόλυνση του έργου κρατικών υπηρεσιών, όπως της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, της Υπηρεσίας Εθνικών Λογαριασμών κλπ. στην αρτιότερη και την πλέον αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής τους.

- Η ανύψωση της στάθμης του λογιστικού επαγγέλματος.

- Η διευκόλυνση της εξειδικευμένης διδασκαλίας των λογιστικών μαθημάτων στις μέσες και τις ανώτατες σχολές.

2 Βασικές Αρχές του Ε.Γ.Λ.Σ.

Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο διέπεται από τρεις βασικές αρχές που είναι οι ακόλουθες:

1. Η σημαντικότερη από αυτές είναι η **αρχή της αυτονομίας**, σύμφωνα με την οποία το σχέδιο λογαριασμών χωρίζεται σε τρία μέρη: Τη γενική λογιστική που περιλαμβάνει τις ομάδες λογαριασμών από την πρώτη έως την όγδοη, την αναλυτική λογιστική εκμεταλλεύσεως, που περιλαμβάνει τους λογαριασμούς της ένατης ομάδας (κοστολογήσεως) και τους λογαριασμούς τάξεως.

2. Η **αρχή της κατ' είδος συγκεντρώσεως και παρακολουθήσεως των αποθεμάτων, των εξόδων και των εσόδων**. Σύμφωνα με την αρχή αυτή οι λογαριασμοί των αποθεμάτων, των εξόδων και εσόδων δέχονται μόνο χρεοπιστώσεις και αντιλογισμούς. Οι εσωτερικές διακινήσεις, οι εσωτερικές μεταφορές και οποιοδήποτε αλλοιώσεις, που νοθεύουν τα πρωτογενή τους στοιχεία απαγορεύονται στη γενική λογιστική. Οι μεταφορές αυτές και οι διάφορες λογιστικές επεξεργασίες γίνονται μόνο στους οικείους λογαριασμούς τις αναλυτικής λογιστικής (της 9^{ης} ομάδας).

3. Η **αρχή της καταρτίσεως του λογαριασμού Γενικής Εκμετάλλευσης**. Στο τέλος της χρήσης μεταφέρονται με λογιστικές

εγγραφές σε αυτόν κατ' είδος: Τα αποθέματα αρχής και τέλους χρήσης, καθώς και επίσης οι αγορές. Τα οργανικά έξοδα και τα οργανικά έσοδα.

Η καταχώρηση και η παρακολούθηση των λογιστικών γεγονότων και ο προσδιορισμός της χρηματοοικονομικής καταστάσεως και του αποτελέσματος εργασιών της οικονομικής μονάδας (πρέπει να) γίνεται με βάση ορισμένες παραδοχές και αρχές γενικά παραδεκτές, προκειμένου οι πληροφορίες της λογιστικής να έχουν ομοιογένεια και έτσι, να είναι συγκρίσιμες και εν γένει δεκτικές αναλύσεως εκ μέρους των χρήσεων των πληροφοριών αυτών.

Δυστυχώς, δεν υπάρχει συμφωνία μεταξύ των κρατών ως προς το ποιες είναι οι αρχές και οι παραδοχές. Πολύ περισσότερο, δεν υπάρχει συμφωνία ως προς το βαθμό σπουδαιότητας καθεμιάς από αυτές τις αρχές, πράγμα πολύ σημαντικό σε περίπτωση που μια αρχή αντιστρατεύεται μια άλλη όπως συμβαίνει σε αρκετές περιπτώσεις.

3 Υποχρεωτικοί – προαιρετικοί λογαριασμοί

1. Οι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί με υπογράμμιση είναι υποχρεωτικοί. Κάθε οικονομική μονάδα, για κάθε πράξη που χρειάζεται λογιστική παρακολούθηση είναι υποχρεωμένη να χρησιμοποιεί τον πρωτοβάθμιο λογαριασμό που προβλέπεται αυτό το σχέδιο λογαριασμών, χωρίς να έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί οποιονδήποτε άλλον έστω και αν υπάρχουν κενοί κωδικοί αριθμοί (ασυμπλήρωτο). Οι κενοί αυτοί κωδικοί αριθμοί συμπληρώνονται με νέους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς, μόνο μετά από απόφαση του κατά νόμου αρμόδιου οργάνου.

2. Οι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί με υπογράμμιση είναι υποχρεωτικοί με την έννοια της υποχρεωτικότητας της παραπάνω περίπτωσης (1).

3. Οι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί χωρίς υπογράμμιση χρησιμοποιούνται κατά την κρίση της οικονομικής μονάδας, είτε μετά από ανάπτυξή τους σε περισσότερους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η οικονομική μονάδα, αντί να χρησιμοποιεί ένα προαιρετικό δευτεροβάθμιο λογαριασμό, έχει την δυνατότητα να δημιουργεί περισσότερους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς για την παρακολούθηση εκείνων των λογιστικών πράξεων για τις οποίες το σχέδιο

λογαριασμών προβλέπει την παρακολούθησή τους από τον προαιρετικό αυτό λογαριασμό.

Η ανάπτυξη των δευτεροβάθμιων λογαριασμών στους οποίους διασπάται οποιοσδήποτε προαιρετικός δευτεροβάθμιος λογαριασμός είναι δυνατόν να γίνεται στους κωδικάριθμους του αντίστοιχου πρωτοβάθμιου, οι οποίοι έχουν τα δύο τελευταία τους ψηφία 90 – 99 και στον κωδικάριθμο του προαιρετικού δευτεροβάθμιου λογαριασμού που διασπάται.

Παράδειγμα.

Ο λογαριασμός 18.13 «λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις σε ευρώ», είναι προαιρετικός δευτεροβάθμιος (δεν έχει υπογράμμιση). Αν η οικονομική μονάδα επιθυμεί να παρακολουθεί τις λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις σε ευρώ σε περισσότερους από έναν δευτεροβάθμιους λογαριασμούς όπως π.χ. «μακροπρόθεσμοι λογαριασμοί πελατών σε ευρώ», «μακροπρόθεσμοι λογαριασμοί καταθέσεων σε τράπεζες σε ευρώ» ή «μακροπρόθεσμα δάνεια προσωπικού σε ευρώ» είναι δυνατόν τους λογαριασμούς αυτούς να τους αναλύσει κατά τους εξής δύο τρόπους:

Πρώτος τρόπος.

18.90 «μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά πελατών σε ευρώ»

18.91 «μακροπρόθεσμες καταθέσεις σε τράπεζες σε ευρώ»

18.92 «μακροπρόθεσμα δάνεια προσωπικού σε ευρώ» κ.ο.κ.

Δεύτερος τρόπος.

18.13 «μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά πελατών σε ευρώ»

18.14 «μακροπρόθεσμες καταθέσεις σε τράπεζες σε ευρώ»

18.15 «μακροπρόθεσμα δάνεια προσωπικού σε ευρώ» κ.ο.κ.

4. Οι τριτοβάθμιοι λογαριασμοί με υπογράμμιση είναι υποχρεωτικοί με την έννοια της παραπάνω περίπτωσης (1). Η οικονομική μονάδα, σε ορισμένες περιπτώσεις που αναφέρονται ειδικά στις σχετικές παραγράφους του Ε.ΓΛΣ (ομάδες 6,7 και 8), έχει τη δυνατότητα, αντί να αναπτύσσει κατά είδος τους τριτοβάθμιους λογαριασμούς, να τους αναπτύσσει κατά προορισμό. Προϋπόθεση της αναπτύξεως αυτής είναι ότι οι υποχρεωτικοί τριτοβάθμιοι λογαριασμοί θα εμφανίζονται σαν αναλυτικοί των περιληπτικών κατά προορισμό λογαριασμών, στους οποίους

αναλύονται οι δευτεροβάθμιοι κατ' είδος λογαριασμοί των οικείων πρωτοβάθμιων των παραπάνω ομάδων.

Παράδειγμα.

Ο δευτεροβάθμιος λογαριασμός 64.07 «έντυπα και γραφική ύλη», στο Σχέδιο Λογαριασμών αναπτύσσεται στους εξής υποχρεωτικούς τριτοβάθμιους κατ' είδος λογαριασμούς:

64.07.00 Έντυπα.

64.07.01 Υλικά πολλαπλών εκτυπώσεων.

64.07.02 Έξοδα πολλαπλών εκτυπώσεων.

64.07.03 Γραφική ύλη και λοιπά υλικά γραφείων.

Σύμφωνα με όσα καθορίζονται στην παράγραφο 2.2.603 η οικονομική μονάδα έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει τον παραπάνω λογαριασμό 64.07, κατά προορισμό ως εξής:

64.07.07 Έντυπα και γραφική ύλη κεντρικού καταστήματος.

64.07.01 Έντυπα.

64.07.02 Υλικά πολλαπλών εκτυπώσεων.

64.07.03 Γραφική ύλη και λοιπά υλικά γραφείων.

64.07.01 Έντυπα και γραφική ύλη υποκαταστήματος Χ.

64.07.01.00 Έντυπα.

64.07.01.01 Υλικά πολλαπλών εκτυπώσεων.

64.07.01.02 Έξοδα πολλαπλών εκτυπώσεων.

64.07.01.03 Γραφική ύλη και λοιπά υλικά γραφείων. κοκ.

4 Τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Ε.Γ.Λ.Σ.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. παρουσιάζει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά γνωρίσματα:

1. Παρουσιάζει γενικότητα εφαρμογής.

Παρέχει τη δυνατότητα εφαρμογής του, από όλες τις οικονομικές μονάδες της χώρας τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα.

Οι ιδιορρυθμίες και τα ειδικά προβλήματα μονάδων ορισμένων κλάδων του ιδιωτικού τομέα (π.χ. τραπεζών, ασφαλιστικών εταιριών κ.λπ.) και μονάδων κλάδων του δημόσιου τομέα (Ν.Π.Δ.Δ. και οργανισμών που διέπονται από τις διατάξεις του Δημόσιου Λογιστικού) αντιμετωπίζονται από τα κλαδικά Λογιστικά Σχέδια (Κ.Λ.Σ.) τα οποία καταρτίζονται από το Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής, με τη συνεργασία των επαγγελματικών οργανώσεων και των διοικήσεων των ενδιαφερομένων κλάδων.

Τα Κ.Λ.Σ. έχουν ως βάση Ε.ΓΛΣ. Τα σχέδια αυτά περιλαμβάνουν διαρρυθμίσεις που φθάνουν από αλλαγές λογαριασμών μέχρι αλλοίωση ολόκληρων ομάδων, όταν κρίνεται ότι τα διάφορα προβλήματα που δημιουργούνται δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπίζονται με άλλο τρόπο.

Το Ε.Γ.Λ.Σ., όπως είναι διατυπωμένο, απευθύνεται στις οικονομικές μονάδες που εφαρμόζουν το διπλογραφικό λογιστικό σύστημα (διγραφία). Το Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής προβλέπεται να καταρτίσει απόσπασμα του, το οποίο θα είναι δυνατό να εφαρμόζεται από τις μονάδες που τους επιτρέπεται και επιθυμούν την εφαρμογή απλογραφικών λογιστικών συστημάτων.

2. Παρουσιάζει σημαντική ελαστικότητα και προσαρμοστικότητα.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. παρουσιάζει υψηλού βαθμού ελαστικότητα και παρέχει τη δυνατότητα στις οικονομικές μονάδες να αναπτύσσουν, μέσα στα βασικά του πλαίσια, το δικό του Σχέδιο Λογαριασμών και να επιλέξουν ελεύθερα λογιστικά συστήματα και τρόπους διεξαγωγής της λογιστικής εργασίας.

Χαρακτηρίζεται ακόμη για την εύκολη προσαρμογή του σε όλα τα είδη λογιστικών συστημάτων, λογιστικών μεθόδων και τεχνικών μέσων διεξαγωγής της λογιστικής εργασίας (μηχανικών λογιστικών μηχανών, Η/Υ κ.λπ.).

3. Χαρακτηρίζεται για επαρκή πληρότητα.

Το Ε.ΓΛΣ. δεν περιλαμβάνει λεπτομερείς λογιστικές διαδικασίες. Αυτές καθορίζονται από τα τυχόν Κλαδικά Λογιστικά Σχέδια και ειδικότερα από τους Λογιστικούς Οδηγούς.

Χαρακτηρίζεται από ικανοποιητική πληροφοριακή πληρότητα. Οι πληροφορίες που παρέχει εξυπηρετούν τόσο τις οικονομικές μονάδες που το εφαρμόζουν όσο και τις κεντρικές κρατικές υπηρεσίες (Υπηρεσία Εθνικών Λογαριασμών, Εθνική Στατιστική Υπηρεσία) οι οποίες με τη συγκέντρωση τυποποιημένων στοιχείων αποβλέπουν σε μια ομοιόμορφη σύνθεση που σήμερα αποτελεί ανάγκη.

4. Χαρακτηρίζεται για επαρκή σαφήνεια.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. είναι διατυπωμένο με εξαιρετική σαφήνεια, προσόν ιδιαίτερα απαραίτητο, αφού προορίζεται να εφαρμοστεί από πλήθος λογιστών με διαφορετική στάθμη επαγγελματικής και επιστημονικής κατάρτισης. Το εννοιολογικό περιεχόμενο των λογαριασμών είναι σαφές και πλήρες ώστε να μην επιτρέπει παρερμηνείες για την κατάταξη των διαφόρων στοιχείων. Επίσης, απόλυτη σαφήνεια χαρακτηρίζει τις διατάξεις της συλλειτουργίας και συνδεσμολογίας των διάφορων

λογαριασμών, καθώς και τις διατάξεις που αναφέρονται στους εναλλακτικούς τρόπους αντιμετώπισης διάφορων ειδικών περιπτώσεων.

5. Χαρακτηρίζεται για ταχύτητα συγκεντρώσεως των πληροφοριακών στοιχείων.

Είναι κατά τέτοιο τρόπο δομημένο, ώστε να είναι δυνατή, ταχύτερη και εύκολη η συγκέντρωση των κάθε φύσεως στοιχείων και πληροφοριών, η αποτελεσματικότερη διαχείριση, ο έλεγχος, η σύνταξη οικονομικών καταστάσεων, η κατάρτιση των αριθμοδεικτών, η συμπλήρωση ερωτηματολογίων κ.λπ.

5 Δομή και Ταξινόμηση του Σχεδίου Λογαριασμών του Ε.Γ.Λ.Σ.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. διακρίνει δέκα ομάδες λογαριασμών. Απ' αυτές, οι οκτώ πρώτες ομάδες είναι λογαριασμοί της Γενικής Λογιστικής, η ένατη ομάδα αφορά τους λογαριασμούς της Αναλυτικής Λογιστικής (Λογιστική Κόστους), η δέκατη ομάδα(ομάδα 0) αφορά τους Λογαριασμούς Τάξεως.

Ο κάθε λογαριασμός (πρωτοβάθμιος) αναπτύσσεται σε επιμέρους (ειδικότερους) λογαριασμούς με απώτερο σκοπό την πληρέστερη πληροφόρηση οικονομικής μονάδας. Η ανάπτυξη των λογαριασμών σε ένα λογιστικό σχέδιο μπορεί να γίνει κατά πλάτος (οριζόντια ανάπτυξη), η κατά βάθος (κάθετη ανάπτυξη). Κατά την πρώτη ανάπτυξη, έχουμε πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους λογαριασμούς από τους οποίους αντλούνται πολλές πληροφορίες, αλλά λιγότερους ή καθόλου τριτοβάθμιους λογαριασμούς. Κατά την σε βάθος ανάπτυξη έχουμε λίγους λογαριασμούς στις πρώτες βαθμίδες και περισσότερους λογαριασμούς στις επόμενες κατώτερες βαθμίδες.

Για την ταξινόμηση των λογαριασμών, η οποία διευκολύνει κατά πολύ τη λογιστική εργασία, το Ε.Γ.Λ.Σ. ακολουθεί το αριθμητικό σύστημα ταξινόμησης. Ειδικότερα, ακολουθεί το δεκαδικό σύστημα αριθμησης για τις ομάδες και τους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς και ελεύθερο σύστημα ταξινόμησης για τους τριτοβάθμιους και πέρα λογαριασμούς. Ακολουθήθηκε το μεικτό αυτό σύστημα ταξινόμησης σε μία προσπάθεια να περιορισθεί το πλάτος του σχεδίου λογαριασμών, χωρίς όμως να αναπτυχθεί υπερβολικά το βάθος τους, όπως προκύπτει από το γεγονός, ότι σε ελάχιστες περιπτώσεις το Ε.Γ.Λ.Σ. έχει προχωρήσει σε ανάλυση λογαριασμών μέχρι και την τέταρτη βαθμίδα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΟΜΑΔΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ	ΕΙΔΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	ΚΥΚΛΩΜΑ ΛΟΓ/ΣΜΟΥ
1η =	Πάγια	Ουσίας	1ο κύκλωμα (δηλαδή λογαριασμοί Γενικής Λογιστικής)
2η =	Αποθέματα	Ουσίας	
3η =	Απαιτήσεις & Διαθέσιμα	Ουσίας	
4η =	ΚΘ Μακρ. Υποχρ & Προβλέψεις	Ουσίας	
5η =	Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	Ουσίας	
6η =	Οργανικά Έξοδα	Αποτελεσματικοί Λογαριασμοί	
7η =	Οργανικά Έσοδα		
8η =	Ανόργανα έξοδα & έσοδα, λογ/σμοί αποτελεσμάτων & λογ/σμος ισολογισμού ανοίγματος & κλεισίματος		
9η =	Όλοι οι λογαριασμοί Αναλυτικής Λογιστικής		
10 (0)	Όλοι οι Λογαριασμοί Τάξεως		

Βέβαια, στην παρούσα πτυχιακή εργασία θα ασχοληθούμε μόνο με την 3^η ομάδα του Ε.ΓΛΣ και τον λογαριασμό 18 δηλαδή τις απαιτήσεις, διαθέσιμα και τις συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις αντίστοιχα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

1.1 Περιεχόμενο και Εννοιολογικοί Προσδιορισμοί

Στην Ομάδα 3 περιλαμβάνονται οι εξής κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων:

- Οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις, οι οποίες παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 30, 32,33, 35 και 36,
- Τα αξιόγραφα, δηλαδή οι τίτλοι συναλλαγματικών (ή γραμματίων) εισπρακτέων (στους οποίους είναι ενσωματωμένες απαιτήσεις κατά τρίτων), καθώς και τα χρεόγραφα, που παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 31 και 34 αντίστοιχα,
- Τα χρηματικά διαθέσιμα που παρακολουθούνται με τον λογαριασμό 38.

1.2 Διάκριση των απαιτήσεων

Οι απαιτήσεις (καθώς και οι υποχρεώσεις) ανάλογα με το χρόνο ρευστοποιήσεως τους διακρίνονται, από το Ε.ΓΛΣ σε μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες.

Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις είναι εκείνες των οποίων η προθεσμία εξοφλήσεως λήγει μετά από το τέλος της επόμενης χρήσης και παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 18.02 έως και 18.16 της Ομάδας 1 «πάγιο ενεργητικό».

Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις θεωρούνται εκείνες που, κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, είναι εισπρακτέες μέσα στη χρήση που ακολουθεί και γι' αυτό παρακολουθούνται στους οικείους λογαριασμούς της Ομάδας 3 του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Επίσης, βραχυπρόθεσμη απαίτηση θεωρείται το τμήμα κάθε μακροπρόθεσμης απαίτησης που είναι εισπρακτέο μέσα στην επόμενη χρήση.

Ανάλογα με τη φύση των συναλλαγών από τις οποίες πηγάζουν, δηλαδή με το εάν οι συναλλαγές εμπίπτουν ή όχι στο κύριο αντικείμενο των εργασιών της επιχειρήσεως, οι απαιτήσεις διακρίνονται σε οργανικές και ανόργανες.

Οργανικές (ή εμπορικές) είναι οι απαιτήσεις που προέρχονται από την πώληση προϊόντων της επιχειρήσεως ή την παροχή υπηρεσιών στους πελάτες. Οι απαιτήσεις αυτές εμφανίζονται λογιστικά στο λογαριασμό 30 «πελάτες», αν προέρχονται από πωλήσεις σε ανοιχτό λογαριασμό ή στο λογαριασμό «γραμμάτια εισπρακτέα» αν οι πελάτες αποδέχτηκαν συναλλαγματικές ή «γραμμάτια εις διαταγή» της επιχειρήσεως ή στο λογαριασμό 33.90 «επιταγές εισπρακτέες

(μεταχρονολογημένες)», αν οι πελάτες παρέδωσαν στην επιχείρηση μεταχρονολογημένες επιταγές.

Ανόργανες ή ειδικές (ή μη εμπορικές) είναι οι απαιτήσεις που δεν προέρχονται από την πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών της επιχειρήσεως, αλλά από διάφορες άλλες αιτίες. Οι απαιτήσεις αυτές μπορεί να εμφανίζονται σε ανοιχτούς λογαριασμούς, σε γραμμάτια εισπρακτέα ή επιταγές εισπρακτέες και μπορούν να αφορούν τρέχουσες απαιτήσεις.

Οι απαιτήσεις, ανάλογα με το βαθμό της φερεγγυότητας τους, διακρίνονται στις εξής τρεις κατηγορίες:

1. Απαιτήσεις **ασφαλούς εισπράξεως** και τέτοιες είναι εκείνες για τις οποίες, σύμφωνα με τα υπάρχοντα δεδομένα κατά το χρόνο καταρτίσεως του ισολογισμού, η είσπραξη είναι σίγουρη. Δηλαδή, υπάρχει βεβαιότητα πότε θα εισπραχθούν στο ακέραιο.
2. Απαιτήσεις **επισφαλούς εισπράξεως** είναι οι απαιτήσεις για τις οποίες, από διάφορα στοιχεία και πραγματικά περιστατικά, δημιουργείται αβεβαιότητα για το αν ο οφειλέτης θα εκπληρώσει την υποχρέωση του προς την επιχείρηση (ολικά ή μερικά). Δηλαδή η αδυναμία (ολικής ή μερικής) εισπράξεως της απαίτησης δεν είναι βέβαιη αλλά πιθανή. Για τα ποσά που πιθανολογείται ότι δεν θα εισπραχθούν πρέπει να σχηματίζεται ανάλογη πρόβλεψη.
3. Απαιτήσεις **ανεπίδεκτες εισπράξεως** είναι εκείνες που η είσπραξη τους θεωρείται αδύνατη, όπως σε περιπτώσεις πτώχευσης του οφειλέτη ή εξαφάνισης του οφειλέτη. Οι ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις αποσβένονται εξολοκλήρου.

1.3 Η Έννοια των Συμμετοχών

Για την λογιστική παρακολούθηση των επενδύσεων σε: μετοχές ανωνύμων εταιριών, σε μερίδια ΕΠΕ και σε μερίδες προσωπικών εταιριών (ΟΕ, ΕΕ, κλπ), το ΕΓΛΣ προβαίνει στις ακόλουθες διακρίσεις αυτών:

- Σε συμμετοχές, με περαιτέρω διάκριση σε συμμετοχές σε θυγατρικές, σε συγγενείς και σε λοιπές επιχειρήσεις,
- Σε τίτλους με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων και
- Σε χρεόγραφα.

Συμμετοχές είναι μετοχές ανωνύμων εταιριών, τα εταιρικά μερίδια ΕΠΕ και οι εταιρικές μερίδες των εταιριών άλλης νομικής μορφής, που αποκτούνται με σκοπό τη διαρκή κατοχή τους για την επιρροή τους στις αντίστοιχες εταιρίες και εφόσον το ποσοστό συμμετοχής τους στις εταιρίες αυτές υπερβαίνει το 10% του κεφαλαίου κάθε εταιρίας. Για τα μερίδια της ΕΠΕ και των εταιρικών μεριδίων των προσωπικών εταιριών, ασχέτως ποσοστού συμμετοχής στο κεφάλαια, έχει καθιερωθεί να θεωρούνται πάντοτε ως συμμετοχές και ποτέ ως χρεόγραφο και αυτό λόγω της δυσχέρειας που παρουσιάζουν στη μεταβίβαση. Οι συμμετοχές παρακολουθούνται στο λογαριασμό 18.

Αν το ποσοστό συμμετοχής στις πιο πάνω εταιρίες είναι μέχρι 10%, τότε ο μετοχές και τα εταιρικά μερίδια κλπ θεωρούνται χρεόγραφα και παρακολουθούνται στο λογαριασμό 34 του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Χρεόγραφα θεωρούνται και όλοι οι άλλοι τίτλοι, όπως είναι πχ οι ομολογίες, τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, τα έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου, τα ομόλογα Τραπεζών κ.λπ.

Επίσης, κατά το νόμο και το ΕΓΛΣ λοιπόν, συμμετοχή είναι οι μετοχές εκδόσεως άλλων ανωνύμων εταιριών, τα εταιρικά μερίδια των εταιριών περιορισμένης ευθύνης και οι εταιρικές μερίδες των άλλης νομικής μορφής εταιριών (ΟΕ, ΕΕ κλπ) εφόσον πληρούν τις εξής προϋποθέσεις:

- Οι κατεχόμενες μετοχές και τα εταιρικά μερίδια ΕΠΕ, καθώς και οι εταιρικές μερίδες άλλης νομικής μορφής εταιριών, να αντιπροσωπεύουν ποσοστό τουλάχιστον 10% του κεφαλαίου καθεμιάς από τις επιχειρήσεις αυτές και
- Οι κατεχόμενες μετοχές, εταιρικά μερίδια κ.λπ. να αποκτήθηκαν από την επιχείρηση με σκοπό τη διαρκή κατοχή τους, δηλαδή η επιχείρηση να μην έχει πρόθεση για διάθεση τους.

Το Ε.ΓΛΣ. ορίζει ότι αν δε συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, οι μετοχές, τα εταιρικά μερίδια κλπ χαρακτηρίζονται χρεόγραφα. Στον ορισμό όμως των χρεογράφων που δίνει το Ε.ΓΛΣ. ορθώς δεν

περιλαμβάνονται τα εταιρικά μερίδια ΕΠΕ και οι εταιρικές μερίδες των άλλης νομικής μορφής εταιριών, παρά μόνο οι μετοχές των ανωνύμων εταιριών. Ορθότερο είναι να δεχθούμε παρά μόνο οι μετοχές των ανωνύμων εταιριών. Ορθότερο είναι να δεχτούμε ότι τα εταιρικά μερίδια ΕΠΕ και οι μερίδες συμμετοχής σε άλλης μορφής εταιρίες (ομόρρυθμες, ετερόρρυθμες κλπ), εφόσον αντιπροσωπεύουν ποσοστό μικρότερο από 10% του κεφαλαίου καθεμιάς από τις εταιρίες αυτές και συνεπώς δεν συνιστούν συμμετοχές, αποτελούν «τίτλους με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων» και εγγράφεται στο πάγιο ενεργητικό, αφού ούτε πρόθεση υπάρχει ούτε εύκολη είναι η ρευστοποίηση τους.

Σε ότι αφορά όμως τις μετοχές των ανωνύμων εταιριών που αντιπροσωπεύουν συμμετοχή κάτω του 10% του κεφαλαίου των εκδοτριών εταιριών που κατά το Ε.ΓΛΣ. πρέπει να χαρακτηρίζονται χρεόγραφα, έχουμε τη γνώση ότι πρέπει να γίνεται διάκριση με βάση τα σωστά επιστημονικά κριτήρια. Αν οι μετοχές κατέχονται ως μόνιμη τοποθέτηση και δεν υπάρχει πρόθεση της επιχειρήσεως που κατέχει να τις πωλήσει μέσα στο επόμενο έτος, οι μετοχές αυτές πρέπει να καταχωρούνται στους λογαριασμούς 18.15 ή 18.16 «τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεως». Η λύση αυτή πρέπει ιδιαίτερα να ακολουθείται για τις μετοχές των εταιριών που δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, για τις οποίες υφίσταται συνήθως δυσχέρεια ρευστοποίησης.

Οι συμμετοχές, σύμφωνα με το νόμο και το ΕΓΛΣ διακρίνονται σε συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και συμμετοχές σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 42^ε 5 του ν.2190/1920, συνδεδεμένες επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται:

«Οι επιχειρήσεις εκείνες μεταξύ των οποίων υπάρχει σχέση μητρικής επιχείρησης προς θυγατρική» Στην περίπτωση που υπάρχει η σχέση αυτή, η θυγατρική επιχείρηση είναι συνδεδεμένη με την μητρική και η μητρική είναι συνδεδεμένη με τη θυγατρική.

Σχέση μητρικής επιχείρησης προς θυγατρικής υπάρχει στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Όταν μια επιχείρηση έχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μια άλλης (θυγατρικής) επιχείρησης, έστω και αν η πλειοψηφία αυτή σχηματίζεται ύστερα από συνυπολογισμό των τίτλων

και δικαιωμάτων που κατέχονται από τρίτους για λογαριασμό της μητρικής επιχείρησης π.χ. Η εταιρία Α κατέχει μετοχές που εκπροσωπούν το 55% του κεφαλαίου της Β, άσχετα ότι, επειδή ένα τμήμα των μετοχών αυτών είναι «άνευ ψήφου», οι μετοχές της εκπροσωπούν μόνο έστω το 47% των ψήφων της Β. Αμφότερες οι εταιρίες θεωρούνται συνδεδεμένες. Επίσης, συνδεδεμένες θεωρούνται και οι δύο εταιρίες αν η Α κατέχει μεν το 45% του κεφαλαίου της Β έχει όμως της πλειοψηφία, επειδή μέρος του κεφαλαίου της Β είναι «άνευ ψήφου». Δηλαδή, συνδεδεμένες λογίζονται οι εταιρίες όταν μεταξύ τους υφίσταται σχέση κεφαλαιακή που υπερβαίνει το 50% του κεφαλαίου της εκδότριας ή σχέση πλειοψηφική (ψήφους πάνω από 50%).

Για τον υπολογισμό των ποσοστών συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου της παραπάνω περιπτώσεως, καθώς και των επόμενων περιπτώσεων, πρέπει στα ποσοστά που κατέχει η συμμετέχουσα επιχείρηση να προσθέτονται τα ποσοστά συμμετοχής κάθε άλλης επιχείρησης, που είναι θυγατρική της ή θυγατρική της. Λαμβάνονται, δηλαδή, υπόψη τα ποσοστά της άμεσης και της έμμεσης συμμετοχής.

1.4 Αγορά και Πώληση Συμμετοχών

Όταν αγοράζονται συμμετοχές, καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού 18 με την αξία κτήσης τους, δηλαδή με το ποσό που καταβάλλεται για την απόκτησή τους. Επίσης, σε περίπτωση λήψης τίτλων συμμετοχής χωρίς αντάλλαγμα (π.χ. λόγω αναπροσαρμογής των περιουσιακών στοιχείων μιας θυγατρικής ή συγγενούς εταιρίας), τότε οι μετοχές που λαμβάνονται χωρίς αντάλλαγμα από τις θυγατρικές ή συγγενείς αυτές εταιρίες κ.λπ. καταχωρούνται με την ονομαστική τους αξία στη χρέωση του λογαριασμού 18.00 ή του 18.01 ή του 34 με πίστωση του λογαριασμού 41.06 «Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας συμμετοχών και χρεογράφων». Τα ειδικά έξοδα αγοράς των τίτλων συμμετοχής καταχωρούνται στο λογαριασμό 64.10.00.

Με την αξία πώλησης των συμμετοχών χρεώνεται ο λογαριασμός 38 ή ο λογαριασμός 30 και πιστώνεται ο οικείος υπολογαριασμός του 18.00 ή 18.01. Με το ποσό των τυχόν σχηματισμένων προβλέψεων χρεώνεται ο λογαριασμός 18.00.99 ή 18.01.99 και πιστώνεται ο λογαριασμός 18.00 ή 18.01.

Στη συνέχεια, αν οι οικείοι υπολογαριασμοί 18.00 ή 18.01 εμφανίζουν υπόλοιπο χρεωστικό, δηλαδή ζημιά, πιστώνονται με το ποσό αυτό για να εξισωθούν και χρεώνονται με το ίδιο ποσό οι λογαριασμοί 64.12.00 ή 64.12.01 ανάλογα, ενώ αν οι υπολογαριασμοί 18.00 ή 18.01 εμφανίζουν υπόλοιπο πιστωτικό, δηλαδή κέρδος, χρεώνονται με το ποσό αυτό για να εξισωθούν και πιστώνονται με το ίσο ποσό οι λογαριασμοί 76.04.00 ή 76.04.01, ανάλογα. Τα έξοδα πώλησης καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού 64.10.01.

Στο λογαριασμό της συμμετοχής θα πρέπει σύμφωνα με πολλούς ειδικούς να καταχωρούνται και τα ειδικά έξοδα πωλήσεως της συμμετοχής (προμήθειες, μεσιτείες, συμβολαιογραφικά, αμοιβές εκτιμητών - μελετητών κ.λπ.), για τα οποία από το σχέδιο λογαριασμών προβλέπεται ο λογαριασμός 64.10.01 «προμήθειες και λοιπά έξοδα πωλήσεως ενός πάγιου στοιχείου καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού του πωλούμενου παγίου στοιχείου.

Σε περίπτωση που, για οποιοδήποτε λόγο, τα ειδικά αυτά έξοδα καταχωρηθούν στο λογαριασμό 64.10.01 πρέπει, στη συνέχεια, να μεταφερθούν στην χρέωση του λογαριασμού της πωλούμενης συμμετοχής ώστε να επηρεάσουν το αποτέλεσμα της πωλήσεως.

Δηλαδή, όπως επί πωλήσεως ενσώματων ή ασώματων παγίων, έτσι και επί πωλήσεως συμμετοχών, ο λογαριασμός της πωλούμενης καθίσταται μικτός, με τη διαφορά ότι το αποτέλεσμα που προκύπτει από την πώληση των ενσώματων και ασώματων παγίων αντιμετωπίζεται ως έκτακτο και καταχωρείται σε αρμόδιους υπολογαριασμούς του 81 «έκτακτα και ανόργανα αποτέλεσμα», ενώ το αποτέλεσμα που προκύπτει από την πώληση των συμμετοχών αντιμετωπίζεται ως τακτικό - οργανικό αποτέλεσμα και καταχωρείται στους προαναφερόμενους λογαριασμούς της ομάδας «7».

Σε περίπτωση πωλήσεως τμήματος της συμμετοχής για τον προσδιορισμό του αποτελέσματος πωλήσεως, είναι σκόπιμο να δημιουργείται ένας λογαριασμός συγκεντρώσεως (ή συνθέσεως) όλως των προαναφερόμενων στοιχείων (κόστος πωλούμενης συμμετοχής, ειδικά έξοδα πωλήσεως, αντίτιμο πωλήσεως και σχηματισμένη πρόβλεψη), το υπόλοιπο του οποίου θα εμφανίζει το αποτέλεσμα. Σημειώνεται ότι στην εξεταζόμενη περίπτωση της πωλήσεως τμήματος της συμμετοχής το κόστος αυτής υπολογίζεται με βάση μια από τις μεθόδους υπολογισμού της μέσης τιμής κτήσεως (μέσου σταθμικού όρου, FIFO, LIFO).

1.5. Αποτίμηση Συμμετοχών σε Επιχειρήσεις, Καθώς και Μετοχών ΑΕ που δεν Έχουν Εισαχθεί στο Χρηματιστήριο.

Οι συμμετοχές των επιχειρήσεων που δεν έχουν τη μορφή ανώνυμης εταιρίας, καθώς και οι μετοχές ανωνύμων μετοχών που δεν έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο αποτιμώνται πάντοτε στην τιμή κτήσης τους (άρθρο 28 παρ. 5γ ΠΔ 186/92 ΚΒΣ).

1.6 Διαδικασία - Προϋποθέσεις για τη Μεταβίβαση Μετοχών

Μέχρι και το έτος 1996, για την πώληση ή αγορά μετοχών εισηγμένων στο χρηματιστήριο δινόταν εντολή σε χρηματιστή εμπιστοσύνης των συναλλασσομένων ή σε χρηματιστηριακή εταιρία. Ο χρηματιστής (ή εταιρία) αγόραζε ή πωλούσε τις μετοχές στο Χρηματιστήριο και μέσα στις δύο επόμενες ημέρες έπρεπε να κάνει εκκαθάριση της συναλλαγής, δηλαδή να παραδώσει τους τίτλους που πώλησε ή να καταβάλλει τα χρήματα για τους τίτλους που αγόρασε.

Για την αντιμετώπιση των δυσχερειών του συστήματος αυτού, που προέρχονταν κυρίως από την ανάγκη διακινήσεως των τίτλων των μετοχών, ιδρύθηκε στη χώρα μας το έτος 1991 η Ανώνυμη Εταιρία Αποθετηρίων Τίτλων, στην οποία φυλάσσονταν οι ονομαστικοί τίτλοι

των μετοχών και οι επενδυτές δεν παρελάμβαναν πια μετοχές αλλά το καλούμενο αποθετήριο έγγραφο.

Το αποθετήριο έγγραφο ανέφερε το ονοματεπώνυμο του μετόχου, της εταιρίας, τον αριθμό των μετοχών κλπ και ενσωμάτωνε όλα τα δικαιώματα που είχαν οι τίτλοι των μετοχών. Η αγορά και η πώληση των μετοχών γίνονταν με βάση το έγγραφο αυτό. Εάν ο κάτοχος του αποθετηρίου εγγράφου επιθυμούσε να πωλήσει τις μετοχές προσκόμιζε το έγγραφο αυτό καταλλήλως υπογραμμισμένο σε μέλος του Χρηματιστηρίου. Εάν επιθυμούσε να πωλήσει μέρος των μετοχών η ΑΕ Αποθετηρίων Τίτλων ακύρωνε το αποθετήριο έγγραφο και εξέδιδε νέο με το υπόλοιπο των μετοχών που δεν μεταβιβάστηκαν.

Από το 1996, για τις εισηγμένες και εισαγόμενες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών μετοχές ελληνικών ανωνύμων εταιριών, δεν εκδίδονται πλέον τίτλοι και οι υφιστάμενοι τίτλοι παύουν να ενσωματώνουν μετοχικά δικαιώματα, αλλά οι μετοχές αυτές καταχωρούνται, χωρίς αύξοντες αριθμούς, στα αρχεία της Ανώνυμης Εταιρίας Αποθετηρίων Τίτλων (άυλες μετοχές) και παρακολουθούνται με καταχωρήσεις στα αρχεία αυτά.

1.7 Φορολογία Μεταβιβάσεως Μετοχών (για εισηγμένες στο Χρηματιστήριο)

Σύμφωνα με το ν. 2579/1998 (ΦΕΚ 31^Α) ορίζεται ότι:

Επιβάλλεται φόρος με συντελεστή τρία τοις χιλίοις της πωλήσεως μετοχών εισηγμένων στο χρηματιστήριο Αθηνών για συναλλαγές που πραγματοποιούνται σε αυτό. Ο φόρος της υπολογίζεται επί της αξίας πώλησης των μετοχών, της αυτή αναγράφεται στο πινακίδιο το οποίο εκδίδει η χρηματιστηριακή εταιρία που μεσολαβεί και βαρύνει τον πωλητή των μετοχών, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ενώσεις προσώπων ή ομάδες περιουσίας, χωρίς να εξετάζεται η ιθαγένεια και το τόπος που

διαμένουν ή κατοικούν ή έχουν της έδρα της και ανεξάρτητα αν έχουν απαλλαγεί από οποιοδήποτε φόρο ή τέλος από διατάξεις άλλων νόμων.

Η ΑΕ «ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΑ ΤΙΤΛΩΝ» κατά την εκκαθάριση των χρηματιστηριακών συναλλαγών που διενεργούνται από της χρηματιστηριακές εταιρίες στο χρηματιστήριο, χρεώνει σε ημερήσια βάση με τον πιο πάνω φόρο της χρηματιστηριακές εταιρίες για λογαριασμό των πωλητών εντολέων της για της της συναλλαγές πώληση μετοχών που διενεργήθηκαν από αυτές. Τον αναλογούντα φόρο για της πωλήσεις μετοχών που διενεργήθηκαν μέσα σε ένα μήνα, υποχρεούται η «ΑΕ ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΩΝ ΤΙΤΛΩΝ», να αποδίδει εφάπαξ στην αρμόδια για τη φορολογία της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας με δήλωση που υποβάλλεται μέχρι το τέλος του πρώτου δεκαπενθήμερου του επόμενου μήνα από το μήνα που διενεργήθηκαν οι πιο πάνω συναλλαγές.

1.8 Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις (λογαριασμοί 18.02 – 18.14)

Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις (λογαριασμοί 18.02 – 18.14) ονομάζονται οι απαιτήσεις εκείνες που η προθεσμία εξόφλησης άλλες λήγει μετά από το τέλος άλλες επόμενης χρήσης. Απεναντίας, όσες απαιτήσεις λήγουν μέχρι το τέλος άλλες επόμενης του ισολογισμού χρήσης ονομάζονται βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις που παρακολουθούνται στο κυκλοφορούν ενεργητικό.

Κατά τη σύνταξη του ισολογισμού, οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις που γίνονται βραχυπρόθεσμες, μεταφέρονται από άλλες λογαριασμούς 18.02 – 18.14 άλλες λογαριασμούς 33.19 και 33.20. Ο διαχωρισμός άλλες γίνεται μόνο στον ισολογισμό, για την εμφάνιση των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και δεν είναι υποχρεωτικό να γίνουν λογιστικές εγγραφές.

Κάθε απαίτηση που εμφανίζεται άλλες λογαριασμούς 18.02 – 18.14, μόλις γίνει επισφαλής, μεταφέρεται άλλες βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και παρακολουθείται μαζί με άλλες άλλες επισφαλείς απαιτήσεις.

1.9 Η Ανάλυση του Λογαριασμού 18 Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ

1. Στους λογαριασμούς 18.00 «συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις» και 18.01 «συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις» παρακολουθούνται οι μετοχές ανώνυμων εταιριών, τα εταιρικά μερίδια Ε.Π.Ε. και οι εταιρικές μερίδες των άλλης νομικής μορφής εταιριών, που η διαρκής κατοχή τους κρίνεται ιδιαίτερα χρήσιμη για τη δραστηριότητα της οικονομικής μονάδας, κυρίως γιατί της εξασφαλίζει άσκηση επιρροής στις αντίστοιχες εταιρίες. Οι συμμετοχές χαρακτηρίζονται σαν μορφή πάγιας επενδύσεως όταν κατά την απόκτησή τους υπάρχει σκοπός για διαρκή κατοχή τους και επί πλέον το ποσοστό συμμετοχής υπερβαίνει το 10% του κεφαλαίου κάθε εταιρίας. Στην αντίθετη περίπτωση χαρακτηρίζονται σαν χρεόγραφα και παρακολουθούνται στο λογαριασμό 34. Σχετικά με την διάκριση των λογαριασμών 18.00 και 18.01 ισχύουν τα εξής:

- Στο λογαριασμό 18.00 καταχωρούνται οι συμμετοχές της οικονομικής μονάδας σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις.
- Στο λογαριασμό 18.01 καταχωρούνται οι συμμετοχές της οικονομικής μονάδας σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Οι συμμετοχές καταχωρούνται στους οικείους υπολογαριασμούς του 18.00 ή 18.01 με την αξία κτήσεώς τους. **Αξία κτήσεως** είναι το ποσό που καταβάλλεται, είτε απευθείας στην εταιρία κατά τη συγκρότηση του κεφαλαίου της, είτε για την αγορά συμμετοχής, καθώς και η **ονομαστική αξία** των τίτλων που δίδονται στην οικονομική μονάδα χωρίς αντάλλαγμα λόγω νόμιμης αναπροσαρμογής των περιουσιακών στοιχείων του ισολογισμού της εκδότριας εταιρίας ή κεφαλαιοποίησεως αποθεμάτων της.

Στην περίπτωση λήψεως τίτλων χωρίς αντάλλαγμα χρεώνεται ο οικείος υπολογαριασμός του 18.00 ή 18.01, με πίστωση του

λογαριασμού 41.06 «διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας συμμετοχών και χρεογράφων».

Όταν λαμβάνεται η κάλυψη μέρους του μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρίας, με τον όρο η καταβολή του να γίνεται σε δόσεις, οι μετοχές που αποκτούνται με τον τρόπο αυτό καταχωρούνται στους λογαριασμούς 18.00.02, 18.00.03, 18.00.06 και 18.00.07 ή στους λογαριασμούς 18.01.02, 18.01.03, 18.01.06 και 18.01.07, κατά περίπτωση με την συνολική τους αξία, με πίστωση του λογαριασμού 53.06 «οφειλόμενες δόσεις συμμετοχών» με την αξία των οφειλόμενων δόσεων. Μετά την εξόφληση των δόσεων γίνεται η μεταφορά της συνολικής αξίας των μετοχών που εξοφλούνται από τους λογαριασμούς 18.00.02, 18.00.03, 18.00.06, και 18.00.07 ή από τους λογαριασμούς 18.00.01, 18.01.01, 18.01.04, και 18.01.05.

Στο λογαριασμό **18.00.09** ή **18.01.09** παρακολουθούνται οι προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις με χρέωση του λογαριασμού 68.01.

Σε περίπτωση πωλήσεως συμμετοχών, το τίμημα πωλήσεως καταχωρείται στην πίστωση του οικείου υπολογαριασμού του 18.00 ή 18.01, στην οποία μεταφέρεται και η τυχόν σχηματισμένη πρόβλεψη (από το λογαριασμό 18.00.09 ή 18.00.19), όταν πρόκειται για συμμετοχές σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις, το αποτέλεσμα δε που προκύπτει καταχωρείται στο λογαριασμό 64.12.01, κατά περίπτωση, αν πρόκειται για ζημία και στο λογαριασμό 76.04.00 ή 76.04.01, κατά περίπτωση αν πρόκειται για κέρδος.

Για την αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων ισχύουν τα εξής:

Οι συμμετοχές σε ανώνυμες εταιρίες, καθώς και οι μετοχές ανώνυμων εταιριών και οι κάθε φύσεως τίτλοι χρεογράφων με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων μαζί με τα χρεόγραφα, που παρακολουθούνται στο λογαριασμό 34, στη συνολική χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσεως και της τρέχουσας τιμής τους. Στην

περίπτωση αποτιμήςσεως στην τρέχουσα τιμή, αυτή θεωρείται για την τρέχουσα χρήση σαν τιμή κτήσεως.

Ως **τρέχουσα τιμή** ορίζεται:

- Για τους **εισαγμένους στο χρηματιστήριο τίτλους** (μετοχές, ομολογίες, κ.λπ.), ο μέσος όρος της επίσημης τιμής τους κατά το τελευταίο μήνα χρήσεως.
- Για τους **μη εισαγμένους στο χρηματιστήριο τίτλους** :

1.1 Αν πρόκειται για μετοχές ανώνυμων εταιριών, η εσωτερική λογιστική αξία που προκύπτει από το δημοσιευμένο τελευταίο ισολογισμό της εταιρίας, για της μετοχές της οποίας πρόκειται να γίνει η αποτίμηση.

1.2. Αν πρόκειται για τους λοιπούς, εκτός από τις μετοχές, τίτλους, η τιμή κτήσεώς τους.

1.3. Αν πρόκειται για μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, ο μέσος όρος της καθαρής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσεως.

Με την επιφύλαξη της παρακάτω υποπεριπτώσεως στ' αυτής της περιπτώσεως, οι συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις, που δεν έχουν την μορφή ανώνυμης εταιρίας και οι τυχόν τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων των επιχειρήσεων αυτών, αποτιμούνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή, μεταξύ της τιμής κτήσεως και της τρέχουσας τιμής. Ως τρέχουσα τιμή ορίζεται η εσωτερική λογιστική αξία που προκύπτει από τον τελευταίο ισολογισμό της επιχειρήσεως, για τις συμμετοχές της οποίας πρόκειται να γίνει η αποτίμηση.

Οι διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση της παραπάνω περιπτώσεως καταχωρούνται σε χρέωση του λογαριασμού 68.01 «προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις», με αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού 18.00.09 ή του

18.01.09 «προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις»

Στην περίπτωση που ο τελευταίος δημοσιευμένος ισολογισμός, με βάση τον οποίο έγινε η αποτίμηση των μη εισαγόμενων στο χρηματιστήριο μετοχών ή συμμετοχών, δεν έχει ελεγχθεί από αναγνωρισμένο κατά νόμο λογιστή, στο κάτω μέρος του ισολογισμού της οικονομικής μονάδας που έχει τις συμμετοχές και τα χρεόγραφα αναγράφεται σημείωση που αναφέρει ότι, στις συμμετοχές και στα χρεόγραφα, περιλαμβάνονται και μετοχές ανώνυμων εταιριών η συμμετοχές σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις, αξίας κτήσεως (ή αποτιμήσεως) ευρώ.....και, αντίστοιχα, μη εισαγόμενες στο χρηματιστήριο, και ότι ο ισολογισμός, με βάση τον οποίο έγινε ο προσδιορισμός της εσωτερικής λογιστικής αξίας αυτών των μετοχών και συμμετοχών, δεν έχει ελεγχθεί από αναγνωρισμένο κατά νόμο λογιστή.

Τα κάθε φύσεως χρεόγραφα και τίτλοι, που έχουν χαρακτήρα προθεσμιακής καταθέσεως και δεν είναι εισαγόμενα στο χρηματιστήριο, όπως είναι τα έντοκα γραμμάτια δημοσίου, αποτιμούνται στην κατ' είδος παρούσα αξία τους κατά την μέρα κλεισίματος του ισολογισμού. Η αξία αυτή προσδιορίζεται με βάση το ετήσιο επιτόκιο του κάθε χρεογράφου ή τίτλου.

Παράδειγμα 1ο

Η Επιχείρηση «Α» πωλεί αντί 280.000 ευρώ τα εταιρικά μερίδια της ΕΠΕ (συμμετοχή 70% στο κεφάλαιο αυτής) κόστους κτήσεως 300.000 ευρώ, για τα οποία έχει σχηματίσει πρόβλεψη υποτιμήσεως 40.000 ευρώ. Για την πραγματοποίηση της πώλησης καταβλήθηκαν έξοδα 2.000 ευρώ. Θα γίνουν οι ακόλουθες εγγραφές:

18 Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	
18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	2.000
18.00.08 Συμμετοχές σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις εσωτερικού	
18.00.08.00 Συμμετοχή στην ΕΠΕ «Ψ» (εις)38 Χρηματικά διαθέσιμα	
38.00 Ταμείο	2.000

18 Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	
18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	40.000
18.00.99 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	
18.00.99.00 Προβλέψεις συμμετοχής στην ΕΠΕ «Ψ»	
(εις) 18 Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	
18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	40.000
18.00.08 Συμμετοχές σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις εσωτερικού	
18.00.08.00 Συμμετοχή στην ΕΠΕ «Ψ»	

38 Χρηματικά διαθέσιμα

38.00 Ταμείο	280.000	
(εις) 18 Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		
18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις		280.000
18.00.08 Συμμετοχές σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις εσωτερικού		
18.00.08.00 Συμμετοχή στην ΕΠΕ «Ψ»		

**18 Συμμετοχές και λοιπές
μακροπρόθεσμες απαιτήσεις**

18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	18.000	
18.00.08 Συμμετοχές σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις εσωτερικού		
18.00.08.00 Συμμετοχή στην ΕΠΕ «Ψ»		

33 Χρεώστες διάφοροι

33.13 Ελληνικό δημόσιο-προκαταβλημένοι και παρακρατημένοι φόροι	3.600	
33.13.XX Προκαταβλημένος φόρος επί κερδών από πώληση συμμετοχών		
(εις) 76 Έσοδα κεφαλαίων		
76.04 Διαφορές (κέρδη) από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων		18.000
76.04.01 Διαφορές (κέρδη) από πώληση συμμετοχών σε λοιπές πλην ΑΕ επιχειρήσεις		
54 Υποχρεώσεις από φόρους τέλη		
54.09 Λοιποί φόροι τέλη		3.600
54.09.90 Φόρος επί κερδών από μεταβίβαση μετοχών μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο (180.000 X 20% = 36.000)		

Με χρέωση του 54.09.00 ο φόρος καταβάλλεται στο Δημόσιο.

Το ποσό των 18.000 ευρώ αποτελεί εισόδημα φορολογημένο με ειδικό τρόπο.

Παράδειγμα 2ο

Στην περίπτωση που η επιχείρηση αναλαμβάνει της κάλυψη μέρους του μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρίας με τον όρο η καταβολή του κεφαλαίου να γίνει σε δόσεις, οι μετοχές που αποκτώνται με τον τρόπο αυτόν καταχωρούνται στους οικείους υπολογισμούς του 18.00 με τη συνολική τους αξία (συνολική τιμή εκδόσεως των μετοχών), οι δε οφειλόμενες από την επιχείρηση δόσεις εμφανίζονται στην πίστωση του λογαριασμού 53.06 «οφειλόμενες δόσεις από τη συνολική αξία των συμμετοχών. Στην περίπτωση γίνονται οι ακόλουθες εγγραφές:

— Κατά την κάλυψη του κεφαλαίου της εκδότριας:

18 Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις

18.00.02 Ανεξόφλητες μετοχές εισηγμένες στο Χρημ.

53 Πιστωτές διάφοροι

53.06 Οφειλόμενες δόσεις συμμετοχών

— Κατά την εξόφληση κάθε δόσεως

53 Πιστωτές διάφοροι

53.06 Οφειλόμενες δόσεις συμμετοχών

38 Χρηματικά διαθέσιμα

38.00 Ταμείο

— Μετά την εξόφληση και της τελευταίας δόσεως γίνεται η μεταφορά της συνολικής αξίας των μετοχών που εξοφλήθηκαν στους οικείους υπολογισμούς του 18.00. Δηλαδή, γίνεται η έγγραφη:

18. Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις

18.00 Μετοχές εισηγμένες στο Χρημ. Εταιριών εξωτερικού

18 Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις

18.00.02 Ανεξόφλητες μετοχές εισηγμένες στο Χρημ. Εταιριών

2. Στους λογαριασμούς 18.02 «**μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων σε ευρώ**» και 18.03 «**μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων σε Ξ.Ν.**» παρακολουθούνται οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας (δηλαδή οι απαιτήσεις για τις οποίες η προθεσμία εξόφλησης λήγει μετά από το τέλος της επόμενης χρήσεως), σε ευρώ και ξένο νόμισμα κατά συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων.

Οι λοιπές απαιτήσεις (δηλαδή εκείνες των οποίων η προθεσμία εξόφλησης λήγει μέχρι το τέλος της επόμενης του ισολογισμού χρήσεως), παρακολουθούνται στους οικείους λογαριασμούς των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων της ομάδας 3 του Σχεδίου Λογαριασμών.

Κατά την κατάρτιση του ισολογισμού: (1) κάθε μακροπρόθεσμη απαίτηση, η οποία έχει καταστεί βραχυπρόθεσμη, μεταφέρεται στον οικείο λογαριασμό των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων (2) τα ποσά των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων που είναι εισπρακτέα μέσα στη νέα χρήση μεταφέρονται στους λογαριασμούς 18.02 – 18.14 στους λογαριασμούς 33.19 και 33.20 «μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εισπρακτέες στην επόμενη χρήση» (σε ευρώ και σε Ξ.Ν.) και επαναφέρονται στους πρώτους κατά την έναρξη της νέας χρήσεως, εφόσον η επαναφορά είναι επιθυμητή (για την ενότητα της παρακολουθήσεως). Παρέχεται η δυνατότητα να μη διενεργούνται σχετικές λογιστικές εγγραφές (μεταφορές και επαναφοράς), αλλά μόνο διαχωρισμός για την εμφάνιση των σχετικών κονδυλίων στις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις του ισολογισμού.

Κάθε απαίτηση που εμφανίζεται στους λογαριασμούς 18.02 – 18.14 μόλις γίνει επισφαλής, μεταφέρεται στους οικείους λογαριασμούς της

ομάδας 3 του Σχεδίου Λογαριασμών, με τους οποίους παρακολουθούνται οι επισφαλείς απαιτήσεις.

Για την εφαρμογή του Γενικού Λογαριασμού Σχεδίου και των Κλαδικών Λογιστικών Σχεδίου, συνδεδεμένες επιχειρήσεις είναι οι ακόλουθες :

2.1. Οι επιχειρήσεις εκείνες μεταξύ των οποίων υπάρχει σχέση μητρικής με θυγατρική. Στην περίπτωση που υπάρχει η σχέση αυτή, η θυγατρική επιχείρηση είναι συνδεδεμένη με τη μητρική και η μητρική είναι συνδεδεμένη με την θυγατρική.

Σχέση μητρικής επιχειρήσεως προς θυγατρική υπάρχει όταν μια επιχείρηση (μητρική):

- έχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (θυγατρικής), έστω και αν η πλειοψηφία αυτής σχηματίζεται ύστερα από συνυπολογισμό των τίτλων και δικαιωμάτων που κατέχονται από τρίτους για λογαριασμό της μητρικής επιχειρήσεως ή έχει αποκτηθεί ύστερα από συμφωνία με άλλο μέτοχο ή εταίρο της θυγατρικής αυτής επιχειρήσεως, ή
- συμμετέχει στο κεφάλαιο μιας άλλης επιχειρήσεως και έχει το δικαίωμα, είτε άμεσα, είτε μέσω τρίτων, να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών των οργάνων διοικήσεως της επιχείρησης αυτής (θυγατρικής) ή
- ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε μια άλλη επιχείρηση (θυγατρική),

Δεσπόζουσα επιρροή υπάρχει όταν η μητρική επιχείρηση διαθέτει, άμεσα ή έμμεσα, τουλάχιστον το 20% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου της θυγατρικής ασκεί κυριαρχική επιρροή στη διοίκηση ή τη λειτουργία της τελευταίας.

Για τον υπολογισμό της παραπάνω πλειοψηφίας του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου, στο ποσοστό συμμετοχής της μητρικής επιχείρησης σε μια άλλη επιχείρηση προσθέτονται και τα ποσοστά του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου της άλλης αυτής επιχείρησης, που κατέχονται από άλλη ή άλλες θυγατρικές επιχειρήσεις.

3. Στους λογαριασμούς **18.04 «μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων σε ευρώ»** και **18.05 «μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών επιχειρήσεων σε Ξ.Ν.»** παρακολουθούνται οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά των λοιπών επιχειρήσεων στις οποίες η οικονομική μονάδα έχει συμμετοχικό ενδιαφέρον λόγω του ότι διαθέτει συμμετοχές της φύσεως του λογαριασμού 18.01.

4. Στους λογαριασμούς **18.06 «μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά εταίρων»** παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της κατηγορίας αυτής που η οικονομική μονάδα έχει κατά των εταίρων της.

5. Στους λογαριασμούς **18.07 «γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμα σε ευρώ»** και **18.08 «γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμα σε Ξ.Ν.»** είναι δυνατό να παρακολουθούνται τα γραμμάτια εισπρακτέα που η λήξη τους υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες από το τέλος της χρήσεως του ισολογισμού.

Σχετικά με την επαναφορά στους αρμόδιους λογαριασμούς της ομάδας 3 των βραχυπρόθεσμης λήξεων γραμματίων εισπρακτέων.

Τα γραμμάτια εισπρακτέα που η λήξη τους υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες από το τέλος της χρήσεως του ισολογισμού, είναι δυνατό να παρακολουθούνται στους οικείους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς του 31 «γραμμάτια εισπρακτέα», εφόσον συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Στο τέλος κάθε χρήσεως, το άληκτο υπόλοιπο του λογαριασμού 31 διαχωρίζεται, εξωλογιστικά, σε δύο μέρη – λήξεως μέχρι δώδεκα (12) μήνες και λήξεως πέρα από δώδεκα (12) μήνες.
- Το μέχρι δώδεκα (12) μήνες άληκτο υπόλοιπο εμφανίζεται στον ισολογισμό στις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις με τον τίτλο “γραμμάτια εισπρακτέα”
- Το πέρα από δώδεκα (12) άληκτο υπόλοιπο εμφανίζεται στον ισολογισμό στις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις με τον τίτλο «γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμης λήξεως».
- Οι τραπεζικές χρηματοδοτήσεις που είναι εγγυημένες με γραμμάτια εισπρακτέα και αντιστοιχούν στο πέρα από δώδεκα (12) μήνες άληκτο

υπόλοιπο του λογαριασμού 3, διαχωρίζονται κατ' αναλογία των δύο μερών – λήξεως μέχρι 12 μήνες και λήξεως πέρα από 12 μήνες – ή κατά άλλο προσφορότερο τρόπο. Το δεύτερο αυτό τμήμα των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων στον ισολογισμό εμφανίζεται στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις με τον τίτλο «Τράπεζες, λογαριασμοί μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων με εγγύηση γραμματίων εισπρακτέων».

6. Στους λογαριασμούς **18.09 «μη δουλεμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων μακροπρόθεσμων σε ευρώ»** και **18.10 με «δουλεμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων μακροπρόθεσμων σε Ξ.Ν.»** είναι δυνατό να παρακολουθούνται οι μη δουλεμένοι τόκοι των γραμματίων εισπρακτέων των κατηγοριών αυτών.

Όταν εφαρμόζεται η παραπάνω περίπτωση, ο διαχωρισμός των μη δουλεμένων τόκων γίνεται όπως ορίζεται στην περίπτωση αυτή σχετικά με το διαχωρισμό των γραμματίων εισπρακτέων.

7. Στο λογαριασμό **18.11 «δοσμένες εγγυήσεις»** παρακολουθούνται τα ποσά που καταβάλλονται ως εγγύηση, όταν η επιστροφή τους δεν προβλέπεται να πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσεως (π.χ. Εγγυήσεις στη Δ.Ε.Η., στον Ο.Τ.Ε. Ή σε εκμισθωτές ακινήτων.)

8. Στο λογαριασμό **18.12 «οφειλόμενο κεφαλαίο»** παρακολουθούνται οι, μετά το τέλος της επόμενης του ισολογισμού χρήσεως, καταβλητέες δόσεις του οφειλόμενου κεφαλαίου της οικονομικής μονάδας το οποίο έχει κληθεί να καταβληθεί, καθώς και το οφειλόμενο κεφάλαιο που δεν έχει κληθεί να καταβληθεί.

9. Στους λογαριασμούς **18.13 «λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις σε ευρώ»** και **18.14 «λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις σε Ξ.Ν.»** παρακολουθούνται οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας που δεν εντάσσονται σε μια από τις κατηγορίες των λογαριασμών 18.00 έως και 18.12 και 18.15 και 18.16.

10. Στους λογαριασμούς **18.15 «τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεως σε ευρώ»** και **18.16 «τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεως σε Ξ.Ν.»** παρακολουθούνται οι μακροπρόθεσμες τοποθετήσεις κεφαλαίων, για τις οποίες εκδίδονται τίτλοι διάφοροι από εκείνους που εντάσσονται στις συμμετοχές του λογαριασμού 18.00 ή του 18.01.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΟΜΑΔΑ 3^Η - ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

2.1 Έννοια των απαιτήσεων

Ο όρος «απαίτηση» υπό ευρεία έννοια, περιλαμβάνει όλες τις αξιώσεις που έχει η επιχείρηση κατά φυσικών ή νομικών προσώπων για παροχή αγαθών ή υπηρεσιών, κυρίως δε χρήματος.

2.2 Αποτίμηση των απαιτήσεων

Σύμφωνα με την αρχή της «πραγματικής εικόνας» που καθιερώνεται με τις διατάξεις του άρθρου 42^α του ν.2190/1920, οι απαιτήσεις έπρεπε να εμφανίζονται στον ισολογισμό στην πραγματική τους αξία κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού. **Πραγματική αξία των απαιτήσεων** είναι η παρούσα αυτών αξία, δηλαδή η αξία που προκύπτει αν από την ονομαστική τους αξία αφαιρεθεί ο τόκος της περιόδου από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού μέχρι την είσπραξή τους, ο οποίος τόκος συνιστά αναμφισβήτητο έξοδο που πρέπει να βαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσεως. Εντούτοις, η αποτίμηση των απαιτήσεων έχει καθιερωθεί να γίνεται στην **ονομαστική τους αξία** και ειδικότερα:

- Οι μεν έντοκες απαιτήσεις στην ονομαστική τους αξία αυξημένες με το δουλευμένο μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού τόκο,
- Οι δε άτοκες στην ονομαστική τους αξία.

Η αποτίμηση των απαιτήσεων στην ονομαστική τους αξία έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της αυτοτέλειας της χρήσεως (going concern), γιατί στην πραγματικότητα μια απαίτηση μέλλουσας λήξεως αποτελείται από τα εξής δύο στοιχεία: την παρούσα αξία που είναι στοιχείο του ενεργητικού και τον ανάλογο τόκο μέχρι την είσπραξη της, που όπως είπαμε συνιστά έξοδο και πρέπει να βαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσεως.

Η αποτίμηση των απαιτήσεων στην ονομαστική τους αξία μπορεί να δικαιολογηθεί με βάση την παραδοχή της «συνεχιζόμενης δραστηριότητας της επιχείρησης», που προσδίνει στα λογιστικά δεδομένα μια συμβατικότητα και σύμφωνα με την οποία δεν πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις αξίες που απορρέουν από βίαιη εκποίηση, δηλαδή στις αξίες που θα εισέπραττε η επιχείρηση αν ζητούσε την είσπραξη των απαιτήσεων της πριν από τη λήξη τους.

Η παραπάνω σύγκρουση των αρχών της αυτοτέλειας των χρήσεων και της going concern αίρεται κατά κάποιο τρόπο από άλλη λογιστική αρχή της συνέπειας

των μεθόδων αποτιμήςσεως, κατά την οποία οι απαιτήσεις πρέπει να αποτιμούνται σε κάθε χρήση με τον ίδιο τρόπο και συνεχώς δεν παραβιάζεται η αυτοτέλεια των χρήσεων, εφόσον βέβαια τα ποσά και ο χρόνος εισπράξεως των απαιτήσεων είναι περίπου τα ίδια σε κάθε χρήση.

Σύμφωνα με τα παραπάνω θεωρείται δεκτό ότι:

- **Οι άτοκοι λογαριασμοί των πελατών** πρέπει να αποτιμώνται στην «εισπραχθησόμενη» αξία τους, δηλαδή στην **ονομαστική τους αξία** και δεν πρέπει να γίνεται καμία αφαίρεση τόκου.
- **Τα γραμμάτια εισπρακτέα πρέπει να αποτιμώνται στην παρούσα αξία τους**, στις περιπτώσεις που η αποτίμηση στην ονομαστική τους αξία παραβιάζει σημαντικά τα περιοδικά αποτελέσματα. Θεωρείται ότι τα αποτελέσματα επηρεάζονται σημαντικά όταν : (1) το ποσό των γραμματίων καλύπτει μεγάλο μέρος του ενεργητικού, (2) οι πωλήσεις γίνονται με δόσεις που καλύπτονται με συναλλαγματικές και (3) μεταβάλλεται το σύστημα των πωλήσεων από «μετρητοίς» σε «επί πιστώσει» δια συναλλαγματικών και μεταχρονολογημένων επιταγών.

2.2.1 Αποτίμηση των απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 43 περ. β του ν. 2190/1920 οι απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα εμφανίζονται στον ισολογισμό με το ποσό των ευρώ που προκύπτει από τη μετατροπή του ξένου νομίσματος με βάση την επίσημη τιμή του κατά την ημέρα κλεισίματος τους ισολογισμού. Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την αποτίμηση των απαιτήσεων καταχωρούνται σε ιδιαίτερους λογαριασμούς κατά ξένο νόμισμα, χωριστούς για τις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και χωριστούς για τις μακροπρόθεσμες και μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσης, όπως ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις.

2.3 Απόσβεση των Επισφαλών Απαιτήσεων κατά Πελατών (σύμφωνα με την εμπορική νομοθεσία)

Ο ν. 2190/1920 δεν κάνει διάκριση των επισφαλών απαιτήσεων της επιχείρησης σε οργανικές και ανόργανες αλλά και για τις δύο αυτές κατηγορίες απαιτήσεων προβλέπει το ίδιο σύστημα αποσβέσεως. Πράγματι με το άρθρο 43 περ. α ορίζει ότι «οι απαιτήσεις που είναι ανεπίδεκτες είσπραξης, αποσβένονται ολοσχερώς ενώ οι

επισφαλείς απαιτήσεις απεικονίζονται στον ισολογισμό με την πιθανή τους αξία κατά το χρόνο σύνταξης του».

Έτσι, με βάση της διάταξη αυτήν:

- **Οι ασφαλούς εισπράξεως απαιτήσεις**, εμφανίζονται στον ισολογισμό στο ακέραιο. Στις τοκοφόρες απαιτήσεις πρέπει να προστεθεί και ο δεδουλευμένος, μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, τόκος.
- **Οι επισφαλείς απαιτήσεις** αποτιμώνται και εμφανίζονται στον ισολογισμό με το ποσό που πιθανολογείται, με βάση τα υφιστάμενα στοιχεία κατά τη σύνταξη του ισολογισμού, ότι θα εισπραχθεί απ' αυτές. Για την πιθανολογούμενη απώλεια διενεργείται πρόβλεψη.
- **Οι ανεπίδεκτες εισπράξεως** απαιτήσεις αποσβένονται εξολοκλήρου. Από τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι, για την απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων, ο νόμος προβλέπει το σύστημα της διενέργειας προβλέψεων κατά το χρόνο εκδήλωσης της επισφάλειας.

2.3.1 Απόσβεση των επισφαλών Απαιτήσεων (πελατών και χρεωστών) σύμφωνα με το ΕΓΛΣ

Το ΕΓΛΣ ορίζει σχετικών τα εξής:

- Οι προβλέψεις πιθανών ζημιών, που γίνονται για επισφαλείς και επίδικες απαιτήσεις κατά πελατών, καταχωρούνται σε χρέωση του λογαριασμού 83.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» με αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού 44.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις».
 - Οι προβλέψεις για πιθανές ζημιές για τις απαιτήσεις που καταχωρούνται στους λογαριασμούς:
 - 33.97 «χρεώστες επισφαλείς»,
 - 33.98 «επίδικες απαιτήσεις κατά Ελληνικού Δημοσίου» και
 - 33.99 «λοιποί χρεώστες επίδικοι»
- καταχωρούνται σε χρέωση του λογαριασμού 83.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις», με αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού 44.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις».

Ο λογαριασμός 44.11 χρεώνεται με το ποσό της σχηματισμένης προβλέψεως, με πίστωση του λογαριασμού της οικείας απαιτήσεως, όποτε αυτή χαρακτηρίζεται, για το σύνολο ή μέρος, σαν ανεπίδεκτη εισπράξεως. Το υπόλοιπο της απαιτήσεως, που τυχόν μένει ακάλυπτο, μεταφέρεται στη χρέωση του λογαριασμού 81.02.06 «ζημιές από ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις».

Από τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι το Ε.ΓΛΣ προέβλεπε την αυτή μέθοδο αποσβέσεως των επισφαλών απαιτήσεων κατά πελατών και κατά χρεωστών, η οποία μέθοδος βασίζεται στο σύστημα της διενέργειας προβλέψεως για την κάλυψη των ζημιών από απαιτήσεις, όχι κατά το χρόνο γεννήσεως των απαιτήσεων κατά το χρόνο που εκδηλώνεται η επισφάλεια.

Το σύστημα αυτό της διενέργειας προβλέψεως κατά το χρόνο εκδηλώσεως της επισφάλειας που προβλέπει το Ε.ΓΛΣ και ο ν.2190/1920 ήταν εναρμονισμένο με τα όσα, κατά το χρόνο εκπονήσεως του Ε.ΓΛΣ, προέβλεπε ο φορολογικός νομοθέτης και εφάρμοζε η πράξη στη χώρα μας για την απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων, μολονότι το σύστημα αυτό θεωρητικά έπασχε. Μετά όμως τη φορολογική μεταρρύθμιση που επέφερε ο φορολογικός ν.2065/1992, ο οποίος καθιέρωνε το σύστημα της διενέργειας της προβλέψεως για ζημιές από απαιτήσεις **κατά πελατών στη χρήση που έγιναν οι πωλήσεις (και όχι στη χρήση που εκδηλώνεται η επισφάλεια, όπως πρότερων)**, πρέπει να δεχθούμε ότι η πρόβλεψη για ζημιές από επισφαλείς πελάτες έπρεπε να διενεργείται με χρέωση του λογαριασμού εξόδου 68 «προβλέψεις εκμεταλλεύσεως» και όχι του 83.11, που είναι λογαριασμός έκτακτου και ανόργανου εξόδου, ο οποίος μεταφέρεται στα αποτελέσματα χρήσεως.

Η αντιμετώπιση αυτή επιβάλλεται για τους εξής δύο βασικούς λόγους:

- η απώλεια από επισφαλείς απαιτήσεις πελατών αποτελεί αναμφισβήτητα οργανικό έξοδο, αφού είναι συνήθους φύσεως και συχνά επαναλαμβανόμενη και συνεπώς πρέπει να καταχωρείται σε λ/σμό της ομάδας 6 και όχι της ομάδας 8 και
- η απώλεια από επισφαλείς απαιτήσεις πελατών συνδέεται άρρηκτα με τα έσοδα από πωλήσεις. Επιβάλλεται, συνεπώς, το έξοδο της προβλέψεως για απώλειες από επισφαλείς πελάτες να άγεται στη χρέωση του 80.00 «λογαριασμός γενικής εκμεταλλεύσεως», αφού στην πίστωσή του άγονται τα έσοδα από πωλήσεις. Το αντίθετο συνιστά αναμφισβήτητα λογιστικό παραλογισμό.

Το σύστημα που προβλέπει το Ε.ΓΛΣ για την απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων πρέπει να δεχθούμε ότι ισχύει μόνο για την απόσβεση των επισφαλών χρεωστών, δηλαδή των απαιτήσεων που δεν συναρτώνται με τις πωλήσεις.

2.3.2 Απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων κατά πελατών σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία (τα αναφερόμενα ενταύθα δεν ισχύουν για διαχειριστικές περιόδους που αρχίζουν από 1.1.2003 και μετά)

Προϊσχύουσες διατάξεις περί φορολογίας εισοδήματος

Με τις διατάξεις του άρθρου 10 περ. θ' του ν.2065/1992, οι οποίες ενσωματώθηκαν στο άρθρο 31 § 1 περ. του ν.2238/1994, καθιερώθηκε ένα ιδιόρρυθμο σύστημα αποσβέσεως των επισφαλών απαιτήσεων, το οποίο παρουσίαζε μεν βασικά μειονεκτήματα, είχε όμως το πλεονέκτημα ότι η δαπάνη της αποσβέσεως των επισφαλών απαιτήσεων βάρυνε τη χρήση στην οποία πραγματοποιούταν η πώληση και όχι στη χρήση στην οποία εκδηλωνόταν και πραγματοποιούταν η απώλεια.

Ο φορολογικός νομοθέτης οδηγήθηκε στο νέο τότε σύστημα αποσβέσεως των απαιτήσεων από τις συνεχείς αντιδικίες και αμφισβητήσεις μεταξύ φορολογικών οργάνων και φορολογουμένων επί του πραγματικού θέματος της επισφάλειας ή μη των απαιτήσεων που είχαν αποσβεσθεί οι επιχειρήσεις.

Το προαναφερόμενο σύστημα ίσχυε αναντίρρητα και εφαρμοζόταν για την απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων που προέρχονταν από πωλήσεις της επιχειρήσεως, δηλαδή για την απόσβεση οργανικών επισφαλών απαιτήσεων, δεν εφαρμοζόταν όμως κατά τη γνώμη μας, για την απόσβεση ανόργανων επισφαλών απαιτήσεων που δεν προέρχονταν από πωλήσεις αλλά από άλλες αιτίες, γνώμη όμως που δεν γινόταν δεκτή από το Υπουργείο Οικονομικών.

Το προαναφερόμενο σύστημα στηριζόταν στην ορθή αρχή ότι στη χρήση που γίνονται οι πωλήσεις έπρεπε να γίνονται και προβλέψεις για την κάλυψη απωλειών που θα εκδηλωνόταν σε μεταγενέστερες χρήσεις.

1. Βάση και ποσοστά υπολογισμού της προβλέψεως

• Επί των πωλήσεων με τιμολόγια

Το άρθρο 31 § 1 περ. θ' του 2238/1994, πριν από την τροποποίησή του με το άρθρο 5 § 8 του ν.3091/2002 (ισχύς από 1.1.2003 και μετά) όριζε ότι από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχειρήσεως εκπίπτει το ποσοστό το ποσό των προβλέψεων για απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων, το οποίο υπολογίζεται σε ποσοστό 0,5% επί της αναγραφόμενης στα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αξίας προς επιτηδευματίες μετά την αφαίρεση:

- των επιστροφών ή εκπτώσεων,
- της αξίας των πωλήσεων ή παροχής υπηρεσιών προς το Δημόσιο, δήμους και κοινότητες, δημόσιες επιχειρήσεις, οργανισμούς ή επιχειρήσεις κοινής ωφελείας και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και
- του ειδικού φόρου κατανάλωσης πετρελαιοειδών, του φόρου κατανάλωσης καπνού και λοιπών φόρων που εμπεριέχονται στην τιμή πώλησης.

Επί της αξίας των πωλήσεων που προσδιορίζονται κατά τον τρόπο αυτόν υπολογίζονταν πρόβλεψη με ποσοστό μισό τοις εκατό (0,5%)

Με την Ερμηνευτική Εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών 1018050/8.2.93 διευκρινίζονται τα ακόλουθα :

Η πρόβλεψη υπολογίζεται σε ποσοστό 0,5% επί της αναγραφόμενης στα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αξίας (εσωτερικού – εξωτερικού), αφού προηγουμένως αφαιρεθούν οι επιστροφές ή εκπτώσεις που προκύπτουν από τα βιβλία. Επομένως, για τον υπολογισμό της πρόβλεψης, δεν λαμβάνονται υπόψη:

- Τα έσοδα από λιανικές ή παροχή υπηρεσιών προς ιδιώτες, έστω και αν αυτά έχουν πραγματοποιηθεί με πίστωση του δείγματος.
- Οι χονδρικές πωλήσεις για τις οποίες έχουν εκδοθεί τιμολόγια πωλήσεως (π.χ. πώληση επαγγελματικού αυτοκινήτου με συμβολαιογραφική πράξη)
- Τα έσοδα που έχουν πραγματοποιηθεί από πωλήσεις υπηρεσιών προς το Δημόσιο ή τα ΝΠΔΔ, ΟΤΑ, ΔΕΚΟ, οργανισμούς κοινής ωφελείας, δημόσιες επιχειρήσεις και επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, λόγω της φερεγγυότητας των πελατών αυτών.

- Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης πετρελαιοειδών, ο φόρος κατανάλωσης καπνού και λοιποί φόροι που εμπεριέχονται στην τιμή πώλησης.
- Επειδή από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων εκπίπτονται γενικά οι δαπάνες απόκτησης εισοδήματος του υποκειμένου σε φορολογία και περαιτέρω, επειδή ο Φ.Π.Α. με τον οποίο επιβαρύνονται οι πωλήσεις ή οι υπηρεσίες δεν αποτελεί ακαθάριστο έσοδο της επιχείρησης, προκύπτει ότι αυτός δεν πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στην αξία των τιμολογίων επί της οποίας υπολογίζεται η πρόβλεψη.

- **Επί των πωλήσεων με αποδείξεις λιανικής πωλήσεως με πίστωση**

Με τις διατάξεις του άρθρου 14 § 3 του ν.2459/1997, που ενσωματώθηκαν στο προαναφερόμενο άρθρο 31 § 1 περ. θ' του ν.2234/1994 ορίστηκε ότι αναγνωρίζεται πρόβλεψη με ποσοστό ένα τοις εκατό (0,5%) «επί της αναγραφόμενης στις αποδείξεις λιανικής πώλησης αξίας, η οποία προκύπτει από λιανικές πωλήσεις με πίστωση διαρκών καταναλωτικών αγαθών, που περιλαμβάνονται στους με αριθμό 501 – 503, 521 – 528 και 721 – 726 κωδικούς ειδών και υπηρεσιών της έρευνας οικογενειακών προϋπολογισμών των ετών 1993 – 1994 της ΕΣΥΕ, με την προϋπόθεση ότι στις αποδείξεις αυτές αναγράφεται διακεκριμένα το είδος, η ποσότητα και η αξία των συγκεκριμένων αγαθών».

Τα διαρκή καταναλωτικά αγαθά, στα οποία αναφέρεται η παραπάνω διάταξη είναι τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του Κ.Β.Σ. (π.δ. 186/92, Εγκύκλιος 1118148/936/0015/25.11.92, άρθρο 13 παρ. 13.2.3), οι επιχειρήσεις που τηρούν πρόσθετα βιβλία, οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι επιχειρήσεις ενοικιάσεως αυτοκινήτων για τις υπηρεσίες που παρέχουν σε άλλους επιτηδευματίες εκδίδουν «απόδειξη παροχής υπηρεσιών» και όχι τιμολόγιο. Επομένως και οι υπηρεσίες αυτές θα λαμβάνονται υπόψη για το σχηματισμό προβλέψεως επισφαλών απαιτήσεων με ποσοστό 1%, εφόσον βεβαίως προκύπτουν από τα βιβλία τους οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς ιδιώτες (λιανικής που δεν θα λαμβάνονται υπόψη) και οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς επιτηδευματίες (χονδρικής που θα λαμβάνονται υπόψη).

2. Μέγιστο όριο (οροφής) της σχηματισμένης προβλέψεως :

Το προαναφερόμενο άρθρο 31 § 1 περ. θ' του ν.2238/1994 όριζε περαιτέρω ότι «το ποσό αυτό της πρόβλεψης για κάθε διαχειριστική χρήση, συναθροιζόμενο με το

ποσό της πρόβλεψης που έγινε σε προγενέστερες διαχειριστικές χρήσεις και η οποία εμφανίζεται στα τηρούμενα βιβλία της επιχείρησης, δεν μπορεί να υπερβεί το τριανταπέντε τοις εκατό (35%) του συνολικού χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού «Πελάτες», όπως αυτό εμφανίζεται στην απογραφή τέλους χρήσης. Για τον υπολογισμό του χρεωστικού υπολοίπου των πελατών δεν περιλαμβάνονται τυχόν υπόλοιπα που αφορούν το Δημόσιο, δήμους ή κοινότητες, δημόσιες επιχειρήσεις, οργανισμούς ή επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου».

«Η έκπτωση της δαπάνης αυτής από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων εμφανίζεται στα τηρούμενα βιβλία αυτών σε ειδικό λογαριασμό «προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων»

Επισημαίνεται ότι ως μέγιστο ύψος (οροφή) της σχηματισμένης προβλέψεως λαμβάνεται το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού 30 «πελάτες», όπως εμφανίζεται στην απογραφή και το οποίο προκύπτει ειδικότερα από τους ακόλουθους υπολογαριασμούς του:

- 30.00 Πελάτες εσωτερικού,
- 30.01 Πελάτες εξωτερικού,
- 30.97 Πελάτες επισφαλείς,
- 30.99 Λοιποί πελάτες λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων.

Αφού ο φορολογικός νομοθέτης θέλησε να θέσει οροφή στο ύψος της σχηματισμένης προβλέψεως, θα έπρεπε να λάβει σαν βάση όχι μόνο κατά το τέλος της χρήσεως υπόλοιπο του λογαριασμού «πελάτες», αλλά το κατά το τέλος της χρήσεως συνολικό ύψος των απαιτήσεων της επιχείρησης από πωλήσεις, δηλαδή πέραν του λογαριασμού «πελάτες» να λάβει ως βάση και τα υπόλοιπα των λογαριασμών «γραμμάτια εισπρακτέα» (31) και «επιταγές εισπρακτέες» (33.90). Το επιχείρημα ότι οι κίνδυνοι από απαιτήσεις που είναι ενσωματωμένες σε τίτλους γραμματίων και επιταγών είναι σημαντικά μειωμένοι δεν ευσταθεί όταν πρόκειται περί γραμματίων και επιταγών εκδόσεως των πελατών της επιχείρησης και δεν υπάρχουν επί των τίτλων αυτών άλλες υπογραφές. Όταν πτωχεύσει ο πελάτης όλες οι κατ' αυτού απαιτήσεις σε ανοικτό λογαριασμό και σε τίτλους καθίστανται επισφαλείς.

3. Διαγραφή των ανεπίδεκτων εισπράξεων πελατών

Στην προαναφερόμενη Ερμηνευτική Εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών 1018050/1993 αναφέρονται και τα ακόλουθα :

Η διαγραφή των ανεπίδεκτων εισπράξεως πελατών γίνεται με χρέωση του λογαριασμού 44.11 «Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» με πίστωση των λογαριασμών των απαιτήσεων, όταν αυτές καταστούν ανεπίδεκτες εισπράξεως.

Ο χαρακτηρισμός και η διαγραφή ορισμένων πελατών ως επισφαλών είναι θέμα που κρίνεται από την επιχείρηση, με βάση τα στοιχεία και έγγραφα που έχει στη διάθεσή της και δεν ερευνάται κατά το διενεργούμενο έλεγχο στην επιχείρηση εκ μέρους της Φορολογούσας Αρχής, αν πράγματι οι διαγραφέντες πελάτες είναι επισφαλείς ή όχι.

Επισημαίνεται ότι με χρέωση του λογαριασμού 44.11 είναι δυνατό να δυνατό να αποσβένονται επισφαλείς απαιτήσεις από γραμμάτια και επιταγές εισπρακτέες, καθώς και ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις κατά πελατών που γεννήθηκαν πριν από τη θέσπιση του νέου τότε συστήματος αποσβέσεως των επισφαλών, δηλαδή πριν τη 31.12.1992.

4. Γνωστοποίηση της διαγραφής στον πελάτη στον πελάτη :

Τέλος με την εγκύκλιο πολ. 1142.24.4.1997 η Διοίκηση ορίζει ότι «σε περίπτωση που η επιχείρηση προβαίνει σε διαγραφή επισφαλών πελατών της με μείωση του ποσού της πρόβλεψης που εμφανίζει στο λογαριασμό 44.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» έχει υποχρέωση για τους πελάτες για τους οποίους δεν έχουν ασκηθεί ένδικα μέσα και κατά συνέπεια δεν αποδεικνύεται η επισφάλεια τους, εφόσον το ποσό της επισφαλούς απαίτησης υπερβαίνει τις 6.000€ θα πρέπει να γνωστοποιεί στον πελάτη της, που αυτό θα αποδεικνύεται με κάθε νόμιμο μέσο, ότι διέγραψε το ποσό της απαίτησης της, προκειμένου να καταστεί δυνατή η επαλήθευση από τα αρμόδια φοροτεχνικά όργανα της διαγραφής της υποχρέωσης αυτής και από τα βιβλία του διαγραφέντος πελάτου.

«Για τους ως άνω πελάτες που διαγράφει η επιχείρηση μέσα στη διάρκεια της διαχειριστικής χρήσης έχει υποχρέωση να συντάσσει συγκεντρωτική κατάσταση των διαγραφόμενων πελατών με πλήρη στοιχεία για τον καθένα. Συγκεκριμένα, θα καταχωρείται το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία το επάγγελμα, η διεύθυνση η Δ.Ο.Υ. του πελάτη, το Α.Φ.Μ. αυτού καθώς και το διαγραφέν ποσό. Η συγκεντρωτική αυτή κατάσταση θα υποβάλλεται στην αρμόδια για την φορολογία της επιχείρησης Δ.Ο.Υ.

σε τρία (3) αντίγραφα μέχρι και την 25^η Μαΐου κάθε χρόνο, σύμφωνα με το οριζόμενο από το άρθρο 20 του Κ.Β.Σ.

2.5 Λογαριασμός 30 «Πελάτες»

Η ομάδα αυτή περιλαμβάνει όλες τις απαιτήσεις από πωλήσεις σε ανοιχτό λογαριασμό εμπορευμάτων ή υπηρεσιών, που αφορούν την κανονική δραστηριότητα της επιχειρήσεως. Απαιτήσεις από άλλες πωλήσεις άσχετες από τις τρέχουσες κανονικές συναλλαγές, πρέπει να καταχωρούνται σε άλλους λογαριασμούς. Για τον χρηματοοικονομικό αναλυτή είναι σημαντικός ο διαχωρισμός αυτός, αφού έτσι είναι δυνατή η συσχέτιση των απαιτήσεων από πωλήσεις της κανονικής εκμεταλλεύσεως προς άλλα στοιχεία του ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως για την εξαγωγή διαφόρων συμπερασμάτων.

1. Στους υπολογαριασμούς του 30 παρακολουθούνται οι απαιτήσεις και κατ' εξαίρεση, για λόγους ενιαίας παρακολουθήσεως, ορισμένες υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας έναντι πελατών της, που απορρέουν από τις πωλήσεις της.
2. Στο λογαριασμό **30.00 «πελάτες εσωτερικού»** παρακολουθούνται οι απαιτήσεις από πωλήσεις που γίνονται στο εσωτερικό της χώρας, εκτός από εκείνες που προέρχονται από πωλήσεις, είτε προς το Ελληνικό Δημόσιο, είτε προς Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και Δημόσιες Επιχειρήσεις, οι οποίες παρακολουθούνται αντίστοιχα στους λογαριασμούς **30.02 «Ελληνικό Δημόσιο»** και **30.03 «Ν.Π.Δ.Δ. και Δημόσιες Επιχειρήσεις»**.
3. Στο λογαριασμό **30.01 «πελάτες εξωτερικού»** παρακολουθούνται οι απαιτήσεις από πωλήσεις στο εξωτερικό. Ο λογαριασμός αυτός χρεώνεται με την αξία του τιμολογίου, η οποία, για τη χρέωση αυτή, μετατρέπεται σε Ευρώ με βάση την επίσημη τιμή συναλλάγματος (τιμή αγοράς της Τράπεζας Ελλάδος) της ημέρας εκδόσεως του τιμολογίου. Οι αναλυτικοί λογαριασμοί του 30.01 τηρούνται κατά τρόπο που να προκύπτει απ' αυτούς η απαίτηση σε ξένο νόμισμα.
4. Οι δοσοληψίες με τους αντιπροσώπους – υπαντιπροσώπους της οικονομικής μονάδας παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 30.00 και 30.01, όταν αφορούν

πωλήσεις και, γενικά, όταν είναι όμοιες με τις δοσοληψίες με πελάτες, και στους λογαριασμούς **33.95 «λοιποί χρεώστες διάφοροι σε Ευρώ.»** και **33.96 «λοιποί χρεώστες διάφοροι σε Ξ.Ν.»**, όταν αναφέρονται σε άλλες συναλλαγές ή σχέσεις.

5. Στο λογαριασμό **30.04 «πελάτες – εγγυήσεις ειδών συσκευασίας»** παρακολουθούνται τα ποσά που καταβάλλονται στην οικονομική μονάδα από τους πελάτες της για εγγύηση της επιστροφής των ειδών συσκευασίας, τα οποία παραδίνονται σ' αυτούς χωρίς να τιμολογούνται.

6. Στο λογαριασμό **30.05 «προκαταβολές πελατών»** παρακολουθούνται οι προκαταβολές που λαμβάνονται από πελάτες για παραγγελίες που γίνονται από τους τελευταίους προς την οικονομική μονάδα, όταν αυτή δεν επιθυμεί την παρακολούθησή τους στους οικείους λογαριασμούς 30.00 – 30.03. Ο λογαριασμός 30.05 πιστώνεται με το ποσό της προκαταβολής και χρεώνεται με το όλο ή μέρος αυτού, ανάλογα με τη μερική ή ολική εκτέλεση της παραγγελίας, με πίστωση του οικείου λογαριασμού του πελάτη (30.00 – 30.03).

Σε περίπτωση που ο πελάτης, επειδή δεν τηρεί κάποιον όρο της παραγγελίας, χάνει την προκαταβολή ή μέρος της, που περιέχεται στην οικονομική μονάδα, το ποσό αυτό μεταφέρεται από το λογαριασμό 30.05 (ή 30.00 – 30.03) στο λογαριασμό **74.98.00 «αποζημιώσεις από πελάτες»**. Αν όμως πρόκειται για ποινική ρήτρα, τότε μεταφέρεται στο λογαριασμό **81.01.02 «καταπτώσεις εγγυήσεων – ποινικών ρητρών»**.

Παράδειγμα

Ο πελάτης Α. Ανδρέου κατέβαλε στην επιχείρηση προκαταβολή 5.000 ευρώ για την αγορά προϊόντων τιμής πώλησης 50.000 ευρώ. Συμφωνείτε ρητά ότι ο πελάτης θα παραλάβει τα προϊόντα το αργότερο μέχρι 31/5 και ότι η προκαταβολή θα καταπέσει υπέρ της εταιρίας εάν μέχρι την ημερομηνία αυτή δεν παραλάβει τα προϊόντα και καταβάλει το υπόλοιπο τίμημα της πώλησης. Πράγματι, μετά την πάροδο της ημερομηνίας αυτής, ο πελάτης δηλώνει ότι αδυνατεί να αγοράσει τα προϊόντα και η προκαταβολή περιέρχεται στην επιχείρηση.

Θα γίνουν οι εγγραφές:

38 Χρηματικά διαθέσιμα	
38.00 Ταμείο	5.000
(εις) 30 Πελάτες	
30.05 Προκαταβολές πελατών	
30.05.XX Α. Ανδρέου	5.000
30 Πελάτες	
30.05 Προκαταβολές πελατών	5.000
30.05.XX Α. Ανδρέου	
(εις) 54 Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη	
54.00 Φ.Π.Α. (19%)	798
74 Επιχορηγήσεις και διάφορα έξοδα πωλήσεων	
74.98 Διάφορα πρόσθετα έσοδα πωλήσεων	4.202
74.98.00 Αποζημιώσεις από πελάτες	

ΚΒΣ

Ο ΚΒΣ δεν συναρτά το χρόνο εκδόσεως του τιμολογίου με το χρόνο εισπράξεως του τιμήματος, αλλά με το χρόνο παραδόσεως των αγαθών. Για την είσπραξη προκαταβολής από πελάτες ή την προείσπραξη ολόκληρης της αξίας του τιμολογίου εκδίδονται αποδείξεις (γραμμάτια) εισπράξεως(Εγκ. ΚΒΣ § 12.2.2).

Με εξαίρεση τα τιμολόγια επιδοτήσεων, οικονομικών ενισχύσεων, αποζημιώσεων, ανόργανων εσόδων, επιστροφής έμμεσων φόρων (άρθρο 12 § 3 του ΚΒΣ) καθώς και τις «αποδείξεις παροχής υπηρεσιών» των ελεύθερων επαγγελματιών που εκδίδονται κατά την είσπραξη των σχετικών ποσών, για τις λοιπές εισπράξεις της επιχειρήσεως δεν εκδίδονται παραστατικά προβλεπόμενα από τον ΚΒΣ, γιατί κατά το ισχύον φορολογικό σύστημα φορολογούνται οι απαιτήσεις δικαιωμάτων και όχι οι εισπράξεις.

Για την προκαταβολή που περιέχεται στην επιχείρηση ως αποζημίωση ή ως ποινική ρήτρα, επειδή ο πελάτης αθέτησε κάποιο όρο της παραγγελίας, η επιχείρηση που καρπούται την προκαταβολή οφείλει να εκδώσει για το ποσό αυτής τιμολόγιο (αθεώρητο) σύμφωνα με το άρθρο 12 § 3 του ΚΒΣ.

Φορολογία εισοδήματος

Οι προκαταβολές πελατών συνιστούν συνήθη διαδικασία στη διεκπεραίωση των πωλήσεων και συνεπώς δεν πρέπει να έχουν καμία φορολογική συνέπεια. Εξαιρέση αποτελεί η προκαταβολή του πελάτη που περιέρχεται στην επιχείρηση λόγω ματαίωσης της παραγγελίας με υπαιτιότητα του πελάτη συνιστά συμπληρωματικό έσοδο πωλήσεων και συνεπώς αποτελεί φορολογητέο έσοδο.

Φ.Π.Α.

Επί αποδείξεων εισπράξεως προκαταβολών πελατών δεν υπολογίζεται ΦΠΑ, αφού η επιβολή του φόρου αυτού προϋποθέτει παράδοση των αγαθών. Ο φόρος υπολογίζεται επί του τιμολογίου πωλήσεως που εκδίδεται κατά την παράδοση των αγαθών κ.λπ.

Στις περιπτώσεις που η προκαταβολή περιέρχεται στην επιχείρηση ως αποζημίωση ή ως ποινική ρήτρα, επί του ποσού της προκαταβολής υπολογίζεται ΦΠΑ, αφού στις περιπτώσεις αυτές, η προκαταβολή θεωρείται συμπληρωματικό τίμημα πωλήσεως.

7. Στο λογαριασμό **30.06 «πελάτες – παρακρατημένες εγγυήσεις»** παρακολουθούνται τα ποσά που, με βάση κάποιο συμβατικό όρο, παρακρατούν για εγγύηση οι πελάτες της οικονομικής μονάδας, όταν αυτή δεν επιθυμεί την παρακολούθησή τους στους οικείους λογαριασμούς 30.00 – 30.03. Ο λογαριασμός 30.06 χρεώνεται με τα ποσά που παρακρατούνται για εγγύηση και παραμένει χρεωμένος μέχρι την εκπλήρωση του όρου, για ασφάλεια του οποίου γίνεται η παρακράτηση.

Παράδειγμα

Η τεχνική εταιρία Τ ανέλαβε την κατασκευή τεχνικού έργου της εταιρίας Ω και συμφωνήθηκε συνολική αξία του έργου 10 εκατομμύρια ευρώ. Συμφωνήθηκε η πληρωμή της Τ να γίνεται τμηματικά με την πρόοδο των εργασιών βάσει επιμετρήσεων μηχανικών και ότι θα παρακρατείτε από την Ω για εγγύηση καλής εκτελέσεως το 10% επί του ποσού που εκάστοτε θα καταβάλλεται στην Τ. Η 1^η προσωρινή πιστοποίηση του επιβλέποντος μηχανικού εκτιμά το έργο που εκτελέστηκε σε 100.000 ευρώ και η Τ θα εισπράξει ποσό 90.000[100.000-(100.000x10%)] ποσό για το οποίο θα εκδώσει σχετικό τιμολόγιο.

Η Τ θα κάνει την εγγραφή:

30 Πελάτες		100.000
30.00 Πελάτες εσωτερικού	90.000	
30.00.XX Εταιρία «Ω»		
30.06 Πελάτες παρακρατημένες εγγυήσεις	<u>10.000</u>	
30.06.XX Εταιρία «Ω»		
(εις)73 Πωλήσεις υπηρεσιών		100.000
73.00 Πωλήσεις εσωτερικού		
73.00.00 Τιμολογημένες πωλήσεις	90.000	
73.00.06 Παρακρατημένες εγγυήσεις	<u>10.000</u>	

Μετά την ολοκλήρωση του έργου και την πιστοποίηση της καλής εκτελέσεως του, η Τ θα εκδώσει τιμολόγιο πώλησης για το ποσό της παρακρατημένης εγγυήσεως έστω π.χ. 30.000 και θα διενεργήσει τις ακόλουθες εγγραφές:

30 Πελάτες		30.000
30.00 Πελάτες εσωτερικού		
30.00.XX Εταιρία «Ω»		
(εις)73 Πωλήσεις		30.000
73.00 Πωλήσεις υπηρεσιών		
73.00.00 Τιμολογημένες πωλήσεις		

73 Πωλήσεις		30.000
73.00 Πωλήσεις υπηρεσιών		
73.00.06 Παρακρατημένες εγγυήσεις		
(εις) 30 Πελάτες		30.000
30.06 Πελάτες-Παρακρατημένες εγγυήσεις		
30.06.XX Εταιρία «Ω»		

Σε περίπτωση που, σύμφωνα με τη νομοθεσία, το τιμολόγιο πώλησης εκδίδεται για τη συνολική αξία των πωληθέντων, οι αρμόδιοι λογαριασμοί των πωλήσεων πιστώνεται με την αξία αυτή και η Τ, κατά την είσπραξη της εγγυήσεως, με χρέωση του ταμείου, θα πιστώσει το λογαριασμό 30.06.

ΚΒΣ

Το τιμολόγιο τεχνικών έργων εκδίδεται για τα οριστικά ποσά των εσόδων. Τα παρακρατούμενα από τον εργοδότη ποσά που καταχωρούνται στο σχολιαζόμενο λογαριασμό 30.06 τελούν υπό την αναβλητική αίρεση της καλής ή εμπρόθεσμης εκτελέσεως του έργου και το τιμολόγιο εκδίδεται κατά το χρόνο της πληρώσεως της αιρέσεως, δηλαδή κατά το χρόνο της οριστικής παραλαβής του έργου.

Φορολογία εισοδήματος

Δεν αποτελούν εισόδημα για τον εργολάβο τα ποσά που παρακρατεί ο εργοδότης για εγγύηση καλής εκτελέσεως του έργου, επειδή τα ποσά αυτά δεν είναι οριστικά, αφού τελούν υπό την αναβλητική αίρεση της καλής, έγκαιρης εκτελέσεως του έργου. Τα παρακρατημένα ποσά θα αποτελέσουν εισόδημα της χρήσεως στην οποία θα ολοκληρωθεί και θα παραδοθεί το έργο στον εργοδότη και παύσει να υφίσταται η προαναφερόμενη αναβλητική αίρεση, οπότε τα παρακρατημένα ποσά καθίστανται οριστικά και, συνεπώς, εκδίδεται και γι' αυτά τιμολόγιο τεχνικών έργων.

Φ.Π.Α.

Ο Φ.Π.Α. υπολογίζεται στο τελικό ποσό της εγγύησης που θα επιστραφεί στον εργολάβο, για το οποίο ποσό θα εκδοθεί σχετικό τιμολόγιο.

8. Στον προαιρετικής τήρησης λογαριασμό **30.07 «πελάτες αντίθετος λογαριασμός αξίας ειδών συσκευασίας»** παρακολουθείται η αξία των τιμολογημένων ειδών συσκευασίας, για τα οποία οι πελάτες διατηρούν το δικαίωμα της επιστροφής (πολλές φορές έχουν υποχρέωση να τα επιστρέψουν).

ΚΒΣ και Φ.Π.Α.

Τα κενά είδη συσκευασίας (φιάλες, κιβώτια αναψυκτικών κ.λπ.) επιτρέπεται να διακινούνται χωρίς «δελτίο αποστολής», εφόσον τα είδη αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο εμπορίας και είναι πάγια στοιχεία των επιχειρήσεων παραγωγής των

συσκευασμένων σ' αυτά αγαθών.

Ο υποκείμενος Φ.Π.Α. μπορεί να μη χρεώνει Φ.Π.Α. στην αξία της επιστρεφόμενης συσκευασίας, τόσο κατά την παράδοση, όσο και κατά την επιστροφή αυτής, όταν η επιστρεφόμενη συσκευασία καλύπτεται από εγγύηση.

Σημειώνουμε ότι στην περίπτωση αυτήν ο υποκείμενος Φ.Π.Α. δεν έχει δικαίωμα να εκπέσει το Φ.Π.Α. που επιβάρυνε τα υλικά αυτά συσκευασίας κατά την απόκτηση τους, σύμφωνα με το άρθρο 30 του νόμου 2859/2000.

8. Παρέχεται στις οικονομικές μονάδες η δυνατότητα, αντί να αναπτύσσουν σε τρίτο και πέρα βαθμούς τους υποχρεωτικούς και προαιρετικούς υπολογαριασμούς του 30, να χρησιμοποιούν για την ανάπτυξη αυτών τους κενούς δευτεροβάθμιους 30.08 – 30.96, με την προϋπόθεση ότι θα προκύπτουν κατά οποιοδήποτε τρόπο (π.χ. από τα ισοζύγια) οι πληροφορίες που θα προέκυπταν αν είχαν αναπτυχθεί οι δευτεροβάθμιοι 30.00 – 30.04.

9. Στο λογαριασμό **30.80 «Πελάτες εσωτερικού εκχωρηθέντες με σύμβαση Factoring»** παρακολουθούνται οι απαιτήσεις που έχει εκχωρήσει η οικονομική μονάδα «προμηθευτής», σε Τράπεζα ή ανώνυμη εταιρία «πράκτορας», με αποκλειστικό σκοπό την παρακολούθηση και είσπραξη, έναντι αμοιβής, των απαιτήσεων της προαναφερόμενης οικονομικής μονάδας.

Τα κύρια χαρακτηριστικά του Factoring είναι τα ακόλουθα:

- Ο πράκτορας δεν ενεχυριάζει απλώς τις απαιτήσεις των πελατών του, αλλά αποδέχεται τις απαιτήσεις και αναλαμβάνει κατά κανόνα, τον πιστωτικό κίνδυνο.
- Ο πράκτορας στα πλαίσια της συμβάσεως Factoring, προσφέρει στον πελάτη του μια δέσμη υπηρεσιών που συνοψίζονται στο τρίπτυχο: **χρηματοδότηση – ασφάλιση - διαχείριση απαιτήσεων.**
- Το factoring είναι δυνατό να συμφωνηθεί ως μία δυναμική, συνεχώς επαναλαμβανόμενη, εργασία, αφού είναι δυνατό να συμφωνηθεί ότι εκχωρούνται στον πράκτορα όχι μόνο οι υφιστάμενες κατά το χρόνο υπογραφής της συμβάσεως απαιτήσεις του πελάτη, αλλά και αυτές που θα γεννηθούν στο μέλλον από πωλήσεις του πελάτη προς την πελατεία του.
- Ο πελάτης του πράκτορα (πωλητής) δεν έχει την ευχέρεια να κάνει επιλογή των απαιτήσεων που θα εκχωρεί στην Τράπεζα, αλλά είναι υποχρεωμένος να εκχωρεί σε

διαρκή βάση όλες τις απαιτήσεις που εμπίπτουν στο κριτήριο που έχει καθοριστεί στη σύμβαση.

Τύποι Factoring

Ανάλογα με την έκταση των υπηρεσιών που παρέχουν, τα factoring διακρίνονται κυρίως στα ακόλουθα είδη:

- **Γνήσιο ή πλήρες Factoring**

Το factoring της μορφής αυτής παρέχει όλες τις υπηρεσίες φύσεως χρηματοδοτικής, ασφαλιστικής και διαχειριστικής.

- **Factoring με δικαίωμα αναγωγής**

Η διαφορά της μορφής αυτής με την προηγούμενη συνιστάται στο ότι ο πράκτορας δεν καλύπτει τον πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος εξακολουθεί να βαρύνει τον πωλητή και συνεπώς ο πράκτορας έχει το δικαίωμα αναγωγής κατά του πωλητή. Δηλαδή λείπει από τη μορφή αυτή του factoring η ασφαλιστική υπηρεσία.

- **Χρηματοδοτικό factoring**

Το factoring της μορφής αυτής παρέχει στην επιχείρηση μόνο χρηματοδοτική υπηρεσία, ενώ απουσιάζουν οι υπηρεσίες ασφαλιστική και διαχειριστική.

Λογιστική αντιμετώπιση του factoring

1. Λογιστική του γνήσιου (ή πλήρους) factoring

Η επιχείρηση είναι δυνατό να παρακολουθεί το Factoring ως εξής:

- Κατά την πώληση η πωλούσα επιχείρηση κάνει το γνωστό ημερολογιακό άρθρο των πωλήσεων, δηλαδή χρεώνει τον κατάλληλο υπολογαριασμό του 30 «πελάτες» (30.00 «πελάτες εσωτερικού», 30.01 «πελάτες εξωτερικού» κ.λπ.) με πίστωση του αρμόδιου λογαριασμού των πωλήσεων, του λογαριασμού Φ.Π.Α. κ.λπ.

Με τις εκχωρούμενες στον πράκτορα απαιτήσεις, η επιχείρηση χρεώνει τον πράκτορα.(30.80.00 Τράπεζα Χ, Λογαριασμός Factoring) με πίστωση του αρμόδιου υπολογαριασμού του 30 «πελάτες» που είχε χρεωθεί με την προαναφερόμενη αρχική ημερολογιακή εγγραφή της πώλησης.

Λογιστική του factoring με δικαίωμα αναγωγής

Η λογιστική παρακολούθηση του factoring της μορφής αυτής μπορεί να είναι παρόμοια με τη λογιστική παρακολούθηση που καθιερώνει το Ε.ΓΛΣ για τα δάνεια με εγγύηση γραμματίων, δηλαδή:

Λογιστική του χρηματοδοτικού factoring

Είναι δυνατό η μορφή αυτή του factoring να συνίσταται απλώς στην προεξόφληση των απαιτήσεων της επιχειρήσεως κατά των πελατών της.

Η λογιστική αντιμετώπιση του factoring της μορφής αυτής μπορεί να είναι παρόμοια με τη λογιστική που ορίζει το Ε.ΓΛΣ για τα προεξοφλούμενα γραμμάτια εισπρακτέα. Έτσι, η λογιστική παρακολούθηση των προεξοφλημένων τιμολογίων είναι δυνατό να γίνεται ως εξής:

30 Πελάτες

30.00 Πελάτες εσωτερικού

(εις) 70 Πωλήσεις εμπορευμάτων

70.00 Πωλήσεις Εσωτερικού

54 Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη

54.00 Φ.Π.Α.

54.00.70 Φ.Π.Α. πωλήσεων

30 Πελάτες

30.80 Πελάτες εσωτερικού εκχωρηθέντες με σύμβαση Factoring

(εις) 30 Πελάτες

30.00 Πελάτες εσωτερικού

38 Χρηματικά διαθέσιμα

38.03 Καταθέσεις όψεως σε ευρώ (παρούσα αξία)

38.03.00 Τράπεζα Χ

65 Τόκοι και συναφή έξοδα

65.02 Προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα τραπεζών (προεξόφλημα)

(εις) 30 Πελάτες

30.80 Πελάτες εσωτερικού εκχωρηθέντες με σύμβαση Factoring

10. Στο λογαριασμό **30.97 «πελάτες επισφαλείς»** παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά πελατών των οποίων η είσπραξη κρίνεται επισφαλής (αμφίβολης

ρευστοποιήσεως). Η μεταφορά των επισφαλών απαιτήσεων στον προκείμενο λογαριασμό γίνεται από τους παρακάτω λογαριασμούς:

30.00 Πελάτες εσωτερικού

30.01 Πελάτες εξωτερικού

30.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση

31.10 Γραμμάτια σε ξένο νόμισμα σε καθυστέρηση

33.91 Επιταγές εισπρακτέες σε καθυστέρηση

Επισημαίνεται ότι από τους λογαριασμούς 31.03, 31.10 και 33.91 μεταφέρονται στον προκείμενο λογαριασμό τα γραμμάτια και επιταγές που δόθηκαν στην επιχείρηση από τους πελάτες της λόγω πωλήσεων της προς αυτούς και τα οποία καθίστανται επισφαλούς εισπράξεως, δηλαδή τα γραμμάτια και οι επιταγές που αντιπροσωπεύουν οργανικές απαιτήσεις από πωλήσεις. Αντίθετα, δε μεταφέρονται στον παρόντα λογαριασμό, αλλά στο λογαριασμό 33.97 «χρεώστες επισφαλείς» τα γραμμάτια και οι επιταγές που δεν προέρχονται από πωλήσεις της επιχείρησης και τα οποία καθίστανται επισφαλούς εισπράξεως.

11. Στο λογαριασμό **30.98 «Ελληνικό δημόσιο λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων»** παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά του Ελληνικού Δημοσίου από πωλήσεις προς αυτό, οι οποίες μεταφέρονται σε επίδικες (δεν χαρακτηρίζονται επίσημα).

12. Στο λογαριασμό **30.99 «Λοιποί πελάτες – λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων»** παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά των πελατών της από πωλήσεις προς αυτούς, οι οποίες μετατρέπονται σε επίδικες, θεωρούνται όμως ως ασφαλούς εισπράξεως (λ.χ. λόγω ύπαρξης εγγυήσεων). Εφόσον τελικά οι απαιτήσεις αυτές κριθεί ότι δεν θα εισπραχθούν ή δεν θα εισπραχθούν εξολοκλήρου, μεταφέρονται στο λογαριασμό 30.97 «πελάτες επισφαλείς». Συνεπώς το υπόλοιπο του προκείμενου λογαριασμού 30.99 εμφανίζει επίδικες μεν και συνεπώς βραδείας ρευστοποιήσεως απαιτήσεις, πλην όμως απαιτήσεις από πωλήσεις ασφαλούς εισπράξεως.

2.6 Λογαριασμός 31 «Γραμμάτια Εισπρακτέα»

Με τον όρο γραμμάτιο εννοούμε στην οικονομική πράξη, τη συναλλαγματική. Συγκεκριμένα, η συναλλαγματική αποτελεί ένα τίτλο, ένα έγγραφο, με μια εντολή που

δίνει κάποιος (πρόσωπο φυσικό ή νομικό) σε κάποιον άλλον, να πληρώσει το ποσό (που είναι η «ονομαστική αξία») στην ημερομηνία (που είναι η λήξη) και τον τόπο, που ορίζονται στη συναλλαγματική.

Υπάρχουν συνεπώς και λειτουργούν δύο τουλάχιστον ή τρία πρόσωπα. Το πρόσωπο που δίνει την εντολή, συμπληρώνει τη συναλλαγματική και την υπογράφει. Είναι αυτός, ο «εκδότης» της συναλλαγματικής. Υπάρχει και δεύτερος, αυτός δηλαδή που δέχεται την εντολή να πληρώσει και που όταν δεχτεί την εντολή, υπογράφει τη συναλλαγματική, πράγμα που δείχνει ότι συμφωνεί να πληρώσει. Αυτό το πρόσωπο αποτελεί τον «αποδέκτη» την συναλλαγματικής. Σε περίπτωση οπισθογράφησης του γραμματίου (με υπογραφή στο πίσω μέρος), υπάρχει και τρίτο πρόσωπο ο παραλήπτης του γραμματίου.

Ο λογαριασμός αυτός, κατά κάποιον τρόπο, αποτελεί προέκταση των λογαριασμών 30 «πελάτες» και 33 «χρεώστες διάφοροι».

Δεν περιλαμβάνονται στον παρόντα λογαριασμό οι τίτλοι των εισπρακτέων επιταγών οι οποίοι παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 33.90 και 33.91.

Στο λογαριασμό 31 επιβάλλεται να παρακολουθούνται οπωσδήποτε τα βραχυπρόθεσμα γραμμάτια εισπρακτέα της επιχειρήσεως, ενώ τα μακροπρόθεσμης λήξεως παρακολουθούνται στους λογαριασμούς του πάγιου ενεργητικού 18.07 και 18.08.

Για την ενιαία παρακολούθηση όμως των γραμματίων, επιτρέπεται η παρακολούθηση όλων των γραμματίων (βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων) σε υπολογαριασμούς του σχολιαζόμενου λογαριασμού 31 και να μην χρησιμοποιούνται οι λογαριασμοί 18.07 και 18.08.

Αξία με την οποία παρακολουθούνται τα γραμμάτια εισπρακτέα

Στους υπολογαριασμούς του 31 καταχωρούνται τα γραμμάτια στην ονομαστική τους αξία. Ονομαστική (ή μέλλουσα αξία) του γραμματίου είναι το ποσό που αναγράφεται σ' αυτό και το οποίο ο οφειλέτης υποχρεούται να πληρώσει και ο δικαιούχος να εισπράξει κατά τη λήξη του γραμματίου.

Η ονομαστική αξία του γραμματίου, ως μέλλουσα να πληρωθεί αξία, περιλαμβάνει και μη δουλευμένους τόκους, οι οποίοι αντιμετωπίζονται στους λογαριασμούς 31.06 και 31.13.

Φ.Π.Α.

Οι τόκοι προσαυξάνουν την φορολογητέα αξία και υπόκεινται σε Φ.Π.Α., ο οποίος υπολογίζεται με το συντελεστή του πωλούμενου αγαθού. Σημειώνεται ότι οι τόκοι υπερημερίας δεν υπόκεινται σε Φ.Π.Α..

Το χαρτόσημο επί των συναλλαγματικών και των γραμματίων εις διαταγή καθώς και επί των τόκων που απορρέουν από αυτές καταργήθηκε από 1.1.2002.

1. Στους υπολογαριασμούς του 31 παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά τρίτων που είναι ενσωματωμένες σε τίτλους συναλλαγματικών ή γραμματίων «εις διαταγήν». Οι τίτλοι αυτοί, στις επόμενες παραγράφους, αναφέρονται με την ονομασία «γραμμάτια εισπρακτέα».

Η χρέωση του λογαριασμού γίνεται με πίστωση συνήθως των αρμόδιων υπολογαριασμών του 30 «πελάτες» και 33 «χρεώστες διάφοροι».

Ο λογαριασμός πιστώνεται με την ονομαστική αξία των γραμματίων που:

- εισπράττονται, με χρέωση των διαθέσιμων,
- μεταβιβάζονται στις τράπεζες για είσπραξη, με χρέωση του λογαριασμού 31.01 «γραμμάτια στις τράπεζες για είσπραξη»,
- μεταβιβάζονται στις τράπεζες σε εγγύηση, με χρέωση του λογαριασμού 31.02 «γραμμάτια στις τράπεζες σε εγγύηση».

2. Τα γραμμάτια εισπρακτέα σε Ευρώ. καταχωρούνται στο λογαριασμό **31.00 «γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο»**.

3. Με τους λογαριασμούς **31.01 «γραμμάτια στις τράπεζες για είσπραξη»** και **31.08 «γραμμάτια σε ΞΝ στις τράπεζες για είσπραξη»** παρακολουθούνται τα γραμμάτια σε ευρώ ή σε ξένο νόμισμα που μεταβιβάζονται στις τράπεζες για είσπραξη.

Κατά την μεταβίβαση των γραμματίων εισπρακτέων στην τράπεζα για είσπραξη, η τράπεζα δεν αποκτά την κυριότητα των τίτλων, η οποία εξακολουθεί να παραμένει στην επιχείρηση, αλλά απλώς εξουσιοδοτείται να εισπράξει τους τίτλους «εν ονόματι» και για λογαριασμό της επιχείρησης (οπισθόγραφου).

4. Στο λογαριασμό **31.02 «γραμμάτια στις τράπεζες σε εγγύηση»**, καθώς και στον λογαριασμό **31.09 «γραμμάτια σε ΞΝ. στις τράπεζες σε εγγύηση»**,

καταχωρούνται τα γραμμάτια εισπρακτέα σε ευρώ ή σε ΞΝ που μεταβιβάζονται στις τράπεζες για εγγύηση, όπως λ.χ. σε ενέχυρο δανείου της τράπεζας προς την οικονομική μονάδα.

Παράδειγμα

Την 1/3/2007 η επιχείρηση πώλησε εμπορεύματα στον Α. Ανδρέου αντί 10.000 ευρώ, ο οποίος υπέγραψε συναλλαγματική λήξεως 31/8 του ίδιου έτους, ονομαστικής αξίας 10.000 ευρώ (Φ.Π.Α. $10.000 \times 19\% = 1.900$) και τόκους 900 ευρώ (Φ.Π.Α. $900 \times 19\% = 171$)

Θα γίνουν οι εγγραφές:

	1/3/07	
30 Πελάτες		
30.00 Πελάτες εσωτερικού		11.900
30.00.XX Α. Ανδρέου		
(εις) 70 Πωλήσεις εμπορευμάτων		
70.00 Πωλήσεις εσωτερικού		10.000
54 Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη		
54.00 Φ.Π.Α.		1.900
54.00.70 Φ.Π.Α. πωλήσεων.....		
	1/3/07	
30 Πελάτες		
30.00 Πελάτες εσωτερικού		1.071
30.00.XX Α. Ανδρέου		
(εις) 76 Έσοδα κεφαλαίων		
76.02 Δουλεμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων		900
54 Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη		
54.00 Φ.Π.Α.		171
54.00.79		
	1/3/07	
31 Γραμμάτια εισπρακτέα		
31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο		12.971
(εις) 30 Πελάτες		
30.00 Πελάτες εσωτερικού		
30.00.XX Α. Ανδρέου		12.971

5. Στο λογαριασμό **31.03 «γραμμάτια σε καθυστέρηση»** παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά οφειλετών (π.χ. αποδεκτών) γραμματίων εισπρακτέων, τα οποία δεν εξοφλούνται κατά την ημερομηνία λήξεώς τους και παραμένουν απλήρωτα στα χέρια της οικονομικής μονάδας. Η ανάπτυξη του λογαριασμού γίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε μονάδας, αλλά πάντοτε κατά τέτοιο τρόπο ώστε να προκύπτει η απαίτησή της από κάθε οφειλέτη.

Σε περίπτωση που οι απαιτήσεις του λογαριασμού 31.03 (ή 31.10) μετατρέπονται σε επισφαλείς ή επίδικες, μεταφέρονται στους λογαριασμούς 30.97 ή 33.97, όταν πρόκειται για επισφαλείς, ή στους λογαριασμούς 30.99 ή 33.99, όταν πρόκειται για επίδικες, ανάλογα με τη φύση τους.

6. Στους λογαριασμούς **31.04 «γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους»** και **31.05 «γραμμάτια προεξοφλημένα»** είναι δυνατό να παρακολουθούνται, ανάλογα με την περίπτωση, τα γραμμάτια εισπρακτέα τα οποία μεταβιβάζονται σε τρίτους, π.χ. προμηθευτές, με χρέωση του προσωπικού λογαριασμού του τρίτου, ή προεξοφλούνται, με χρέωση του οικείου υπολογαριασμού χρηματικών διαθεσίμων του 38 για το προϊόν της προεξοφλήσεως και του λογαριασμού 65.02 «προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα Τραπεζών» για τους τόκους και τα έξοδα προεξοφλήσεως.

Τα μεταβιβασμένα σε τρίτους, καθώς και τα προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα, στην περίπτωση που παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 31.04 και 31.05, έπειτα από την πληρωμή τους ή, αν δεν υπάρχουν στοιχεία, αφού περάσει εύλογος χρόνος από τη λήξη τους, μεταφέρονται από τους λογαριασμούς αυτούς στην πίστωση του λογαριασμού 31.00.

Σε περίπτωση που η οικονομική μονάδα δεν παρακολουθεί τα μεταβιβασμένα σε τρίτους και τα προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα με τους λογαριασμούς 31.04 και 31.05, αλλά με τη μεταβίβαση ή προεξόφλησή τους πιστώνει απευθείας το λογαριασμό 31.00, είναι υποχρεωμένη να παρακολουθεί τα γραμμάτια αυτά στους λογαριασμούς τάξεως 02.20 «προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα» - 06.20 «προεξοφλήσεις γραμματίων εισπρακτέων» και 02.21 «μεταβιβασμένα σε τρίτους γραμμάτια εισπρακτέα» - 06.21 «μεταβιβάσεις σε τρίτους γραμματίων εισπρακτέων».

7. Στους λογαριασμούς **31.06 «μη δουλεμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων σε Ευρώ.»** και **31.13 «μη δουλεμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων σε Ξ.Ν.»**

καταχωρούνται οι τόκοι που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια στο τέλος της χρήσεως. Ο χειρισμός αυτός δεν είναι υποχρεωτικός για τις οικονομικές μονάδες, αν όμως γίνει σε κάποια χρήση, υποχρεωτικά εφαρμόζεται πάγια και στις επόμενες χρήσεις.

Οι τρόποι αντιμετώπισης των επιμέρους περιπτώσεων των τόκων που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια εισπρακτέα είναι οι εξής:

7.1. Στην περίπτωση που οι τόκοι των γραμματίων διαχωρίζονται από τα έσοδα από πωλήσεις, ισχύουν τα εξής:

- Οι τόκοι των γραμματίων που εκδίδονται και λήγουν μέσα στη χρήση καταχωρούνται απευθείας στο λογαριασμό 76.02 «*δουλεμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων*».

- Από τους τόκους των γραμματίων που εκδίδονται μέσα στη χρήση και λήγουν μετά το τέλος της, εκείνοι που αναλογούν στη χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη της χρήσεως αυτής καταχωρούνται απευθείας στο λογαριασμό 76.02 και εκείνοι που αναλογούν στη χρονική περίοδο μετά τη λήξη της χρήσεως αυτής καταχωρούνται στους αντίθετους λογαριασμούς 31.06 ή 31.13, κατά περίπτωση.

- Στο τέλος κάθε χρήσεως, οι δουλεμένοι τόκοι των γραμματίων που έληξαν μέσα στη χρήση αυτή (γραμμάτια που εκδόθηκαν σε προηγούμενες χρήσεις), καθώς και οι τόκοι των λοιπών γραμματίων (γραμμάτια που εκδόθηκαν σε προηγούμενες χρήσεις και λήγουν μετά το τέλος της χρήσεως), που αναλογούν στη χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη της χρήσεως αυτής, μεταφέρονται από τους λογαριασμούς 31.06 ή 31.13, κατά περίπτωση, στο λογαριασμό 76.02.

7.2. Στην περίπτωση που οι τόκοι των γραμματίων περιλαμβάνονται στο τίμημα ή στα λοιπά έσοδα πωλήσεων, εμφανίζονται δε μαζί με τα έσοδα αυτά στους οικείους λογαριασμούς της ομάδας 7, ο διαχωρισμός και η εμφάνισή τους στους αντίθετους λογαριασμούς 31.06 ή 31.13 γίνεται ως εξής:

- Τα γραμμάτια εισπρακτέα που είναι στο τέλος της χρήσεως άληκτα εκτοκίζονται με βάση το τραπεζικό επιτόκιο προεξοφλήσεως που ισχύει κατά τη χρονολογία αυτή, προσαυξημένο κατά την τραπεζική προμήθεια. Ο εκτοκισμός αυτός γίνεται για χρονική περίοδο από την ημερομηνία κλεισίματος της χρήσεως μέχρι την ημερομηνία λήξεως κάθε γραμματίου.

- Με τους μη δουλεμένους τόκους των άληκτων γραμματίων χρεώνονται οι οικείοι αντίθετοι λογαριασμοί εσόδων της ομάδας 7 (70.97, 71.97, 72.97 και 73.97) και πιστώνονται οι αντίθετοι λογαριασμοί 31.06 ή 31.13, κατά περίπτωση.

- Σε περίπτωση που ο εκτοκισμός των άληκτων γραμματίων κατά κατηγορίες εσόδων (λογαριασμών 70, 71, 72 και 73) είναι, είτε αδύνατος, είτε δυσχερής, η κατανομή των μη δουλεμένων τόκων στις επιμέρους αυτές κατηγορίες γίνεται με βάση κριτήρια που επιλέγονται από την οικονομική μονάδα (π.χ. ανάλογα με τα ακαθάριστα έσοδα που διακανονίζονται με γραμμάτια).

- Όταν, κατά το τέλος κάθε χρήσεως, οι μη δουλεμένοι τόκοι που προκύπτουν από τον παραπάνω εκτοκισμό των άληκτων γραμματίων είναι μικρότερης αξίας από τους μη δουλεμένους τόκους που εμφανίζονται στους αντίθετους λογαριασμούς 31.06 και 31.13, η διαφορά μεταφέρεται στο λογαριασμό 76.02, με χρέωση των αντίθετων αυτών λογαριασμών.

- Παρέχεται η δυνατότητα στην οικονομική μονάδα να διαχωρίζει και να μεταφέρει στο λογαριασμό 76.02 και τους δουλεμένους τόκους που περιλαμβάνονται στο τίμημα πωλήσεως, δηλαδή στα έσοδα των λογαριασμών 70, 71, 72 και 73.

8. Τα γραμμάτια εισπρακτέα σε Ξ.Ν. καταχωρούνται στο λογαριασμό **31.07 «γραμμάτια σε Ξ.Ν. στο χαρτοφυλάκιο»**. Για όσα από τα γραμμάτια αυτά μεταβιβάζονται ή προεξοφλούνται ή δεν πληρώνονται κατά την ημερομηνία λήξεώς τους, ισχύουν ανάλογα όσα ορίζονται παραπάνω για τα γραμμάτια εισπρακτέα σε δραχμές, με τη διαφορά ότι, αντί των λογαριασμών 31.01, 31.02, 31.03, 31.04 και 31.05, κινούνται οι λογαριασμοί 31.08, 31.09, 31.10, 31.11 και 31.12 αντίστοιχα.

Η απεικόνιση σε Ευρώ των γραμματίων εισπρακτέων σε ξένο νόμισμα γίνεται με βάση την επίσημη τιμή του ξένου συναλλάγματος (τιμή αγοράς της Τράπεζας της Ελλάδος) της ημέρας που αυτά περιέρχονται στην οικονομική μονάδα. Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν μεταξύ της δραχμικής αξίας με την οποία ένα γραμμάτιο απεικονίζεται στα βιβλία και της αξίας που τελικά εισπράττεται, καταχωρούνται σε χρέωση ή πίστωση των λογαριασμών 81.00.04 ή 81.01.04, ανάλογα με την περίπτωση.

9. Στο λογαριασμό **31.90 «Υποσχετικές επιστολές εισπρακτέες σε ευρώ»** καθώς και στο λογαριασμό **31.91 «Υποσχετικές επιστολές εισπρακτέες σε ΞΝ»** καταχωρούνται οι εισπρακτέες υποσχετικές επιστολές.

Οι λογαριασμοί αυτοί, λειτουργούν όπως και οι αντίστοιχοι λογαριασμοί γραμματίων εισπρακτέων (λογαριασμοί 31.00 – 31.13).

Έννοια των υποσχετικών επιστολών

Η υποσχετική επιστολή είναι αξιόγραφο που εκδίδεται, κατά κανόνα, από εμπόρους εισαγωγείς για χρηματικά ποσά που οφείλουν σε διάφορα φυσικά ή νομικά πρόσωπα και κυρίως σε οίκους του εξωτερικού.

10. Παρέχεται η δυνατότητα χρησιμοποίησεως του λογαριασμού **31.99 «διάμεσος λογαριασμός ελέγχου διακινήσεως γραμματίων εισπρακτέων»** για τον έλεγχο της διακινήσεως των γραμματίων μεταξύ υποκαταστημάτων ή μεταξύ του κεντρικού και των υποκαταστημάτων των οικονομικών μονάδων. Το εκάστοτε υπόλοιπο του λογαριασμού 31.99 απεικονίζει τα υπό διακίνηση γραμμάτια εισπρακτέα.

2.6.1 Λογιστικός Χειρισμός των Γραμματίων Εισπρακτέων

Οι κινήσεις που μπορούν να καταγράψουν τα γραμμάτια εισπρακτέα, είναι οι παρακάτω:

- Η έκδοση (από την επιχείρηση), ή η λήψη από ένα οπισθογράφο οφειλέτη της επιχείρησης (π.χ. πελάτη της).

31 Γραμμάτια εισπρακτέα

31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο

XXX

(εις) 30 Πελάτες

30.00 Πελάτες εσωτερικού

XXX

-
- Η μεταβίβαση σε ένα πιστωτή της επιχείρησης (π.χ. προμηθευτή της) έναντι της οφειλής της σε αυτόν.

50 Προμηθευτές

50.00 Προμηθευτές εσωτερικού

XX

65 Τόκοι και συναφή έξοδα

65.06 Προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα Τραπεζών

X

(εις) 31 Γραμμάτια εισπρακτέα

31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο

XXX

- Η μεταβίβαση σε Τράπεζα για είσπραξη.

31 Γραμμάτια εισπρακτέα

31.01 Γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη	XX	
(εις) 31 Γραμμάτια εσωτερικού		
31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο		XX

- Η μεταβίβαση σε Τράπεζα για προεξόφληση.

38 Χρηματικά διαθέσιμα

38.00 Ταμείο	XX	
65 Τόκοι και συναφή έξοδα		
65.02 Προεξοφλητικοί Τόκοι & έξοδα Τραπεζών	X	
(εις) 31 Γραμμάτια Εισπρακτέα		
31.05 Γραμμάτια προεξοφλημένα		XXX

- Η μεταβίβαση σε τράπεζα σε εγγύηση, για χρηματοδότηση της επιχείρησης.

38 Χρηματικά διαθέσιμα

38.00 Ταμείο	XX	
(εις) 52 Τραπεζικοί λογαριασμοί		
βραχυπρόθεσμων χορηγήσεων		
52.00 Τράπεζα «Α»		XX

31 Γραμμάτια εισπρακτέα

31.02 Γραμμάτια στις Τράπεζες σε εγγύηση	XX	
(εις) 31 Γραμμάτια εισπρακτέα		
31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο		XX

- Η επιστροφή του από τους παραπάνω, επειδή δε εξοφλήθηκε κατά τη λήξη του.

31 Γραμμάτια εισπρακτέα

31.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση	XXX	
50 Προμηθευτές		
50.00 Προμηθευτές εσωτερικού		X
(εις) 31 Γραμμάτια εισπρακτέα		
31.01 Γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη		X
31.02 Γραμμάτια στις Τράπεζες σε εγγύηση		Ψ
38 Χρηματικά διαθέσιμα		
38.00 Ταμείο		X

Παρά το ότι οι λογαριασμοί «πελάτες» και «γραμμάτια εισπρακτέα» έχουν την ίδια βαρύτητα για την χρηματοοικονομική λογιστική, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο δεύτερος θεωρείται σαν ποιο εύκολα και πιο γρήγορα ρευστοποιήσιμος, κυρίως μέσω της οδού της προεξοφλήσεως. Ακόμη, τα γραμμάτια εισπρακτέα έχουν καθορισμένη λήξη και προστατεύονται περισσότερο από το νόμο και γι' αυτό θεωρούνται πιο ασφαλείς απαιτήσεις. Επί πλέον, μπορούν να μεταβιβάζονται και να χρησιμοποιούνται πολλές φορές και ως μέσο πληρωμής και εξοφλήσεως υποχρεώσεων.

2.7 Λογαριασμός 32 «Παραγγελίες στο εξωτερικό»

Με τον όρο αυτό εννοούμε την αγορά από μια εθνική επιχείρηση, ενός πράγματος ή μιας υπηρεσίας, από ένα προμηθευτή που λειτουργεί στο εξωτερικό. Η συναλλαγή αυτή, θα πραγματοποιηθεί πάντοτε με τη μεσολάβηση μιας Τράπεζας, για δύο κυρίως λόγους.

Πρώτο, για την ασφάλεια της συναλλαγής, για τη βεβαιότητα δηλαδή του αγοραστή, ότι ναι θα καταβάλει την αξία, αλλά θα παραλάβει το εμπόρευμα. Και δεύτερο, επειδή τα ξένα νομίσματα δεν κυκλοφορούν ελεύθερα στη χώρα, αλλά τα διαθέτει το κράτος, που μέσω της Τράπεζας, βεβαιώνεται ότι για την πληρωμή του ξένου νομίσματος, μπήκε στη χώρα το αντίστοιχο εμπόρευμα ή υπηρεσία.

Στους υπολογαριασμούς του 32 καταχωρούνται πραγματοποιούμενα έξοδα για

αγορά από το εξωτερικό αγαθών (παγίων ή αποθεμάτων). Μετά την παραλαβή των εισαγομένων και την ολοκλήρωση του κόστους κτήσεώς τους, το κόστος αυτών μεταφέρεται στη χρέωση των οικείων λογαριασμών των ομάδων 1 «πάγια» ή 2 «αποθέματα / αγορές χρήσεως» κατά περίπτωση. Πρόκειται συνεπώς, περί λογαριασμού κοστολογήσεως των εισαγόμενων από το εξωτερικό αγαθών.

Οι παρακάτω σχολιαζόμενοι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί αναπτύσσονται περαιτέρω σε υπολογαριασμούς ανά παραγγελία οι οποίοι χρεώνονται:

1. Με την τιμολογιακή αξία των εισαγομένων αγαθών.
2. Με τα ειδικά έξοδα αγορών.

Στις περιπτώσεις που παραλαμβάνονται αγαθά και ειδικότερα αποθέματα τα οποία πωλούνται ή αναλώνονται και ορισμένα δικαιολογητικά ειδικών εξόδων αγορών των υλικών αυτών δεν έχουν περιέλθει στην επιχείρηση και συνεπώς το κόστος τους δεν έχει ολοκληρωθεί, τα έξοδα αυτά πρέπει να προϋπολογίζονται και να βαρύνουν το κόστος της παραγγελίας. Η χρέωση του λογαριασμού της παραγγελίας με τα προϋπολογιζόμενα έξοδα γίνεται, σύμφωνα με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ. 184/2098/1993, με πίστωση του αντίθετου λογαριασμού 32.90 «κόστος παραγγελιών εξωτερικού λογισμένο-λογαριασμός αντίθετος».

ΚΒΣ

Ο ΚΒΣ εφαρμόζεται από τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα. Δικαιολογητικά στοιχεία των αγορών από το εξωτερικό μπορεί ν' αποτελούν **τα τιμολόγια του αλλοδαπού οίκου και επιπρόσθετα τα δικαιολογητικά που εκδίδει η μεσολαβούσα Τράπεζα.**

Νόμιμη λογιστική εγγραφή μπορεί να γίνει και με **FAX του τιμολογίου εξωτερικού**, με την προϋπόθεση ότι το πρωτότυπο τιμολόγιο θα ληφθεί αργότερα και θα επισυναφθεί στα σχετικά δικαιολογητικά.

Η πώληση μεταφερόμενων αγαθών είναι δυνατό να συντελεστεί με οπισθογράφηση της φορτωτικής.

Φ.Π.Α.

Η εισαγωγή αγαθών φορολογείται αντικειμενικά, ανεξάρτητα από την ιδιότητα του εισαγωγέα (υποκείμενου ή όχι στο φόρο) και από το αν αυτή γίνεται με αντάλλαγμα ή δωρεάν, με εξαίρεση μόνο την αξία των αγαθών που δικαιούται να εισάγει κάθε ιδιώτης σύμφωνα με τις απαλλαγές που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις.

Στη φορολογητέα αξία των εισαγόμενων αγαθών δεν περιλαμβάνεται η αξία των

αγαθών που καταστράφηκαν, κλάπηκαν ή απολέσθηκαν κατά τη μεταφορά τους και η αξία αυτών δεν επιβαρύνεται με Φ.Π.Α.

1. Στο λογαριασμό **32.00 «παραγγελίες πάγιων στοιχείων»** παρακολουθούνται, κατά παραγγελία, τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που εισάγονται από τρίτες εκτός ζώνης ευρώ χώρες. Τα λοιπά αγαθά που εισάγονται από το εξωτερικό παρακολουθούνται στο λογαριασμό **32.01 «παραγγελίες κυκλοφορούντων στοιχείων»**.

2. Στους λογαριασμούς **32.02 «προεμβάσματα μέσω Τραπεζών»** και **32.03 «ανέκκλητες πιστώσεις μέσω Τραπεζών»** είναι δυνατό να παρακολουθούνται, προσωρινά, προεμβάσματα που γίνονται ή ανέκκλητες πιστώσεις που ανοίγονται για πολλές παραγγελίες μαζί, όταν ο άμεσος διαχωρισμός τους κατά παραγγελία είτε είναι αδύνατος είτε είναι δυσχερής. Μόλις εκλείψουν οι λόγοι των προσωρινών καταχωρήσεων, τα σχετικά ποσά μεταφέρονται στους λογαριασμούς 32.00 και 32.01, κατά περίπτωση.

Σημειώνεται ότι τα ποσά των προεμβασμάτων που παραμένουν στους λογαριασμούς αυτούς κατά το τέλος της χρήσης δεν αποτιμώνται στις τρέχουσες αξίες των ξένων νομισμάτων, αφού δεν πρόκειται περί απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα, αλλά περί καταβολών για εξόφληση υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα.

3. Στο λογαριασμό **32.04 «δεσμευμένα περιθώρια και δασμοί εισαγωγής»** καταχωρούνται τα ποσά τα οποία καταβάλλονται για να παραμείνουν δεσμευμένα για ορισμένο χρονικό διάστημα, σύμφωνα με τους κανόνες περί εισαγωγών που ισχύουν κάθε φορά.

2.7.1 Υπολογισμός της Αξίας των Αγορών από το Εξωτερικό και των Πωλήσεων στο Εξωτερικό

Η αξία των ειδών, παγίων ή αποθεμάτων, που αγοράζονται από το εξωτερικό, ανεξάρτητα από τον τρόπο διακανονισμού της συναλλαγματικής αξίας (π.χ. έναντι φορτωτικών εγγράφων, με άνοιγμα ανέκκλητης πιστώσεως ή με αποδοχή συναλλαγματικών) υπολογίζεται με βάση την επίσημη τιμή του ξένου νομίσματος

(συναλλάγματος) της ημέρας διακανονισμού της αξίας.

Η ημέρα αυτή συμπίπτει με την ημερομηνία της σχετικής εκκαθαρίσεως της Τράπεζας που μεσολαβεί για την εισαγωγή και, σε περίπτωση προεμβάσματος για το όλο ή μέρος της αξίας, με την ημερομηνία του προεμβάσματος.

2.8 Λογαριασμός 33 «Χρεώστες διάφοροι»

Περιεχόμενο του λογαριασμού 33

Στους υπολογαριασμούς του 33 παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας, οι οποίες δεν υπάγονται σε καμία από τις κατηγορίες απαιτήσεων που υπάγονται και παρακολουθούνται στους λοιπούς πρωτοβάθμιους λογαριασμούς της ομάδας 3. Δηλαδή στους υπολογαριασμούς του λογαριασμού 33 παρακολουθούνται οι απαιτήσεις που δεν προέρχονται από πωλήσεις και γενικότερα οι ανόργανες (μη οργανικές) απαιτήσεις.

Με ομαδοποίηση των υπολογαριασμών του σχολιαζόμενου λογαριασμού προκύπτει ότι στο λογαριασμό αυτόν καταχωρούνται και παρακολουθούνται οι ακόλουθες κατηγορίες απαιτήσεων:

- Απαιτήσεις κατά του προσωπικού [λ. 33.00-33.02].
- Απαιτήσεις κατά μετόχων και οργάνων διοίκησης [λ. 33.03-33.10].
- Απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων [λ. 33.11-33.12 και 33.21-33.22].
- Απαιτήσεις κατά Ελληνικού Δημοσίου:
 - Προκαταβεβλημένοι και παρακρατημένοι φόροι [λ. 33.13].
 - Λοιπές απαιτήσεις [λ.33.14].
 - Επίδικες απαιτήσεις κατά Ελληνικού Δημοσίου [λ. 33.98].
- Απαιτήσεις κατά προμηθευτών για αποκατάσταση ζημιών πελατών [λ. 33.15-33.16].
- Δεσμευμένες καταθέσεις [λ. 33.17-33.18].
- Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εισπρακτέες στην επόμενη χρήση [λ. 33.20-33.21].
- Επιταγές εισπρακτέες [λ. 33.90-33.91].
- Χρεώστες επισφαλείς και επίδικοι [λ. 33.97-33.99].

1. Στο λογαριασμό **33.00 «προκαταβολές προσωπικού»** παρακολουθούνται οι προκαταβολές που δίνονται στο προσωπικό έναντι των τρεχουσών αποδοχών (μήνα ή εβδομάδα). Ο λογαριασμός χρεώνεται κατά την καταβολή και πιστώνεται εξισωμένος με τα ποσά που παρακρατούνται κατά την εκκαθάριση της μισθοδοσίας της οικείας περιόδου.

2. Στο λογαριασμό **33.01 «Χρηματικές διευκολύνσεις προσωπικού»** παρακολουθούνται οι χρηματικές διευκολύνσεις, προσωρινού χαρακτήρα, που γίνονται στο προσωπικό.

ΚΒΣ

Για τους τεκμαρτούς τόκους που υπολογίζονται επί των χρηματικών διευκολύνσεων δεν απαιτείται η έκδοση φορολογικού στοιχείου ή άλλου παραστατικού, ενώ για τους τόκους που τυχόν εισπράττει η επιχείρηση αρκεί και απλή απόδειξη εισπράξεως.

3. Στο λογαριασμό **33.02 «δάνεια προσωπικού»** παρακολουθούνται τα ποσά που καταβάλλονται στο προσωπικό με μορφή δανείου.

ΚΒΣ

Για τους τόκους δανείων που εισπράττει η επιχείρηση από το προσωπικό της εκδίδεται **απλή απόδειξη εισπράξεως**, για λόγους ενημέρωσης των βιβλίων και **δεν απαιτείται τιμολόγιο** του άρθρου 12 § 3 του ΚΒΣ.

Φορολογία εισοδήματος

Στην εξεταζόμενη περίπτωση που οφειλέτες των τόκων είναι φυσικά πρόσωπα, τα οποία δεν ασκούν επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα, έχει εφαρμογή το άρθρο 54 § 5 του ν.2238/1994 που ορίζει ότι «αν ο οφειλέτης τόκων είναι φυσικό πρόσωπο, το οποίο δεν ασκεί επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα, δεν ενεργείται παρακράτηση φόρου. Στην περίπτωση αυτή, ο δικαιούχος του εισοδήματος των τόκων έχει υποχρέωση να αποδώσει τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος 20% στην αρμόδια ΔΥΟ, μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του επόμενου μήνα, από αυτόν μέσα στον οποίο έγινε η καταβολή των τόκων».

Η σχετική λογιστική εγγραφή έχει ως εξής:

63 Φόροι –τέλη

63.00 Φόρος εισοδήματος μη συμψηφιζόμενος

63.00.00 Φόρος εισοδήματος μη συμψηφιζόμενος εσωτερικού

(εις) 54 Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη

54.09 Λοιποί φόροι και τέλη

54.09.00 Φόρος τόκων

Ο φόρος αυτός δεν εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημα και στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος πρέπει να αντιμετωπιστεί ως λογιστική διαφορά.

4. Στο λογαριασμό **33.06 «προμερίσματα»** χρεώνεται με πίστωση του λογαριασμού **53.02 «προμερίσματα πληρωτέα»** με το συνολικό ποσό που αποφασίζεται νόμιμα να καταβληθεί ως προμέρισμα. Κατά το κλείσιμο του ισολογισμού το υπόλοιπο του λογαριασμού 33.06 μεταφέρεται στο λογαριασμό 53.01 «μερίσματα πληρωτέα».

Φορολογία εισοδήματος

Το προσωρινό μέρισμα, από φορολογική άποψη, δεν διαφέρει από το οριστικό μέρισμα. Καταβάλλεται, συνεπώς, στους δικαιούχους από το υπόλοιπο των κερδών που απομένει, μετά την αφαίρεση του φόρου εισοδήματος, που αναλογεί στο σύνολο των κερδών της λογιστικής καταστάσεως.

Λογιστική αντιμετώπιση

Το Δ.Σ. της εισηγμένης στο Χρηματιστήριο α.ε. «Ψ» αποφασίζει τη διανομή προμερισμάτων και ότι ο προσωρινός ισολογισμός της 31.8.2006 που συνέταξε για το σκοπό αυτόν, παρουσιάζει κέρδη 1.000.000. Κατά το καταστατικό της α.ε., δεν μετέχουν στη διανομή κερδών άλλοι πλην των μετόχων.

Οι απαραίτητοι υπολογισμοί έχουν ως εξής:

- Φόρος εισοδήματος: ευρώ 1.000.000 X 35%=350.000

- Ανώτατο ύψος διανεμητέου προμερίσματος (1.000.000 – 350.000): 2 = 325.000

Σύμφωνα με το Ε.ΓΛΣ θα γίνουν οι ακόλουθες εγγραφές:

4.1. Μετά την απόφαση του Δ.Σ. και την παρέλευση 20ημέρου από την δημοσίευση

του προσωρινού ισολογισμού:

33 Χρεώστες διάφοροι

33.06 Προμερίσματα 325.000

(εις) **53 Πιστωτές διάφοροι**

53.02 Προμερίσματα πληρωτέα 325.000

Σημείωση: στο στάδιο αυτό ούτε παρακρατείτε, ούτε καταβάλλεται φόρος εισοδήματος στο Δημόσιο. Απλώς, ο φόρος εισοδήματος που αναλογεί στα κέρδη του προσωρινού ισολογισμού αφαιρείται από τα κέρδη αυτά και στο υπόλοιπο που απομένει υπολογίζεται το ποσό του προμερίσματος.

4.2. Κατά την καταβολή των προμερισμάτων, έστω 300.000 ευρώ.

53 Πιστωτές διάφοροι

53.02 Προμερίσματα πληρωτέα 300.000

(εις) **38 Χρηματικά διαθέσιμα**

38.00 Ταμείο 300.000

4.3. Κατά το κλείσιμο του τακτικού ισολογισμού (θα έχει προηγηθεί η εγγραφή για το φόρο εισοδήματος επί των κερδών της χρήσεως):

53 Πιστωτές διάφοροι

53.02 Προμερίσματα πληρωτέα 25.000

[325.000 – 300.000]

(εις) **53 Πιστωτές διάφοροι**

53.01 Μερίσματα πληρωτέα 25.000

53 Πιστωτές διάφοροι	
53.01 Μερίσματα πληρωτέα	325.000
(εις) 33 Χρεώστες διάφοροι	
33.06 Προμερίσμα	325.000

5. Στο λογαριασμό **33.07 «δοσοληπτικός λογαριασμός εταίρων»** παρακολουθούνται οι χρηματικές δοσοληψίες των προσωπικών εταιριών (ΟΕ, ΕΕ) και των ΕΠΕ με τους εταίρους τους. Ως εκ του περιεχομένου και της αποστολής του, η τελευταία βαθμίδα ανάπτυξης του λογαριασμού είναι **οι ατομικοί λογαριασμοί των εταίρων**. Στην πίστωση του προκειμένου λογαριασμού και των υπολογαριασμών του καταχωρούνται επίσης και τα διανεμηθέντα κέρδη της χρήσεως. Τα τυχόν πιστωτικά υπόλοιπα των υπολογαριασμών του, στο τέλος της χρήσης, μεταφέρονται στην πίστωση του λογαριασμού 53.14 «βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς εταίρους» και τους κατά εταίρο υπολογαριασμούς του λογαριασμού αυτού, ώστε η σχετική υποχρέωση να εμφανιστεί στον ισολογισμό στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης.

Σημειώνεται ότι στο σχολιαζόμενο λογαριασμό παρακολουθούνται και οι χρηματικές δοσοληψίες της ατομικής επιχείρησης με τον επιχειρηματία, οπότε ο λογαριασμός αυτός μετονομάζεται «ατομικός λογαριασμός επιχειρηματία».

6. Στους λογαριασμούς 33.08 «δοσοληπτικοί λογαριασμοί διαχειριστών», 33.09 «δοσοληπτικοί λογαριασμοί ιδρυτών Α.Ε. και μελών διοικητικού συμβουλίου» και 33.10 «δοσοληπτικοί λογαριασμοί γενικών διευθυντών ή διευθυντών Α.Ε.» παρακολουθούνται οι χρηματικές δοσοληψίες της οικονομικής μονάδας με τα όργανα διοικήσεώς της, κατά τρόπο που να είναι δυνατή η εμφάνιση των υπολοίπων των λογαριασμών αυτών στον ισολογισμό για την πληροφόρηση των πιστωτών και του κοινού. Ειδικότερα, ο πρώτος παραπάνω λογαριασμός 33.08 χρησιμοποιείται από τις προσωπικές εταιρίες (ΟΕ και ΕΕ) και τις ΕΠΕ για την παρακολούθηση των χρηματικών δοσοληψιών τους με τους διαχειριστές τους, ενώ οι υπόλοιποι δυο (33.09 και 33.10) από τις ανώνυμες εταιρίες για την παρακολούθηση των χρηματικών

δοσοληψιών τους με α όργανα της διοικήσεώς τους.

7. Στο λογαριασμό 33.11 «**βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεμένων επιχειρήσεων σε Ευρώ**» και 33.12 «**βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεμένων επιχειρήσεων σε Ξ.Ν.**», παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας, οι οποίες δεν προέρχονται από συναλλαγές που αφορούν το αντικείμενο αυτής, κατά των συνδεμένων επιχειρήσεων της περιπτ. 10 της παρ. 2.2.112. Οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων οι οποίες, επίσης, δεν προέρχονται από συναλλαγές που αφορούν το αντικείμενο της οικονομικής μονάδας, παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 33.21 «*βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων σε Ευρώ.*» και 33.22 «*βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων σε Ξ.Ν.*», κατά περίπτωση.

8. Στο λογαριασμό **33.13 «Ελληνικό Δημόσιο – προκαταβλημένοι και παρακρατημένοι φόροι**» παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας κατά του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες προέρχονται από φόρους που προκαταβάλλονται ή παρακρατούνται κατά την είσπραξη μερισμάτων ή άλλων εισοδημάτων.

Ειδικότερα για τους υπολογαριασμούς του 33.13 ισχύουν τα ακόλουθα:

- Ο λογαριασμός **33.13.00 «προκαταβολή φόρου εισοδήματος»** χρεώνεται στο τέλος της χρήσεως με το ποσό της προκαταβολής φόρου εισοδήματος για την επόμενη χρήση, που προκύπτει από τη δήλωση φόρου εισοδήματος της κλειόμενης χρήσεως, με αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού 54.08 «*λογαριασμός εκκαθαρίσεως φόρων – τελών ετήσιας δηλώσεως φόρου εισοδήματος*». Στο τέλος της επόμενης χρήσεως, το υπόλοιπο του λογαριασμού 33.13.00 μεταφέρεται στη χρέωση του λογαριασμού 54.08, σύμφωνα με όσα καθορίζονται στην περιπτ. 8 της παρ. 2.2.505.
- Στους λογαριασμούς 33.13.01 – 99 καταχωρούνται τα ποσά που παρακρατούνται, κατά τη διάρκεια της χρήσεως, για φόρο εισοδήματος από τα εισοδήματα που εισπράττονται από την οικονομική μονάδα από κινητές αξίες ή από τις εισπράξεις για άλλες αιτίες (π.χ. φόρος εργολάβων). Στο τέλος της χρήσεως, όσα από τα ποσά αυτά, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά, είναι δυνατό να συμψηφίζονται με το φόρο εισοδήματος της κλειόμενης χρήσεως, μεταφέρονται στη χρέωση του λογαριασμού 54.08, ενώ τα υπόλοιπα που δεν

συμψηφίζονται, μεταφέρονται στη χρέωση του λογαριασμού 63.00 «φόρος εισοδήματος μη συμψηφιζόμενος».

- Στη χρέωση του λογαριασμού **33.13.10 «Παρακρατημένος φόρος εισοδήματος από πωλήσεις προς Ελληνικό Δημόσιο ή ΝΠΔΔ»** καταχωρούνται τα ποσά του φόρου εισοδήματος που παρακρατούν οι δημοσιές υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, οι δημόσιες επιχειρήσεις κ.λπ. από τα **εξοφλούμενα τιμολόγια πώλησης αγαθών**, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 55 § 1 του ν. 2238/1994.

Ο παρών λογαριασμός χρεώνεται όχι κατά την έκδοση τιμολογίου, αλλά κατά την είσπραξη της απαίτησης από τον πελάτη. Συνεπώς, ο λογαριασμός χρεώνεται κατά την διενέργεια της εγγραφής:

38 Χρηματικά διαθέσιμα	
38.00 Ταμείο	92
33 Χρεώστες διάφοροι	
33.13 Ελληνικό Δημόσιο – προκαταβεβλημένοι και παρακρατημένοι φόροι	
33.13.10 Παρακρατημένος φόρος εισοδήματος από πωλήσεις προς Ελληνικό Δημόσιο	8
(εις) 30 Πελάτες	
30.02 Ελληνικό Δημόσιο	100

Ο παρακρατούμενος φόρος εισοδήματος εκπίπτει από το φόρο εισοδήματος της επιχείρησης κατά την υποβολή της δηλώσεως φορολογίας εισοδήματος, με την προϋπόθεση ότι η βεβαίωση ή οι βεβαιώσεις παρακρατήσεως του φόρου επισυνάπτονται στη δήλωση αυτή. Συνεπώς, στο τέλος της χρήσης, το χρεωστικό υπόλοιπο του σχολιαζόμενου λογαριασμού 33.13.10 μεταφέρεται στη χρέωση του λογαριασμού 54.08.

- Στο λογαριασμό **33.13.90 «Συμψηφιστέος στην επόμενη χρήση Φ.Π.Α.»** μεταφέρεται, τυχόν χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού 54.00 στο τέλος κάθε χρήσεως, και αμέσως μετά το άνοιγμα της νέας χρήσης επαναφέρεται στον 54.00.99, στον υπολογαριασμό 01 του πρώτου μήνα της χρήσης.

9. Στο λογαριασμό **33.14 «Ελληνικό Δημόσιο λοιπές απαιτήσεις»** παρακολουθούνται οι λοιπές απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας κατά του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες δεν προέρχονται από συναλλαγές που αφορούν το αντικείμενό της (πωλήσεις κ.λπ.) ή από φόρους. (προκαταβεβλημένους και παρακρατημένους).

Οι απαιτήσεις της προαναφερόμενης κατηγορίας που καθίστανται επίδικες μεταφέρονται από τον παρόντα λογαριασμό στον 33.98 «επίδικες απαιτήσεις κατά Ελληνικού Δημοσίου».

Ειδικότερα για τους υπολογαριασμούς του 33.14 ισχύουν τα ακόλουθα:

- Στο λογαριασμό **33.14.00 «απαιτήσεις από ειδικές επιχορηγήσεις»** καταχωρούνται οι απαιτήσεις που προέρχονται από δικαιώματα της οικονομικής μονάδας για την είσπραξη ποσών π.χ. λόγω επιχορηγήσεων ή συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου σε έξοδα ή επενδυτικές δαπάνες της.
- Στο λογαριασμό **33.14.01 «δασμοί και λοιποί φόροι εισαγωγής προς επιστροφή»** είναι δυνατό να καταχωρούνται τα ποσά δασμών, φόρων και τελών που καταβάλλονται προσωρινά κατά την εισαγωγή από το εξωτερικό διαφόρων αγαθών, τα οποία προορίζονται για βιομηχανοποίηση και εξαγωγή ή επανεξαγωγή ή πώληση σε δικαιούχα ατέλειας πρόσωπα εσωτερικού. Τα ποσά τα οποία, μετά την επανεξαγωγή, επιστρέφονται στην οικονομική μονάδα καταχωρούνται στην πίστωση του λογαριασμού 33.14.01 και οι τυχόν διαφορές μεταφέρονται στο λογαριασμό 63.98.99 «λοιποί φόροι – τέλη».

Παράδειγμα

Η επιχείρηση «**A**» προκειμένου να παράγει προϊόντα που θα εξάγει στο εξωτερικό, εισήγαγε τις αναγκαίες πρώτες ύλες και κατέβαλε για δασμούς 6.000 ευρώ. Κατά την καταβολή των δασμών θα διενεργήσει την εγγραφή:

33 Χρεώστες διάφοροι

33.14 Ελληνικό Δημόσιο – λοιπές απαιτήσεις	6.000
(εις) 38 Χρηματικά διαθέσιμα	
38.00 Ταμείο	6.000

10. Στους λογαριασμούς **33.15 «λογαριασμοί ενεργοποίησης εγγυήσεων προμηθευτών σε Ευρώ. (Guarantee)**, καθώς και στον **33.16 «λογαριασμοί ενεργοποίησης εγγυήσεων προμηθευτών σε Ξ.Ν. (Guarantee)»** παρακολουθούνται τα ποσά που καταβάλλονται από την οικονομική μονάδα για αποκατάσταση ζημιών πελατών της σε αγαθά που πωλήθηκαν από αυτή με σύγχρονη χορήγηση εγγυήσεως του οικείου προμηθευτή της. Τα ποσά που εισπράττει η οικονομική μονάδα από τους προμηθευτές της, σε αναγνώριση της εγγυήσεως που αυτοί χορηγούν, καταχωρούνται στην πίστωση των οικείων υπολογαριασμών των 33.15 και 33.16, κατά περίπτωση. Τα ποσά που δεν καταβάλλονται στην οικονομική μονάδα, λόγω μη αναγνώρισεώς τους από τους προμηθευτές, μεταφέρονται στη χρέωση, είτε του λογαριασμού του οικείου πελάτη, είτε του λογαριασμού 64.02.08 «έξοδα λόγω εγγυήσεως πωλήσεων», ανάλογα με την περίπτωση που συντρέχει.

Παράδειγμα

Η εμπορική επιχείρηση ηλεκτρικών συσκευών «Ψ», εγγυάται προς τους πελάτες της την καλή λειτουργία των ηλεκτρικών συσκευών που πωλεί σ' αυτούς, για μια διετία από την πραγματοποίηση των πωλήσεων, εγγύηση την οποία αναλαμβάνει έναντι αυτής η προμηθεύτρια της Γερμανικής Α.Ε. «Ω». Η «Ψ» καταβάλει στον πελάτη της Α. Ανδρέου αποζημίωση 5.000 ευρώ, λόγω ελαττωμάτων των συσκευών που αγόρασε από αυτήν, ενώ η «Ω» αναγνώρισε σχετική υποχρέωση της μόνο για 4.000 ευρώ, ποσό που κατέβαλε στην «Ψ».

Θα γίνουν οι εγγραφές:

33 Χρεώστες διάφοροι

33.15 Λογαριασμός ενεργοποιήσεως εγγυήσεων

σε ευρώ

33.15.XX Γερμανική ΑΕ «Ω»

5.000

(εις) **38 Χρηματικά διαθέσιμα**

38.00 Ταμείο

5.000

38 Χρηματικά διαθέσιμα

38.00 Ταμείο

4.000

64 Διάφορα έξοδα

64.02 Έξοδα προβολής και διαφήμισης

64.02.08 Έξοδα λόγω εγγυήσεως πωλήσεων

1.000

(εις) **33 Χρεώστες διάφοροι**

33.15 Λογαριασμός ενεργοποιήσεως

εγγυήσεων

33.15.XX Γερμανική ΑΕ «Ω»

5.000

11. Στους λογαριασμούς **33.17 «λογαριασμοί δεσμευμένων (Bloques) καταθέσεων σε Ευρώ.»** και **33.18 «λογαριασμοί δεσμευμένων (Bloques) καταθέσεων σε Ξ.Ν.»** παρακολουθούνται οι καταθέσεις που γίνονται, κατά κύριο λόγο στις Τράπεζες, με τη μορφή δεσμεύσεως για διάφορους λόγους, όπως π.χ. για την έκδοση εγγυητικών επιστολών ή την παροχή εγγυήσεως για χορήγηση πιστώσεων σε τρίτους.

12. Στους λογαριασμούς **33.21 «Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων σε ευρώ»** και **33.22 «Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων σε Ξ.Ν.»** παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων, οι οποίες δεν προέρχονται από συναλλαγές που αφορούν το αντικείμενο δράσεως της επιχειρήσεως (πωλήσεις εμπορευμάτων, προϊόντων ή υπηρεσιών). Δηλαδή, σ' αυτούς τους λογαριασμούς καταχωρούνται οι απαιτήσεις από πωλήσεις παγίων, από δάνεια κ.λπ. προς τις λοιπές συνδεδεμένες επιχειρήσεις. Οι απαιτήσεις από πωλήσεις προϊόντων,

εμπορευμάτων υπηρεσιών, κ.λπ. προς συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις δεν καταχωρούνται στους σχολιαζόμενους λογαριασμούς, αλλά στους αρμόδιους υπολογαριασμούς του λογαριασμού 30 «πελάτες».

13. Στους λογαριασμούς **33.90 «επιταγές εισπρακτέες (μεταχρονολογημένες)»** και **33.91 «επιταγές εισπρακτέες σε καθυστέρηση»** παρακολουθούνται οι μεταχρονολογημένες επιταγές.

Η επιταγή είναι πάντοτε πληρωτέα «εν όψει». Αν η επιταγή εμφανιστεί για πληρωμή πριν από την ημέρα που σημειώνεται ως χρονολογία εκδόσεως, είναι πληρωτέα κατά την ημερομηνία της εμφάνισης (άρθρο 28 ν. 5960/1933).

Με την έννοια αυτή και οι μεταχρονολογημένες επιταγές θα ήταν δυνατό να συμπεριληφθούν στο ταμείο σαν μετρητά, όπως και οι μη μεταχρονολογημένες επιταγές.

Επειδή όμως πριν από τις χρονολογίες που αναγράφονται σ' αυτές ως ημερομηνίες έκδοσης δεν υπάρχει, συνήθως, το αντίστοιχο κάλυμμα στις πληρώτριες τράπεζες και οι επιταγές αυτές είναι συνήθως ακάλυπτες, δεν πρέπει οι επιταγές αυτές να εμφανίζονται στο λογαριασμό «ταμείο», αλλά στον παρόντα λογαριασμό που είναι λογαριασμός του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Ε.ΓΛΣ

1) Στους υπολογαριασμούς του πρωτοβάθμιου 38 «χρηματικά διαθέσιμα» καταχωρούνται και παρακολουθούνται, μαζί με τα μετρητά, μόνο οι «εισπρακτέες επιταγές επί λογαριασμών όψεως».

2) Οι μεταχρονολογημένες επιταγές, οι οποίες όπως είναι γνωστό, χρησιμοποιούνται σε μεγάλη έκταση τα τελευταία χρόνια αντί των συναλλαγματικών, δεν είναι «πληρωτέες εν όψει», γιατί λαμβάνονται εν γνώσει της μεταχρονολογημένης έκδοσής τους και με ειδική συμφωνία να μην εμφανιστούν προς πληρωμή πριν την αναφερόμενη χρονολογία έκδοσής τους, συνεπώς δεν επιτρέπεται να καταχωρούνται στα χρηματικά διαθέσιμα (λογαριασμός 38).

Οι επιταγές αυτές καταχωρούνται στο κενό δευτεροβάθμιο λογαριασμό 33.90 «επιταγές εισπρακτέες (μεταχρονολογημένες)» και κατά την έλευση της αναφερόμενης χρονολογίας εκδόσεως, οπότε γίνονται όψεως, μεταφέρονται στα χρηματικά διαθέσιμα (λογαριασμός 38).

3) Σε περίπτωση που η «εν όψει πληρωτέα» επιταγή εμφανιστεί εμπρόθεσμα και σύμφωνα με το νόμο προς πληρωμή και δεν πληρωθεί και η άρνηση αυτή βεβαίωση με τη «σφράγιση» της επιταγής ή με τη σύνταξη διαμαρτυρικού, γίνεται μεταφορά της επιταγής αυτής, από το λογαριασμό 38 «χρηματικά διαθέσιμα» στον λογαριασμό 33.91 «επιταγές σε καθυστέρηση (σφραγισμένες)».

14. Στο λογαριασμό **33.97 «χρεώστες επισφαλείς»** μεταφέρονται οι ανόργανες απαιτήσεις της επιχείρησης, δηλαδή αυτές που δεν προέρχονται από πωλήσεις και οι οποίες χαρακτηρίζονται ως επισφαλούς είσπραξης.

Δεδομένου ότι οι ανόργανες απαιτήσεις παρακολουθούνται όχι μόνο στο λογαριασμό 33 αλλά και σε άλλους λογαριασμούς, ο σχολιαζόμενος λογαριασμός χρεώνεται με πίστωση:

- των υπολογαριασμών του 33 «χρεώστες διάφοροι» που αφορούν απαιτήσεις που χαρακτηρίζονται ως επισφαλείς,
- των υπολογαριασμών του 31 «γραμμάτια εισπρακτέα» για τα γραμμάτια εισπρακτέα που δεν απορρέουν από πωλήσεις και οι οποίες κρίνονται αμφίβολης ρευστοποίησης,
- του λογαριασμού 33.90 «επιταγές εισπρακτέες (μεταχρονολογημένες)» για τις επιταγές εισπρακτέες που δεν απορρέουν από πωλήσεις και οι οποίες κρίνονται αμφίβολης ρευστοποίησης.

15. Στο λογαριασμό 33.98 «**επίδικες απαιτήσεις κατά Ελληνικού Δημοσίου**» παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά του Ελληνικού Δημοσίου που μετατρέπονται σε επίδικες. Ο λογαριασμός αναπτύσσεται κατά επίδικη απαίτηση.

16. Στο λογαριασμό 33.99 «**λοιποί χρεώστες επίδικοι**» παρακολουθούνται οι (ανόργανες) απαιτήσεις της επιχείρησης κατά χρεωστών της που καθίσταται επίδικες, εκτός από τις επίδικες απαιτήσεις κατά του Ελληνικού Δημοσίου που παρακολουθούνται στον προηγούμενο λογαριασμό 33.98.

2.9 Λογαριασμός 34 «ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ»

Έννοια των χρεογράφων

Κατά το Ε.ΓΛΣ, χρεόγραφα είναι «οι μετοχές ανώνυμων εταιρειών, οι ομολογίες, τα έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου, τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, τα ομόλογα τραπεζών, τα οποία αποκτώνται από την οικονομική μονάδα με σκοπό την τοποθέτηση κεφαλαίων της και την πραγματοποίηση από αυτά άμεσης προσόδου...». Ειδικότερα οι μετοχές των ανωνύμων εταιρειών χαρακτηρίζονται ως χρεόγραφα, όταν, κατά την απόκτησή τους δεν υπάρχει σκοπός για διαρκή κατοχή τους και επιπλέον το ποσοστό στο κεφάλαιο της εκδότριας των μετοχών εταιρίας είναι μικρότερο από το 10% της εταιρίας αυτής.

Λαμβανομένων υπόψη των σύγχρονων αντιλήψεων, που εκτίθενται αμέσως παρακάτω, ο ορισμός αυτός είναι ατελής, κυρίως, γιατί αγνοεί την **ευχέρεια ρευστοποίησης** του τίτλου, που αποτελεί βασική προϋπόθεση για το χαρακτηρισμό του ως χρεογράφου.

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι χρεόγραφα είναι οι τίτλοι που δεν είναι συμμετοχές ούτε τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων. Λαμβάνοντας υπόψη τα εκεί εκτιθέμενα, τα χρεόγραφα που καταχωρούνται στο λογαριασμό 34 είναι:

- **Οι μετοχές εκδόσεως ανώνυμων εταιριών που ανήκουν κατά κυριότητα στην επιχείρηση και οι οποίες αντιπροσωπεύουν κεφάλαιο μικρότερο του 10% του συνολικού κεφαλαίου της εκδότριας εταιρίας και τις οποίες μετοχές η επιχείρηση προτίθεται να τις πωλήσει μέσα στην επόμενη χρήση, εφόσον η ρευστοποίησή τους είναι ευχερής.** Πρέπει, δηλαδή, να υπάρχει **πρόθεση και ευχέρεια ρευστοποίησης** των μετοχών αυτών.

Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόθεση ή υπάρχει μεν η πρόθεση αλλά υπάρχει δυσχέρεια στην ρευστοποίηση, οι μετοχές αυτές καταχωρούνται στο λογαριασμό 18.15 «τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων σε ευρώ» ή 18.16 «τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων σε ΞΝ», κατά περίπτωση.

Η αντιμετώπιση αυτή πρέπει να εφαρμόζεται ιδιαίτερα για τις μετοχές που δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, επειδή η ρευστοποίησή τους είναι, κατά κανόνα, δυσχερής.

• **Οι ομολογίες και τα λοιπά παραπάνω χρεόγραφα που απαριθμεί το Ε.ΓΛΣ**, εφόσον όμως, κατά την γνώμη μας, η εταιρία προτίθεται να τα ρευστοποιήσει μέσα στην επόμενη χρήση. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόθεση, και οι τίτλοι αυτοί, (εκτός φυσικά από τις μερισματαποδείξεις), πρέπει να καταχωρούνται στους προαναφερόμενους λογαριασμούς 18.15 ή 18.16, κατά περίπτωση.

Περιεχόμενο του λογαριασμού 34

Στους υπολογαριασμούς του 34 παρακολουθούνται τα χρεόγραφα «τα οποία αποκτά η οικονομική μονάδα με σκοπό την τοποθέτηση κεφαλαίου της και την πραγματοποίηση από αυτά άμεσης προσόδου». Το Ε.ΓΛΣ απαριθμεί ενδεικτικά τους τίτλους:

- μετοχών ανώνυμων εταιριών
- ομολογιών ομολογιακών δανείων
- εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου
- μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων
- ομολόγων Τραπεζών
- μερισματαποδείξεων μετοχών που έχουν αποκοπεί από τα σώματα των μετοχών μετά την γνωστοποίηση της ημερομηνίας πληρωμής των μερισμάτων.

Με γνωματεύσεις του Ε.ΣΥ.Λ. χαρακτηρίζονται ως χρεόγραφα και παρακολουθούνται στο σχολιαζόμενο λογαριασμό και:

- Τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου
- Τα χρεόγραφα «Repos»

Περιεχόμενο και λειτουργία των λογαριασμών που αφορούν μετοχές ανωνύμων εταιριών

Για την παρακολούθηση των μετοχών ανώνυμων εταιριών το Ε.ΓΛΣ προβλέπει του ακόλουθους λογαριασμούς:

- **Λογαριασμοί:**

34.00 «Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού»

34.01 «Μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού»

34.10 «Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εξωτερικού»

34.11 «Μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εξωτερικού»

Στους παραπάνω λογαριασμούς παρακολουθούνται οι ολοσχερώς εξοφλημένες μετοχές που αποκτά κατά κυριότητα η επιχείρηση.

- **Λογαριασμοί:**

34.02 «Ανεξόφλητες μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού»

34.03 «Ανεξόφλητες μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού»

34.12 «Ανεξόφλητες μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εξωτερικού»

34.13 «Ανεξόφλητες μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εξωτερικού»

Στους παραπάνω λογαριασμούς καταχωρείται κατά περίπτωση η συνολική αξία των μετοχών που η επιχείρηση αποκτά – χωρίς πρόθεση διαρκούς κατοχής – από την κάλυψη μέρους του μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρίας, με τον όρο της τμηματικής καταβολής αυτού.

Το συνολικό ποσό που οφείλεται για τις μετοχές αυτές καταχωρείται αντίστοιχα στην πίστωση του λογαριασμού 53.07 «οφειλόμενες δόσεις ομολογιών και λοιπών χρεογράφων».

Μετά από την ολοσχερή εξόφληση των μετοχών, η συνολική τους αξία μεταφέρεται από τους λογαριασμούς 34.02-03 και 34.12-13 στους λογαριασμούς 34.00-01 και 34.10-11, αντίστοιχα, π.χ.:

- **Λογαριασμοί:**

34.04 «Μερισματαποδείξεις εισπρακτέες μετοχών εταιριών εσωτερικού»

34.14 «Μερισματαποδείξεις εισπρακτέες μετοχών εταιριών εξωτερικού»

Σ' αυτούς παρακολουθούνται οι μερισματαποδείξεις που αποκτώνται μετά την έγκριση του ισολογισμού της οικείας (εκδότριας) ανώνυμης εταιρίας από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων της και τη γνωστοποίηση της ημερομηνίας πληρωμής των μερισμάτων.

Με τα ποσά των μερισμάτων που δικαιούται η επιχείρηση, με βάση τις μερισματαποδείξεις που αποκόπτονται, χρεώνονται οι παραπάνω λογαριασμοί και πιστώνονται οι λογαριασμοί 76.00 «έσοδα συμμετοχών», όταν πρόκειται για μερισματαποδείξεις από συμμετοχές, και 76.01 «έσοδα χρεογράφων», όταν πρόκειται για μερισματαποδείξεις από χρεόγραφα.

Στις περιπτώσεις που στις μετοχές δεν είναι ενσωματωμένες σχετικές μερισματαποδείξεις (π.χ. όταν πρόκειται για ονομαστικές μετοχές ή για προσωρινούς τίτλους μετοχών), η απαίτηση της επιχειρήσεως για είσπραξη μερισμάτων καταχωρείται στους λογαριασμούς 33.95 «λοιποί χρεώστες διάφοροι σε ευρώ» και 33.96 «λοιποί χρεώστες διάφοροι σε Ξ.Ν.», κατά περίπτωση.

Η χρέωση των παραπάνω λογαριασμών 34.04, 34.14 ή 33.95 και 33.96 γίνεται με το καθαρό (φορολογημένο) εισπρακτέο ποσό μερισμάτων και πιστώνονται κατά την είσπραξη των μερισμάτων, με χρέωση των χρηματικών διαθεσίμων.

- **Λογαριασμοί:**

34.20 «Προεγγραφές σε υπό έκδοση μετοχές εταιριών εσωτερικού»

34.21 «Προεγγραφές σε υπό έκδοση μετοχές εταιριών εξωτερικού»

Στους λογαριασμούς αυτούς καταχωρούνται τα ποσά που καταβάλλονται στις περιπτώσεις προεγγραφών σε εκδόσεις μετοχών. Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας για την οριστική εγγραφή στις υπό έκδοση μετοχές, η αξία κτήσεώς τους μεταφέρεται στους οικείους υπολογαριασμούς του 34.

Λογιστική των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών μετοχών

Απόκτηση μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο

Για την παράθεση των σχετικών λογιστικών εγγραφών έστω το ακόλουθο παράδειγμα:

Την 20/12/20+0 η Α εγγράφεται στο κεφάλαιο της εισηγμένης στο Χρηματιστήριο «Ψ» για 5.000 μετοχές ονομαστικής αξίας 10€ καθεμία. Την 10/2/20+1 καταβάλλει την 1η δόση που ανέρχεται σε 6€ κατά μετοχή και την 30/4/20+2 καταβάλλει την 2η δόση, οπότε οι μετοχές εξοφλούνται ολοσχερώς.

Η Α θα διενεργήσει τις εγγραφές:

	20/12/20+0	
34 Χρεόγραφα		
34.02 Ανεξόφλητες μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιριών εσωτερικού (εις) 53 Πιστωτές διάφοροι		50.000
53.07 Οφειλόμενες δόσεις ομολογιών και λοιπών χρεογράφων (μετοχές 5.000X10)		50.000

10/2/20+1

53 Πιστωτές διάφοροι

53.07 Οφειλόμενες δόσεις ομολογιών και λοιπών χρεογράφων 30.000

(εις) 38 Χρηματικά διαθέσιμα

38.00 Ταμείο 30.000

(μετοχές 5.000X6)

Την 30/4/20+2 θα καταβληθεί η 2η δόση και θα επαναληφθεί η τελευταία εγγραφή για ποσό όμως € 20.000 (μετοχές 5.000 X 4) και επιπλέον θα γίνει η εγγραφή:

30/4/20+2

34 Χρεόγραφα

34.00 Μετοχές εισηγμένες στο 50.000

Χρηματιστήριο εταιριών εσωτερικού

34.00 XX Μετοχές ΑΕ «Ψ»

(Εις)34 Χρεόγραφα

34.02 Ανεξόφλητες μετοχές 50.000

εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιριών

εσωτερικού

Εάν οι μετοχές αγοράζονταν σε χρόνο μεταγενέστερο της εκδόσεώς τους, θα γινόταν μόνο η τελευταία παραπάνω εγγραφή με πιστούμενο λογαριασμό το ταμείο κ.λ.π.

Φόρος επί της αξίας πωλήσεως μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο

Σύμφωνα με το άρθρο 9 § 2 του ν. 2579/1998 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 του ν. 2742/99:

- Στις πωλήσεις μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών, για συναλλαγές που πραγματοποιούνται σ' αυτό, επιβάλλεται φόρος με συντελεστή 3%.
- Ο φόρος υπολογίζεται επί της αξίας πωλήσεως των μετοχών, όπως αυτή αναγράφεται στο πινακίδιο που εκδίδει η μεσολαβούσα χρηματιστηριακή εταιρία και βαρύνει τον πωλητή των μετοχών (φυσικό ή νομικό πρόσωπο).
- Η Α.Ε. «Αποθετηρίων Τίτλων», κατά την εκκαθάριση των χρηματιστηριακών συναλλαγών που διενεργούνται από τις χρηματιστηριακές εταιρίες στο Χρηματιστήριο, χρεώνει σε ημερήσια βάση με τον προαναφερόμενο φόρο τις χρηματιστηριακές εταιρίες για λογαριασμό των πωλητών εντολέων τους για όλες τις συναλλαγές πωλήσεως μετοχών που διενεργήθηκαν από αυτές.

Η μεταβίβαση των μετοχών απαλλάσσεται από τέλη χαρτοσήμου

και Φ.Π.Α.

Η μεταβίβαση μετοχών οποιουδήποτε είδους και για οποιαδήποτε αιτία απαλλάσσεται:

- Από τα τέλη χαρτοσήμου (άρθρο 11 § 4 περ. ζ' του α.ν. 148/1967).
- Από το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου (άρθρο 18 § 4 περ. ε' του ν. 1676/1986).
- Από το Φ.Π.Α. (άρθρο 18 § 1 περ. κα' του ν. 2859/2000).

Ομοίως και η μεταβίβαση ιδρυτικών τίτλων, ομολογιών και λοιπών χρεογράφων ελληνικών και ξένων.

Απόκτηση μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο

Εάν στο προηγούμενο παράδειγμα οι μετοχές της «Ψ» δεν ήταν εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, η Α θα διενεργούσε ακριβώς τις ίδιες παραπάνω εγγραφές, που διενήργησε επί εισηγμένων στο Χρηματιστήριο μετοχών, με μόνη τη διαφορά ότι, αντί

να χρησιμοποιήσει τους δευτεροβάθμιους 34.02 και 34.00 θα χρησιμοποιούσε τους δευτεροβάθμιους 34.03 «ανεξόφλητες μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιριών εσωτερικού» και 34.01 «μετοχές μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιριών εσωτερικού».

Ανταλλαγή μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο

Επί ανταλλαγή μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο (ελληνικό ή αλλοδαπό) επιβάλλεται φόρος 5% επί της πραγματικής αξίας των μετοχών καθόσον η ανταλλαγή εξομοιώνεται με διπλή πώληση.

Εισφορά μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο για κάλυψη κεφαλαίου

Η εισφορά μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών (ή και σε αλλοδαπό χρηματιστήριο) για την κάλυψη μετοχικού κεφαλαίου ημεδαπής ανώνυμης εταιρίας ή για τη συμμετοχή στην αύξησή του, δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της § 2 του άρθρου 13 του ν. 2238/1994, περί αυτοτελούς φορολόγησης με συντελεστή 5% επί της πραγματικής αξίας των εισφερόμενων μετοχών (Υπ. Οικ. Εγκ. 1105373/11006/Β' 0012/Πολ. 1033/25.1.2000).

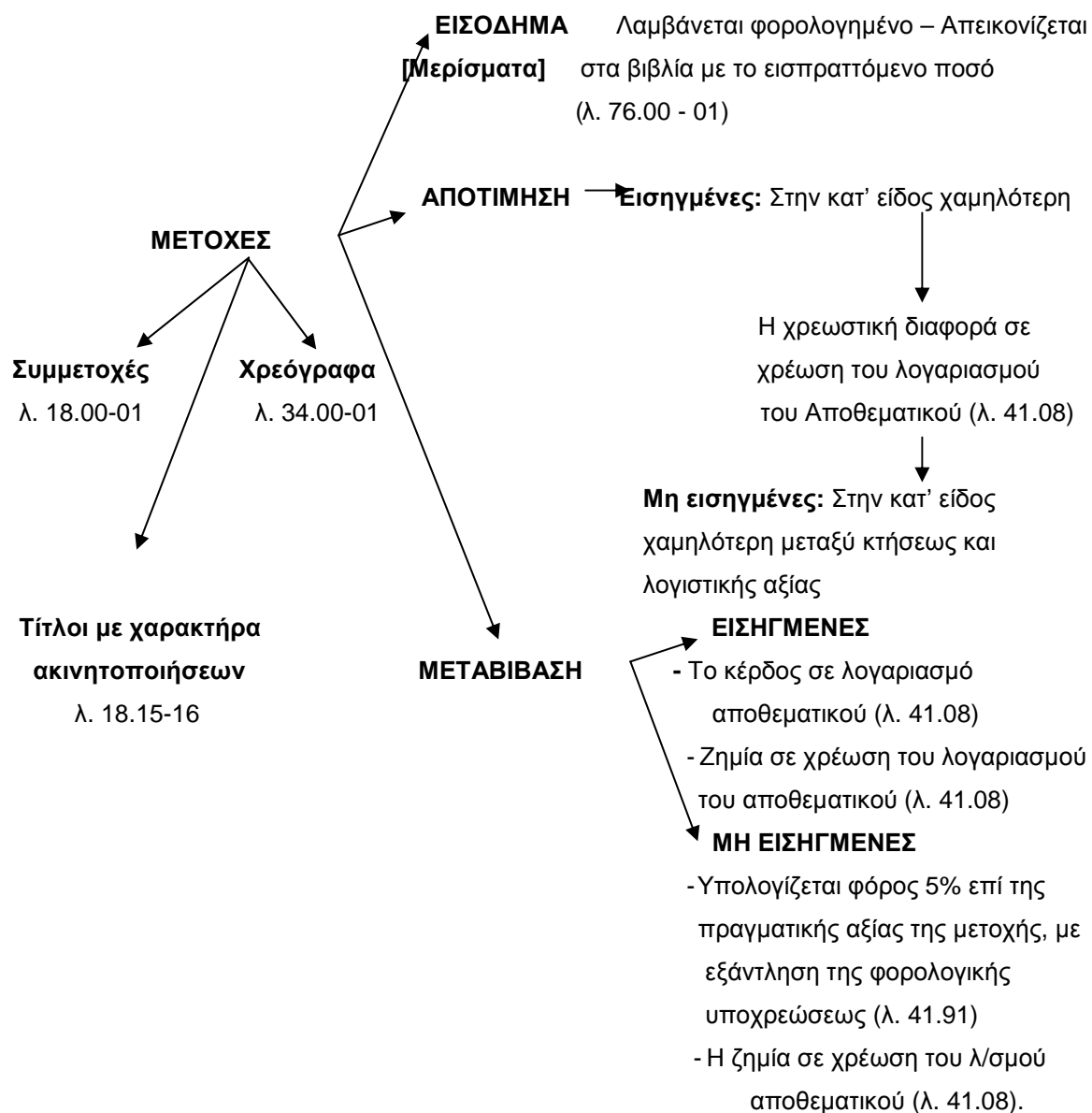
Μερίσματα από μετοχές ανωνύμων εταιριών

Τα μερίσματα από μετοχές εκδόσεως ανώνυμων εταιριών χαρακτηρίζονται έσοδα χρεογράφων και καταχωρούνται στους αρμόδιους υπολογαριασμούς του 76.01 «έσοδα χρεογράφων».

Σημειώνουμε εδώ ότι τα μερίσματα και άλλες ωφέλειες κάθε είδους μετοχικών τίτλων, ιδρυτικών τίτλων (αλλά και ωφέλειες από ομολογίες ανώνυμων εταιριών) απαλλάσσονται από το τέλος χαρτόσημου (άρθρο 11 § 4 περ. στ' α.ν. 148/1967) και Φ.Π.Α.

Συνοπτικό διάγραμμα του καθεστώτος που διέπει τις μετοχές

Το καθεστώς που διέπει τις μετοχές ανώνυμων εταιριών εμφανίζεται στο ακόλουθο συνοπτικό διάγραμμα:

Βραχυπρόθεσμες επενδύσεις σε χρεόγραφα κατά τις σύγχρονες αντιλήψεις

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα

Οι επενδύσεις σε χρεόγραφα θεωρούνται βραχυπρόθεσμες όταν συντρέχουν οι δύο παρακάτω προϋποθέσεις:

1) Τα χρεόγραφα να είναι εύκολα εμπορεύσιμα (ρευστοποιήσιμα), δηλαδή να είναι δυνατό να ρευστοποιηθούν εύκολα στη συγκεκριμένη αγορά, χωρίς η πώλησή τους να επιφέρει πώση στις τιμές τους. Εύκολα ρευστοποιήσιμα θεωρούνται τα εισηγμένα στο χρηματιστήριο χρεόγραφα.

2) Να μην υπάρχει πρόθεση της διοικήσεως της εταιρίας να διατηρήσει τα χρεόγραφα πέρα του έτους ή του λειτουργικού της κύκλου αν αυτός είναι μεγαλύτερος του έτους.

Το δεύτερο αυτό κριτήριο είναι κάπως ρευστό, αφού εξαρτάται από την «πρόθεση» της διοικήσεως, η οποία πρόθεση μπορεί ν' αλλάξει από τη μία χρήση στην άλλη.

Λογαριασμός 34.05 «Ομολογίες Ελληνικών δανείων»

Έννοια και διακρίσεις των ομολογιών

Η έννοια των ομολογιών και οι διακρίσεις τους εκτίθενται στα σχόλια των λογαριασμών 45.00 – 45.05.

Περιεχόμενο και λειτουργία των λογαριασμών 34.05 και 34.15

Σ' αυτούς παρακολουθείται το κόστος κτήσεως των πλήρως εξοφλημένων ομολογιών ελληνικών και αλλοδαπών δανείων αντίστοιχα, *εφόσον οι ομολογίες αυτές αποκτώνται και κατέχονται με σκοπό πωλήσεώς τους.*

Εάν οι ομολογίες κατέχονται για μόνιμη επένδυση παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 18.15 «τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων σε ευρώ» ή 18.16 «τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων σε Ξ.Ν.» κατά περίπτωση.

Κατά την απόκτηση των ομολογιών το κόστος κτήσεώς τους διαχωρίζεται σε αξία κτήσεως των τίτλων και σε αντίτιμο των αγοραζόμενων «δουλευμένων» τόκων. Τα δύο αυτά μεγέθη του κόστους κτήσεως των ομολογιών παρακολουθούνται σε ιδιαίτερους υπολογαριασμούς των λογαριασμών των ομολογιακών δανείων.

Όταν οι αγορασμένοι τόκοι καταστούν ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί πιστώνονται οι υπολογαριασμοί με τους οποίους αυτοί παρακολουθούνται, με χρέωση των χρηματικών διαθέσιμων ή αρμόδιου λογαριασμού απαιτήσεως. *Κατά την αποτίμηση των ομολογιών λαμβάνονται υπόψη μόνο τα ποσά που εμφανίζονται στους υπολογαριασμούς με τίτλο «αξία κτήσεως τίτλων».*

Οι λαχειοφόρες ομολογίες παρακολουθούνται με τον αύξοντα αριθμό τους κατά τρόπο που να γίνεται εξατομίκευση κάθε ομολογίας, για να διασφαλίζονται τα συμφέροντα της επιχειρήσεως από τις κληρώσεις λαχνών.

Το Ε.ΣΥ.Λ., με τη γνωμάτευσή του 94/1680/1992, εισηγείται την ακόλουθη ανάπτυξη και λειτουργία των σχολιαζόμενων λογαριασμών 34.05 και 34.15, καθώς και των λοιπών λογαριασμών στους οποίους παρακολουθούνται οι τίτλοι σταθερού εισοδήματος.

1) Όπως προκύπτει από τα σχετικά έγγραφα που μας διαβίβασε η Δ/ση του Χρηματιστηρίου Αθηνών με το 71/14.1.1992 έγγραφό της «Το Διοικητικό Συμβούλιο του Χρηματιστηρίου Αξιών κατά τη συνεδρίασή του της 20.12.1990 αποφάσισε όπως από 1ης Φεβρουαρίου 1991 η διαπραγμάτευση των τίτλων σταθερού εισοδήματος (Ομολογιών, Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, Τραπεζικών Ομολόγων και εντόκων Γραμματίων του Δημοσίου) γίνεται στο Χρηματιστήριο στην καθαρή τιμή αυτών, η οποία θα είναι απαλλαγμένη από το δουλευμένο τόκο.

Με το νέο σύστημα η καθαρή τιμή των τίτλων σταθερού εισοδήματος θα διαμορφώνεται στο Χρηματιστήριο με βάση την προσφορά και τη ζήτηση, ενώ ο δουλευμένος τόκος που αναλογεί μέχρι την ημερομηνία της συναλλαγής θα προστίθεται στην αξία των Πινακιδίων που εκδίδονται».

2) Μετά από τα προηγούμενα, για την ιδιαίτερη παρακολούθηση της αξίας κτήσεως των αγοραζόμενων τίτλων και των δουλευμένων τόκων τους, πρέπει στον πρωτοβάθμιο λογαριασμό 34 «χρεόγραφα» του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού

Σχεδίου να τηρηθούν οι ακόλουθοι δευτεροβάθμιοι κατά κατηγορία τίτλων σταθερού εισοδήματος, οι οποίοι θα αναλύονται σε τριτοβάθμιους λογαριασμούς κατ' είδος ομολογίας ή εντόκου γραμματίου ή ομολόγου και περαιτέρω σε δύο τεταρτοβάθμιους, από τους οποίους, στον ένα θα καταχωρείται η αξία κτήσεως των τίτλων και στον άλλον οι δουλευμένοι τόκοι τους:

34.05 Ομολογίες Ελληνικών δανείων

34.05.00 Ομολογιακό δάνειο 1889 παγίου 2%

34.05.00.00 Αξία κτήσεως τίτλων

34.05.00.01 Δουλευμένοι τόκοι αγορασμένων τίτλων

34.05.01 Ομολογιακό δάνειο 1890 Λαρίσης 2,5%

34.05.01.00 Αξία κτήσεως τίτλων

34.05.01.01 Δουλευμένοι τόκοι αγορασμένων τίτλων

34.05.02 Ομολογιακό δάνειο 1893 κεφαλαιοποίησης 2,5%

34.05.02.00 Αξία κτήσεως τίτλων

34.05.02.01 Δουλευμένοι τόκοι αγορασμένων τίτλων

34.05.03 κ.λ.π.

34.08 Έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου

Η ανάλυσή του είναι όμοια με την ανάλυση του λογαριασμού 34.05

34.91 Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου

Η ανάλυσή του είναι όμοια με την ανάλυση του λογαριασμού 34.05

34.92 Τραπεζικά ομόλογα

Η ανάλυσή του είναι όμοια με την ανάλυση του λογαριασμού 34.05

3) Στους δημιουργούμενους σύμφωνα με τα προηγούμενα τεταρτοβάθμιους υπολογαριασμούς με την ονομασία «δουλευμένοι τόκοι αγορασμένων τίτλων»,

καταχωρούνται κατά την αγορά των τίτλων (με πίστωση των χρηματικών διαθέσιμων κ.λ.π.), οι δουλευμένοι μέχρι την ημέρα της αγοράς (και μη απαιτητοί ακόμη) τόκοι των αγοραζόμενων τίτλων.

Όταν οι τόκοι αυτοί καταστούν ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί, τακτοποιούνται (εξισώνονται) και οι πιο πάνω υπολογαριασμοί, οι οποίοι πιστώνονται με την είσπραξη των τόκων ή με τη μεταφορά τους σε αρμόδιο λογαριασμό απαιτήσεως (ή, ανάλογα, στο λογαριασμό 38.02 «ληγμένα τοκομερίδια για είσπραξη»).

Οι τόκοι της περιόδου από την ημέρα της αγοράς του τίτλου μέχρι λήξεως της χρήσεως, οι οποίοι την ημέρα λήξεως της χρήσεως είναι μεν δουλευμένοι αλλά δεν είναι απαιτητοί, υπολογίζονται σύμφωνα με το ειδικό δελτίο του χρηματιστηρίου και καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού 36.01 «έσοδα χρήσεως εισπρακτέα», με πίστωση του λογαριασμού 76.01 «έσοδα χρεογράφων».

Αποτίμηση των ομολογιών

Οι ομολογίες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο αποτιμώνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσεως και της τρέχουσας τιμής τους (με εξαίρεση τις τράπεζες που αποτιμούν στη συνολική χαμηλότερη τιμή). Ως τρέχουσα τιμή θεωρείται ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσεως.

Οι ομολογίες που δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, ως τίτλοι με χαρακτήρα προθεσμιακής καταθέσεως, αποτιμώνται στην κατ' είδος παρούσα αξία τους κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού. Η αξία αυτή προσδιορίζεται με βάση το ετήσιο επιτόκιο του κάθε τίτλου (ΚΒΣ άρθρο 28 §5).

Το εισόδημα από ομολογίες

Το εισόδημα από ομολογίες (τοκομερίδια) καταχωρείται στους λογαριασμούς 76.01.02 «έσοδα ομολογιών ελληνικών δανείων» ή 76.01.07 «έσοδα ομολογιών αλλοδαπών δανείων», κατά περίπτωση.

Σ' αυτούς καταχωρείται το ονομαστικό ποσό των τόκων, ενώ ο παρακρατούμενος φόρος καταχωρείται στη χρέωση του λογαριασμού 33.13.06 «Ελληνικό Δημόσιο – προκαταβλημένοι και παρακρατημένοι φόροι / παρακρατημένος φόρος εισοδήματος από τόκους».

Τα κέρδη από την πώληση ομολογίων καταχωρούνται στην πίστωση του 76.04.02 «διαφορές (κέρδη) από πώληση χρεογράφων», ενώ οι ζημιές καταχωρούνται στη χρέωση του 64.12.02 «διαφορές (ζημιές) από πώληση χρεογράφων».

Λογαριασμός 34.06 «Ανεξόφλητες ομολογίες ελληνικών δανείων»

Στον λογαριασμό αυτόν, καθώς και στον λογαριασμό 34.16 «Ανεξόφλητες ομολογίες αλλοδαπών δανείων» καταχωρείται η αξία κτήσεως των ομολογίων στις περιπτώσεις που αυτή καταβάλλεται τμηματικά. Το συνολικό ποσό που οφείλεται για τις ομολογίες αυτές καταχωρείται στην πίστωση του λογαριασμού 53.07 «οφειλόμενες δόσεις ομολογιών και λοιπών χρεογράφων», ο οποίος χρεώνεται με τα καταβαλλόμενα ποσά για την εξόφληση των ομολογιών.

Μετά την ολοσχερή εξόφληση των ομολογιών, το συνολικό κόστος κτήσεώς τους, με πίστωση των σχολιαζόμενων λογαριασμών, μεταφέρεται στην χρέωση των λογαριασμών 34.05 ή 34.15, κατά περίπτωση.

Λογαριασμός 34.07 «Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού»

Γενικά περί αμοιβαίων κεφαλαίων

- Αμοιβαίο κεφάλαιο είναι ομάδα περιουσίας που αποτελείται από κινητές αξίες και μετρητά, της οποίας τα επιμέρους στοιχεία ανήκουν εξ αδιαιρέτου σε περισσότερα πρόσωπα (άρθρο 17 του ν. 1969/1991). Δηλαδή, αμοιβαίο κεφάλαιο είναι μια κοινή περιουσία που σχηματίζεται από καταθέσεις πολλών αποταμιευτών, η οποία επενδύεται σε χρηματιστηριακούς και άλλους τίτλους (σταθερής και μη σταθερής αποδόσεως) με σκοπό την επίτευξη της δυνατότερης απόδοσης για τους μετέχοντες στην περιουσία.

- Το αμοιβαίο κεφάλαιο διαχειρίζεται **Ανώνυμη Εταιρία Διαχείρισεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων**, που συνιστάται και λειτουργεί σύμφωνα με το ν. 1969/1991. Η εταιρία αυτή είναι υποχρεωμένη να αναθέτει τη φύλαξη των αντικειμένων του αμοιβαίου κεφαλαίου σε **θεματοφύλακα τράπεζα**. Μεταξύ εταιρίας διαχείρισεως και τράπεζας συνάπτεται για λογαριασμό των μεριδιούχων σύμβαση παρακαταθήκης.

- **Το αμοιβαίο κεφάλαιο στερείται νομικής προσωπικότητας**. Οι μεριδιούχοι εκπροσωπούνται δικαστικά και εξώδικα από την Ανώνυμη Εταιρία Διαχείρισεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων ως προς τις έννομες σχέσεις που απορρέουν από τη διαχείριση του αμοιβαίου κεφαλαίου και ως προς τα δικαιώματά τους επί του ενεργητικού του αμοιβαίου κεφαλαίου. Η περιουσία του αμοιβαίου κεφαλαίου διαιρείται σε μερίδια ίσης αξίας ή κλάσματα του μεριδίου.

- Η συμμετοχή στο αμοιβαίο κεφάλαιο αποδεικνύεται με ονομαστικό τίτλο που εκδίδεται από την Α.Ε. Διαχείρισεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων και προσυπογράφεται από τον θεματοφύλακα (τίτλος μεριδιούχου).

Ο τίτλος του μεριδιούχου εκδίδεται για ένα ή περισσότερα μερίδια ή για κλάσμα μεριδίου. Ο τίτλος αυτός είναι υποχρεωτικά **ονομαστικός, μεταβιβάσιμος** (περιορισμένα: εν ζωή μεταξύ συζύγου ή συγγενών πρώτου και δευτέρου βαθμού κατ' ευθεία γραμμή, ή λόγω εξαγοράς από διαχειριστή ή αιτία θανάτου), **αντικαταστήσιμος** λόγω απώλειας, κλοπής κ.λ.π., όπως η ονομαστική μετοχή και **ενεχυράσιμος**.

Η ενεχυρίαση για εξασφάλιση απαιτήσεως επιτρέπεται και ισχύει έναντι της Α.Ε. Διαχείρισεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων αφότου ανακοινωθεί σ' αυτήν από τον ενεχυρούχο δανειστή. Για την απόκτηση μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων απαιτείται η υποβολή γραπτής αιτήσεως προς την Α.Ε. Διαχείρισεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων.

- **Τιμή διαθέσεως των μεριδίων** είναι η αξία του μεριδίου της ημέρας υποβολής της αιτήσεως αποκτήσεως των μεριδίων. Η αξία αυτή προσδιορίζεται από την Ανώνυμη Εταιρία Διαχείρισεως την επόμενη κάθε εργάσιμης ημέρας του Χρηματιστηρίου Αθηνών και δημοσιεύεται καθημερινά στον ημερήσιο τύπο.

Η αξία του μεριδίου είναι ίση με το πηλίκο της διαιρέσεως του συνόλου του καθαρού ενεργητικού του αμοιβαίου κεφαλαίου δια του αριθμού των μεριδίων που βρίσκονται σε κυκλοφορία.

Για την εξεύρεση του καθαρού ενεργητικού πρέπει να αποτιμηθούν όλα τα χρεόγραφα σύμφωνα με τους κανόνες που θέτει ο νόμος και τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία του αμοιβαίου κεφαλαίου, να προστεθούν στο σύνολο αυτών οι τυχόν υπάρχουσες απαιτήσεις και να αφαιρεθούν οι τυχόν υπάρχουσες υποχρεώσεις.

- **Ο μεριδιούχος μπορεί να αποχωρήσει από το αμοιβαίο κεφάλαιο εξαγοράζοντας τον τίτλο του.** Η εξαγορά των μεριδίων είναι υποχρεωτική για την Α.Ε. Διαχειρίσεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων, εφόσον ο μεριδιούχος υποβάλλει σ' αυτήν γραπτή αίτηση και της παραδώσει τους τίτλους του προς ακύρωση. Η αξία των εξαγοραζόμενων τίτλων καταβάλλει στον μεριδιούχο σε μετρητά μέσα σε πέντε ημέρες από την υποβολή της αιτήσεως εξαγοράς των μεριδίων.

Περιεχόμενο και λειτουργία των λογαριασμών 34.07 και 34.17

Στους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού και εξωτερικού, αντίστοιχα. Τα ποσά των μερισμάτων που εισπράττει η επιχείρηση από αμοιβαία κεφάλαια καταχωρούνται στο λογαριασμό 76.01.03 «μερίσματα μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού» ή 76.01.08 «μερίσματα μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού», κατά περίπτωση.

Φορολογία εισοδήματος των αμοιβαίων κεφαλαίων

Με την εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών αριθ. 1059477/10.529/B0012/Πολ.1228/4.10.2001 ορίζονται, επί του εξεταζόμενου θέματος, τα ακόλουθα:

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 2238/1994, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με τις διατάξεις της παρ. 13 του άρθρου 3 του ν. 2753/1999, **εισόδημα από κινητές αξίες** είναι αυτό που αποκτάται κάθε οικονομικό έτος από κάθε δικαιούχο κινητών αξιών, το οποίο προκύπτει από κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων, καθώς και η πρόσθετη αξία που αποκτούν οι μεριδιούχοι αμοιβαίων κεφαλαίων, από την εξαγορά μεριδίων σε τιμή ανώτερη της τιμής κτήσης.

2. Περαιτέρω, με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 48 του ν. 1969/1991, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με την παρ. 15 του άρθρου 23 του ν. 2214/1994, ορίζεται ότι η **πρόσθετη αξία** που προκύπτει επ' ωφελεία των μεριδιούχων από την εξαγορά μεριδίων σε τιμή ανώτερη της τιμής κτήσεως, *απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, τέλος χαρτοσήμου, εισφορά, δικαίωμα ή οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και γενικώς τρίτων.*

3. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι και μετά τον προσδιορισμό και από το νόμο της υπεραξίας που προκύπτει κατά την εξαγορά των μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων, ως εισοδήματος από κινητές αξίες, **το εισόδημα αυτό εξακολουθεί να απαλλάσσεται της φορολογίας εισοδήματος** σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις του ν. 1969/1991.

4. Όπως έχει γίνει δεκτό από τη διοίκηση, για την εξερεύνηση του απαλλασσόμενου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 38 του ν. 2238/1994, εισοδήματος από την πώληση μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο λαμβάνεται το τελικό αποτέλεσμα, όπως αυτό προκύπτει μετά την αφαίρεση ζημιών που προέκυψαν μέσα στη χρήση από την ίδια αιτία (1112474/11351/B0012/15.12.2000 έγγραφό μας).

5. Από όλα τα ανωτέρω και κατ' ανάλογη εφαρμογή, λόγω συνάφειας, του τρόπου υπολογισμού του απαλλασσόμενου από τη φορολογία εισοδήματος κέρδους από την πώληση μετοχών και στην εξαγορά μεριδίων, προκύπτει ότι με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 48 του ν. 1969/1991, απαλλάσσεται της φορολογίας εισοδήματος **το τελικό θετικό αποτέλεσμα μέσα στη χρήση από τις εξαγορές μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων**, όπως αυτό υπολογίζεται μετά την αφαίρεση από τα κέρδη, των εξαγορών της ζημίας που προκύπτει στη χρήση αυτή από την ίδια αιτία.

Αποτίμηση των αμοιβαίων κεφαλαίων

Τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων αποτιμώνται στην **κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσεως και τη τρέχουσας τιμής τους**. Ως τρέχουσα τιμή θεωρείται ο μέσος όρος της καθαρής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσεως (ΚΒΣ, άρθρο 28 § 5).

Υποβολή στη Δ.Ο.Υ. καταστάσεων για τα διανεμόμενα μερίσματα

Η διανέμουσα κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων επιχείρηση υποχρεούται, μέχρι την τριακοστή (30^η) Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου, να υποβάλλει στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. τριπλότυπες καταστάσεις για τα διανεμηθέντα το προηγούμενο ημερολογιακό έτος κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων (ΚΒΣ, άρθρο 20 § 1).

Λογαριασμός 34.08 «Έντοκα γραμματία Ελληνικού Δημοσίου»

Έννοια των εντόκων γραμματίων δημοσίου

Πρόκειται περί τίτλων που εκδίδει το Δημόσιο για να καλύψει επείγουσες χρηματικές ανάγκες του, που ουσιαστικά ικανοποιούνται με προεξόφληση των εσόδων του.

- **Τα κύρια χαρακτηριστικά** των εντόκων γραμματίων είναι τα εξής:
 - Αποτελούν τίτλους στον κομιστή που εκδίδονται από τον Υπουργό των Οικονομικών και τελούν υπό την εγγύηση της Τραπέζης Ελλάδος.
 - Κατά τη λήξη τους εξοφλούνται από την Τράπεζα Ελλάδος ή τις εξουσιοδοτημένες τράπεζες στην ονομαστική τους αξία.
 - Οι τίτλοι είναι δυνατό να προεξοφληθούν με έκπτωση τόκου προεξοφλήσεως
 - Ανανεώνονται κατά τη λήξη τους.
 - Είναι τοκοφόρα για όσο χρόνο εκδόθηκαν ή ανανεώθηκαν, ενώ μετά τη λήξη τους παύουν να είναι τοκοφόρα.
 - Η διαχείριση αυτών έχει ανατεθεί στην Τράπεζα Ελλάδος.
 - Παρέχονται σ' αυτά διάφορα προνόμια, ειδικότερα φορολογικά, γίνονται δεκτά ως εγγύηση για συμμετοχή σε διαγωνισμούς ή δημοπρασίες του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ. κ.λ.π.

- **Ο τόκος υπολογίζεται με εσωτερική υφαίρεση** τόσο κατά τη διάθεση και την ανανέωση όσο και κατά την προεξόφληση. Σε περίπτωση καταβολής τόκων εντόκων γραμματίων που έχουν ανανεωθεί σιωπηρά οι τόκοι υπολογίζονται με εξωτερική υφαίρεση.

Τα έντοκα γραμμάτια **προεξοφλούνται από τις τράπεζες** σε οποιοδήποτε χρόνο πριν από τη λήξη τους με έκπτωση του τόκου που αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα από την προεξόφληση μέχρι τη λήξη τους, με αυξημένο επιτόκιο.

Ανάπτυξη και λειτουργία του λογαριασμού 34.08

Ο λογαριασμός δημιουργήθηκε με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ 94/1680/1992. Η γνωμάτευση αυτή υποδεικνύει την ανάπτυξη του σχολιαζόμενου λογαριασμού 34.08 κατά τρόπο όμοιο με αυτόν που αναπτύσσεται ο λογαριασμός 34.05 «ομολογίες ελληνικών δανείων», η οποία ανάπτυξη όμως δεν εξυπηρετεί τη λογιστική των εντόκων γραμματίων, αφού στην ονομαστική τους αξία περιλαμβάνονται και οι τόκοι ολόκληρης της διάρκειάς τους, σε αντίθεση με τις ομολογίες η ονομαστική αξία των οποίων απαρτίζεται μόνο από το κεφάλαιο και δεν περιλαμβάνει σ' αυτήν τόκοι.

Φορολογία των τόκων εντόκων γραμματίων δημοσίου

Στους τόκους εντόκων γραμματίων που εκδίδονται από 1.1.1997 και μετά επιβάλλεται φόρος εισοδήματος που υπολογίζεται με συντελεστή 7,5%. **Ο συντελεστής αυτός αυξήθηκε σε 10% για τους τόκους που προκύπτουν από τίτλους εντόκων γραμματίων που εκδίδει το Δημόσιο από την 3/1/1998 και μετά.**

Με τον αυξημένο συντελεστή 10% φορολογούνται και οι τόκοι που προκύπτουν από ανανέωση εντόκων γραμματίων, εφόσον η ανανέωση τους γίνεται μετά την 2/1/1998 (άρθρο 12 § 8 του ν. 2238/94 και Υπουργείου Οικ. Εγκ. 1048923 / Πολ. 1113/16.4.1998).

Αποτίμηση των εντόκων γραμματίων του δημοσίου – Πρακτική εφαρμογή

Τα έντοκα γραμμάτια Δημοσίου συνιστούν τίτλους με χαρακτήρα προθεσμιακής καταθέσεως και «αποτιμώνται στην κατ' είδος παρούσα αξία τους κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού. Η αξία αυτή προσδιορίζεται με βάση το ετήσιο επιτόκιο του κάθε τίτλου» (άρθρο 28 § 5 περ. δ' του ΚΒΣ).

1. Αγορά εντόκων γραμματίων κατά την έκδοσή τους:

Ας υποθέσουμε ότι την 1/11 η επιχείρηση αγοράζει, κατά την έκδοση τους, έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου εξαμηνής λήξεως επιτοκίου 17,5%, ονομαστικής αξίας € 1.000.000, καταβάλλοντας την παρούσα αξία τους € 919.540 και φόρο 10% επί του συνολικού ποσού των εμπεριεχόμενων στην ονομαστική αξία τους τόκων.

Θα γίνει η εγγραφή:

34 Χρεόγραφα

34.08 Έντοκα γραμμάτια Ελληνικού 1.000.000

Δημοσίου

34.08.XX Εξάμηνης διάρκειας επιτοκίου
17.5%

34.08.XX.00 Ονομαστική αξία τίτλων

33 Χρεώστες διάφοροι

33.13 Ελληνικό Δημόσιο- 8.046

προκαταβλημένοι και παρακρατημένοι
φόροι

33.13.XX Παρακρατημένος φόρος
εισοδήματος επί τόκων έντοκων
γραμματίων Δημοσίου (Τόκοι
80.460X10%)

(εις) **34 Χρεόγραφα**

34.08 Έντοκα γραμμάτια 80.460

Ελληνικού Δημοσίου

34.08.XX Εξάμηνης διάρκειας
επιτοκίου 17.5%

34.08.XX.01 Μη δουλευμένοι
τόκοι (λ/σμός αντίθετος)

38 Χρηματικά διαθέσιμα

38 Ταμείο 927.586

2. Αγορά εντόκων γραμματίων σε ημερομηνία μεταγενέστερη τους εκδόσεώς τους:

Ας υποθέσουμε ότι η επιχείρηση αγοράζει τα έντοκα γραμμάτια Δημοσίου του προηγούμενου παραδείγματος την 1/12, δηλαδή ένα μήνα μετά την έκδοσή τους και καταβάλλει την παρούσα αξία τους που ανέρχεται σε € 932.950 (παρούσα αξία 919.540+ δουλευμένοι τόκοι μέχρι την 1/12 € 13.410).

Καταβάλλει επιπλέον και το ποσό του φόρου εισοδήματος που αναλογεί στο ποσό των μη δουλευμένων τόκων που περιλαμβάνονται στην ονομαστική αξία των εντόκων γραμματίων κατά το χρόνο τους αγοράς τους € 6.705 (67.050 X 10%).

Θα γίνουν οι εγγραφές:

1/12

34 Χρεόγραφα

34.08 Έντοκα γραμμάτια Ελληνικού
Δημοσίου

34.08.XX Εξάμηνης διάρκειας επιτοκίου
17.5%

34.08.XX.00 Ονομαστική αξία τίτλων 1.000.000

34.08.XX.01 Μη δουλευμένοι τόκοι 13.410
(λσμός αντίθετος)

33 Χρεώστες διάφοροι 6.705

33.13 Ελληνικό Δημόσιο-
προκαταβλημένοι και παρακρατημένοι
φόροι

33.13.XX Παρακρατημένος φόρος
εισοδήματος επί τόκων έντοκων
γραμματίων Δημοσίου (Τόκοι 80.460-
13.410=67.050X10%=6.705)

(εις) **34 Χρεόγραφα**

34.08 Έντοκα γραμμάτια 80.460

Ελληνικού Δημοσίου

34.08.XX Εξάμηνης διάρκειας
επιτοκίου 17.5%

34.08.XX.90 Μη δουλευμένοι
τόκοι (λσμός αντίθετος)

38 Χρηματικά διαθέσιμα

38 Ταμείο 939.655

Λογαριασμός 34.22 «Προεγγραφές σε ομολογιακά δάνεια εσωτερικού»

Στον παρόντα λογαριασμό, καθώς και στον 34.23 «προεγγραφές σε ομολογιακά δάνεια εξωτερικού» καταχωρούνται τα ποσά που καταβάλλονται στις περιπτώσεις προεγγραφών σε εκδόσεις ομολογιακών δανείων. Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας για την οριστική εγγραφή στις υπό έκδοση ομολογίες, η αξία κτήσεώς τους μεταφέρεται στους οικείους υπολογαριασμούς του 34.

Λογαριασμός 34.24 «Χρεόγραφα σε τρίτους για εγγύηση»

Σ' αυτόν παρακολουθούνται τα χρεόγραφα που ενεχυριάζονται για διάφορους λόγους, όπως π.χ. για εγγύηση χρηματοδοτήσεων που η επιχείρηση λαβαίνει ή για εγγύηση εκδόσεως εγγυητικών επιστολών. Ο λογαριασμός αυτός χρεώνεται, με αντίστοιχη πίστωση του οικείου υπολογαριασμού του 34, όταν γίνεται π.χ. η ενεχυρίαση και πιστώνεται με αντίστοιχη χρέωση του οικείου υπολογαριασμού του 34. όταν γίνεται η αποδέσμευση ή επιστροφή των χρεογράφων.

Λογαριασμός 34.25 «Ίδιες μετοχές»

Περιεχόμενο του λογαριασμού

Κατά το Ε.ΓΛΣ, «στο λογαριασμό 34.25 «ίδιες μετοχές» παρακολουθούνται οι μετοχές εκδόσεως της εταιρίας, στις περιπτώσεις εκείνες που επιτρέπεται από την νομοθεσία η απόκτησή τους».

Το Ε.ΓΛΣ παρακολουθεί τις ίδιες μετοχές στην κατηγορία των χρεογράφων και επιβάλλει την αποτίμηση και εμφάνισή τους στον ισολογισμό στο κόστος κτήσεώς τους. Επειδή όμως η έναντι ανταλλάγματος απόκτηση ιδίων μετοχών αποτελεί στην ουσία ελάττωση του μετοχικού κεφαλαίου δι' εξαγοράς, το Ε.ΓΛΣ προβλέπει παράλληλα την τήρηση του λογαριασμού 41.09 «αποθεματικό για ίδιες μετοχές», ο οποίος «πιστώνεται με το αποθεματικό που σχηματίζεται για την κάλυψη της αξίας κτήσεως μετοχών εκδόσεως της εταιρίας, σύμφωνα με τη νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά».

Απαγόρευση αποκτήσεως ιδίων μετοχών της εταιρίας

Με την § 1 του άρθρου 16 του ν. 2190/1920 θεσπίζεται η γενική αρχή ότι «απαγορεύεται στην ανώνυμη εταιρία η απόκτηση δικών της μετοχών, είτε από αυτήν την ίδια είτε από πρόσωπο που ενεργεί στο όνομα του αλλά για λογαριασμό της».

Με την § 2 του αυτού άρθρου και νόμου στον παραπάνω γενικό κανόνα εισάγονται ορισμένες εξαιρέσεις. Πράγματι, με τις διατάξεις αυτές ορίζεται ότι:

Από την απαγόρευση της προηγούμενης παραγράφου εξαιρούνται:

1. Οι αποκτήσεις με σκοπό τη **μείωση του μετοχικού κεφαλαίου**, που αποφασίστηκε από τη γενική συνέλευση σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του καταστατικού.

2. Οι αποκτήσεις μετά από **καθολική μεταβίβαση περιουσίας**.

3. Οι αποκτήσεις μετοχών, που έχουν αποπληρωθεί ολοσχερώς και προέρχονται από **αναγκαστική εκτέλεση** που έγινε για την πληρωμή απαιτήσεων της ίδιας της εταιρείας.

4. Οι αποκτήσεις από **ανώνυμες τραπεζικές εταιρείες μετοχών τους**, αλλά κατ' εντολή τρίτων.

5. Οι αποκτήσεις από **χαριστική αιτία** εφόσον έχουν αποπληρωθεί ολοσχερώς.

6. Αποκτήσεις **με σκοπό τη διανομή των μετοχών στο προσωπικό της εταιρείας ή στο προσωπικό της εταιρείας που είναι συνδεδεμένη με αυτή**.

7. Οι αποκτήσεις μετοχών από εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρίες μέχρι 10% του συνόλου των μετοχών εκδόσεώς τους **με σκοπό τη στήριξη της χρηματιστηριακής αξίας αυτών**, σύμφωνα με τα όσα ορίζει η § 5 του ίδιου άρθρου.

Απόκτηση μετοχών με σκοπό τη διανομή τους στο προσωπικό της εταιρίας

α. ν. 2190/1920

Το άρθρο 16 § 1 περ. στ' του ν. 2190/1920 ορίζει ότι εξαιρούνται από την απαγόρευση απόκτησης ιδίων μετοχών οι αποκτήσεις με σκοπό τη διανομή των μετοχών στο προσωπικό της εταιρίας ή στο προσωπικό της εταιρίας που είναι συνδεδεμένη με αυτή.

Η διανομή των μετοχών αυτών πρέπει να πραγματοποιείται μέσα σε προθεσμία δώδεκα (12) μηνών από την απόκτηση τους, μετά την πάροδο της οποίας η διάταξη της παρ. 3 ως προς τις περιπτώσεις γ' και ε' έχει εφαρμογή.

Οι αποκτήσεις μετοχών αυτής της περίπτωσης γίνονται υπό τις εξής προϋποθέσεις:

- εφ' όσον η ονομαστική αξία των μετοχών αυτών, μαζί με την ονομαστική αξία τυχόν μετοχών των προηγούμενων περιπτώσεων α-ε, δεν υπερβαίνει το ένα δέκατο (1/10) του μετοχικού κεφαλαίου,
- εφ' όσον δεν θα έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση του συνόλου των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας, όπως προσδιορίζονται στο υπόδειγμα ισολογισμού που προβλέπεται από το άρθρο 42γ, κάτω από το ποσό που προβλέπει η παράγραφος 1 του άρθρου 44α, και
- εφ' όσον πρόκειται για μετοχές πλήρως εξοφλημένες.

Απόκτηση μετοχών της εταιρίας για τη στήριξη της

χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής

Προϋποθέσεις

Με την § 3 του άρθρου 6 του ν. 2892/2001 (ισχύει από 9.3.2001) τροποποιήθηκαν οι §§ 5,6,7,10 και 11 του άρθρου 16 του ν. 2190/1920 και επετράπη στις εισηγμένες στο ΧΑΑ εταιρίες να αποκτούν δικές τους μετοχές, με σκοπό τη στήριξη της χρηματιστηριακής τιμής τους.

Η απόκτηση των ιδίων μετοχών τελεί υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. Η απόκτηση των μετοχών να αποσκοπεί στην στήριξη της χρηματιστηριακής τιμής τους στις περιπτώσεις που αυτή θεωρείται σημαντικά χαμηλότερη από την τιμή που αντιστοιχεί στα δεδομένα της αγοράς και στην οικονομική κατάσταση και τις προοπτικές της εταιρίας.

2. Οι αποκτώμενες μετοχές να μην υπερβαίνουν το 10% του συνόλου των μετοχών της εταιρίας. Στο ποσοστό αυτό συμπεριλαμβάνονται και οι μετοχές τις οποίες είχε τυχόν προηγουμένως αποκτήσει η εταιρία καθώς και εκείνες που έχουν αποκτηθεί από πρόσωπο που ενεργούσε επ' ονόματί του αλλά για λογαριασμό της εταιρίας.

3. Η απόκτηση των μετοχών να μην έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του καθαρού ενεργητικού σε ποσό μικρότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 44 α § 1 του ν. 2190/1920, δηλαδή κάτω από το ποσό που προκύπτει από το άθροισμα του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου και των αποθεματικών των οποίων η διανομή απαγορεύεται από το νόμο ή το καταστατικό.

4. Οι αγοραζόμενες μετοχές πρέπει να είναι πλήρως εξοφλημένες και να προέρχονται από το ευρύτερο επενδυτικό κοινό και τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων, ειδάλλως η διενεργούμενη συναλλαγή είναι απολύτως άκυρη, η ακυρότητα δε αυτή διαπιστώνεται με απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Λογιστική παρακολούθηση των ιδίων μετοχών κατά το Ε.ΓΛΣ

Το Ε.ΓΛΣ αντιμετωπίζει, όπως προαναφέραμε τις ίδιες μετοχές ως χρεόγραφα. Έτσι, οι αποκτώμενες ίδιες μετοχές καταχωρούνται στο λογαριασμό 34.25 στο κόστος κτήσεώς τους, στο οποίο, σύμφωνα με την εσφαλμένη ρύθμιση του Ε.ΓΛΣ, δεν πρέπει να περιλαμβάνονται τα ειδικά έξοδα κτήσεώς τους (αμοιβές χρηματιστών, μεσιτών κ.λ.π.), τα οποία αντιμετωπίζονται ως τρέχοντα έξοδα της χρήσεως, καταχωρούμενα στο λογαριασμό 64.10.00 «προμήθειες και λοιπά έξοδα αγοράς συμμετοχών και χρεογράφων».

Το Ε.ΓΛΣ δεν αποφαινεται σε ποια τιμή αποτιμώνται οι «ίδιες μετοχές» στο τέλος της χρήσεως. Από τις διατάξεις όμως του Ε.ΓΛΣ και του άρθρου 42ε § 13 του ν. 2190/1920, που επιβάλλουν το σχηματισμό ισόποσου με την αξία κτήσεως των

μετοχών αποθεματικού, προκύπτει ότι **οι «ίδιες μετοχές» εμφανίζονται στον ισολογισμό στο κόστος κτήσεώς τους.**

Εμφάνιση των ιδίων μετοχών στον ισολογισμό

Σχετικά με την εμφάνιση του λογαριασμού 34.25 «ίδιες μετοχές» στον ισολογισμό, το Ε.ΓΛΣ ορίζει τα εξής: «ο λογαριασμός 34.25 εμφανίζεται στον ισολογισμό στην κατηγορία Δ ΙΙΙ «χρεόγραφα» του ενεργητικού του υποδείγματος της § 4.1.103, όταν σχηματίζεται στο τέλος της χρήσεως αποθεματικό ισόποσο με την αξία κτήσεως των ιδίων μετοχών.

Αν δεν υπάρχουν κέρδη για σχηματισμό του παραπάνω αποθεματικού, ο λογαριασμός 34.25 εμφανίζεται στο παθητικό του ισολογισμού αφαιρετικά από το άθροισμα των ιδίων κεφαλαίων».

Την ανωτέρω ρύθμιση επιβάλλει, όπως είπαμε, και η διάταξη του άρθρου 42ε 13 του ν. 2190/1920.

Το αποθεματικό για ίδιες μετοχές

Το αποθεματικό για ίδιες μετοχές σχηματίζεται από τα κέρδη της χρήσεως, τα οποία, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις (άρθρο 99 § 1 του ν. 2238/1994), φορολογούνται στο όνομα της εταιρίας. Το αποθεματικό συνεπώς, που καταχωρείται και εμφανίζεται στο λογαριασμό 41.09 «αποθεματικό για ίδιες μετοχές», είναι φορολογημένο αποθεματικό.

Μετά την πώληση των ιδίων μετοχών, το προαναφερόμενο αποθεματικό, μεταφέρεται από το λογαριασμό 41.09 στην πίστωση του λογαριασμού 88.07 «λογαριασμός αποθεματικών προς διάθεση» και αντιμετωπίζεται ως φορολογημένο εισόδημα, δηλαδή μειώνεται ισόποσα το φορολογητέο εισόδημα της χρήσεως.

Λογιστική παρακολούθηση των «ιδίων μετοχών» κατά τις σύγχρονες αντιλήψεις

Αγορά των «ιδίων μετοχών»

Βασική μέθοδος παρακολουθήσεως των «ιδίων μετοχών», σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις, είναι η μέθοδος του κόστους κτήσεως, την οποία υιοθετεί έμμεσα και το Ε.ΓΛΣ, αφού χαρακτηρίζει τις μετοχές αυτές χρεόγραφα, τα δε χρεόγραφα παρακολουθούνται στο κόστος κτήσεώς τους.

Όπως είπαμε, διαφορά υπάρχει μόνο στο ότι το Ε.ΓΛΣ, αντίθετα από ό,τι υπαγορεύουν οι σύγχρονες λογιστικές αρχές, δεν δέχεται ότι συνιστούν στοιχεία του κόστους κτήσεως των χρεογράφων τα ειδικά έξοδα κτήσεως αυτών.

Λογαριασμός 34.91 «Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου»

Λογιστική παρακολούθηση των ομολόγων ελληνικού δημοσίου

Τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου παρακολουθούνται στον ομώνυμο λογαριασμό 34.91. Ο λογαριασμός αυτός δημιουργήθηκε με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ 94/1680/1992.

Αποτίμηση των ομολόγων ελληνικού δημοσίου

Τα εισηγμένα στο Χρηματιστήριο ομόλογα αποτιμώνται **στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσεως και της τρέχουσας τιμής τους**. Ως τρέχουσα τιμή θεωρείται ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσεως (ΚΒΣ, άρθρο 28 § 5).

Φορολογία των τόκων ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 § 8 του ν. 2238/94 οι τόκοι των εθνικών δανείων που εκδίδονται σε έντοκα γραμμάτια ή ομολογίες και οι οποίοι αποκτώνται από πρόσωπα που διαμένουν ή έχουν την έδρα τους στην ημεδαπή ή αλλοδαπή φορολογούνται με συντελεστή 10% (στο ποσό των τόκων που προκύπτουν από τους τίτλους αυτούς, οι οποίοι εκδίδονται από 3 Ιανουαρίου 1998

και μετά) (για τους τόκους της περιόδου 1.1.1997 μέχρι και 2.1.1998 ο συντελεστής ανερχόταν σε 7,5%).

Λογαριασμός 34.92 «Τραπεζικά ομόλογα»

Έννοια των τραπεζικών ομολόγων

Τα τραπεζικά ομόλογα εκδίδονται συνήθως από τις Τράπεζες Επενδύσεων, με σκοπό την άντληση κεφαλαίων από τη λαϊκή αποταμίευση και τη διάθεσή τους για τη χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων οι οποίες συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Η αρχική διάρκεια των τραπεζικών ομολόγων είναι συνήθως ετήσια αλλά παρέχεται δυνατότητα ανανεώσεώς τους. Οι τίτλοι των ομολόγων είναι διαπραγματεύσιμοι στο Χρηματιστήριο.

2.10 Λογαριασμός 35 «ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ»

Περιεχόμενο και λειτουργία του λογαριασμού 35

Στους υπολογαριασμούς του 35 παρακολουθούνται οι πάσης φύσεως και έντονου διαχειριστικού χαρακτήρα απαιτήσεις της επιχειρήσεως κατά των υπαλλήλων και λοιπών συνεργατών της, που προέρχονται από καταβολές ποσών που γίνονται σ' αυτούς προσωρινά για την εκτέλεση, για λογαριασμό της, συγκεκριμένου έργου ή εργασίας (π.χ. για εκτελωνισμούς, ταξίδια για λήψη παραγγελιών).

Οι υπολογαριασμοί του 35 χρεώνονται με τα ποσά που καταβάλλονται στους προσωρινούς διαχειριστές της επιχειρήσεως και πιστώνονται με αντίστοιχη χρέωση των οικείων κατά περίπτωση λογαριασμών, π.χ. αποθεμάτων ή εξόδων, όταν εκτελείται το έργο ή η εργασία και γίνεται η σχετική απόδοση λογαριασμού. Η απόδοση λογαριασμού γίνεται αμέσως μετά την εκτέλεση του έργου ή της εργασίας ή αυτοτελούς τμήματος αυτών.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να καταβάλλεται, ώστε, στο τέλος τουλάχιστον της χρήσεως, να μην παραμένουν στο λογαριασμό αυτόν ποσά που έπρεπε να έχουν ήδη βαρύνει το κόστος υλικών ή τα έξοδα.

Εμφάνιση του λογαριασμού 35 στον ισολογισμό

Όλοι οι υπολογαριασμοί του λογαριασμού 35 εμφανίζονται στον ισολογισμό στην κατηγορία Δ-ΙΙ-12 «Λογαριασμοί διαχειρίσεως προκαταβολών και πιστώσεων».

Λογαριασμός 35.00 «Εκτελωνιστές – Λογαριασμοί προς απόδοση»

Συνεξετάζεται με το λογαριασμό 35.02

Λογαριασμός 35.01 «Προσωπικό – Λογαριασμοί προς απόδοση»

Συνεξετάζεται με το λογαριασμό 35.02

Λογαριασμός 35.02 «Λοιποί συνεργάτες τρίτοι – Λογαριασμοί προς απόδοση»

(προαιρετικής τηρήσεως)

Ο προκείμενος λογαριασμός 35.02 καθώς και οι υποχρεωτικοί λογαριασμοί 35.00 «εκτελωνιστές – λογαριασμοί προς απόδοση» και 35.01 «προσωπικό – λογαριασμοί προς απόδοση», χρεώνονται με τα ποσά που καταβάλλονται στους εκτελωνιστές, στο προσωπικό και στους λοιπούς συνεργάτες της επιχειρήσεως «επί αποδώσει» λογαριασμού και πιστώνονται, κατά την απόδοση λογαριασμού από τα πρόσωπα αυτά με χρέωση των αρμοδίων λογαριασμών (π.χ. αποθεμάτων, πάγιων, εξόδων).

Λογαριασμός 35.03 «Πάγιες προκαταβολές»

Με τον λογαριασμό αυτόν η επιχείρηση παρακολουθεί τις **πάγιες προκαταβολές που κρατούν παγίως στα χέρια τους οι διαχειριστές**, δηλαδή τα πρόσωπο που διενεργούν σε συνεχή βάση πληρωμές για λογαριασμό της επιχειρήσεως, όπως λ.χ. τις προκαταβολές στους διαχειριστές εργοταξίων, κινητών συνεργείων, ή στους επιφορτισμένους με τη συγκέντρωση γεωργικών προϊόντων ή

την αντιμετώπιση μικροεξόδων. Για κάθε απόδοση λογαριασμού του διαχειριστή, επακολουθεί ισόποση καταβολή σ' αυτόν μετρητών, ώστε στα χέρια του να έχει παγίως τι ίδιο ποσό μετρητών.

Λογαριασμός 35.04 «Πιστώσεις υπέρ τρίτων»

Πρόκειται για τις πιστώσεις που η επιχείρηση «ανοίγει» στις τράπεζες για λογαριασμό συνεργατών της (π.χ. αντιπροσώπων ή εντολοδόχων). Το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού απεικονίζει τα κατά το τέλος της χρήσεως ποσά τέτοιων πιστώσεων που έχουν αναλάβει από την τράπεζα οι συνεργάτες της επιχειρήσεως.

Σημειώνεται ότι δεν περιλαμβάνονται στο σχολιαζόμενο λογαριασμό οι απαιτήσεις από δοσοληπτικούς λογαριασμούς της επιχειρήσεως με τα όργανα της διοικήσεως της, οι οποίες καταχωρούνται, κατά περίπτωση, στους λογαριασμούς 33.07 έως και 33.10.

2.11 Λογαριασμός 36 «ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ»

Έννοια των μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού

Οι βασικές λογιστικές αρχές της αυτοτέλειας των χρήσεων και της αντιπαραθέσεως εσόδων – εξόδων υπαγορεύουν όπως τα αποτελέσματα κάθε χρήσεως προκύπτουν από το συσχετισμό των εσόδων που πραγματοποιήθηκαν στη χρήση από τη δραστηριότητα της επιχειρήσεως με τα έξοδα που αντιστοιχούν στα έσοδα αυτά.

Συμβαίνει όμως πολλές φορές ορισμένες πράξεις που επιφέρουν αύξηση στα έξοδα ή τα έσοδα να μην έχουν ολοκληρωθεί μέσα στη χρήση ή αντίθετα να έχουν ολοκληρωθεί πράξεις από τις οποίες δημιουργήθηκαν έξοδα ή έσοδα, τα οποία όμως αφορούν την προσεχή ή ακόμη και προσεχείς χρήσεις.

Για τους λόγους αυτούς, στο τέλος της χρήσεως, κατά την προσαρμογή των λογαριασμών προς τα πραγματικά δεδομένα της απογραφής, γεννάται η ανάγκη της δημιουργίας των καλουμένων *μεταβατικών λογαριασμών* ή, όπως επίσης λέγονται, *λογαριασμών οριοθετήσεως των χρήσεων*.

Σύμφωνα με το Ε.ΓΛΣ, «οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού δημιουργούνται, κατά κανόνα, στο τέλος κάθε χρήσεως με σκοπό τη χρονική τακτοποίηση των εξόδων και εσόδων, έτσι ώστε στα αποτελέσματά της να περιλαμβάνονται μόνο τα έσοδα και έξοδα που πράγματι αφορούν τη συγκεκριμένη αυτή χρήση.

Με την τακτοποίηση αυτήν πραγματοποιείται ταυτόχρονα η αναμόρφωση των λογαριασμών του ισολογισμού στο πραγματικό μέγεθός τους κατά την ημερομηνία λήξεως της χρήσεως».

Ο νόμος, σύμφωνα με το Ε.ΓΛΣ, ορίζει ότι στους μεταβατικούς λογαριασμούς του ενεργητικού εμφανίζονται χωριστά (άρθρο 42ε § 12 ν. 2190/1920):

- Τα έξοδα που πληρώθηκαν μέσα στην κλειόμενη χρήση, αλλά αφορούν την επόμενη ή τις επόμενες χρήσεις (έξοδα προπληρωμένα).
- Τα έσοδα που αφορούν την κλειόμενη χρήση, αλλά δεν εισπράχθηκαν ή δεν επιτρέπεται η καταχώρησή τους στη χρέωση προσωπικών λογαριασμών απαιτήσεων, επειδή δεν είναι ακόμη απαιτητά.

Η διάταξη αυτή ως προς το σκέλος των εξόδων είναι εσφαλμένη, γιατί απομακρύνεται από τη βασική αρχή της πραγματοποιήσεως των εξόδων (accrual basis), στην οποία στηρίζεται ολόκληρο το οικοδόμημα της εφαρμοζόμενης λογιστικής και υιοθετεί την ταμειακή αρχή της καταβολής του εξόδου (cash basis).

Το ορθό είναι ότι στους μεταβατικούς λογαριασμούς ενεργητικού καταχωρούνται τα έξοδα που, με βάση τις ισχύουσες λογιστικές αρχές, πραγματοποιήθηκαν μέσα στη χρήση, αλλά αφορούν επόμενες χρήσεις, έστω και αν οφείλονται (δεν απαιτείται οπωσδήποτε να είναι προπληρωμένα).

Κλασσικό παράδειγμα, τα ετήσια ασφάλιστρα, όταν το ασφαλιστήριο συμβόλαιο καλύπτει και χρονική περίοδο της επόμενης χρήσεως και τα οποία κατά τη λήξη της χρήσεως οφείλονται. Τέλος σημειώνουμε ότι οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού (λ.36) και παθητικού (λ. 56) λειτουργούν κυρίως στο τέλος της χρήσεως.

Οι χρονικές τακτοποιήσεις των αγορών πωλήσεων, εξόδων και εσόδων, που γίνονται προκειμένου η επιχείρηση να καταρτίζει *βραχύχρονες οικονομικές καταστάσεις* γίνονται, στα πλαίσια της γενικής λογιστικής, *με τη χρησιμοποίηση του λογαριασμού 58 «λογαριασμοί περιοδικής κατανομής» και όχι με τη χρησιμοποίηση μεταβατικών λογαριασμών.*

Τα φορολογικά στοιχεία του άρθρου 12 του Κ.Β.Σ. (δηλαδή τα τιμολόγια πώλησης, παροχής υπηρεσιών, πιστωτικά, εκκαθαρίσεις κ.λ.π. καθώς και οι αποδείξεις παροχής υπηρεσιών), τα οποία εκδίδονται στο τέλος της χρήσεως, επιτρέπεται να ***εκδίδονται μέχρι την εικοστή ημέρα του επόμενου μήνα, με ημερομηνία έκδοσης την τελευταία ημέρα της διαχειριστικής περιόδου***, εφόσον παραδίδονται (και όχι απλώς ταχυδρομούνται) μέχρι την ημέρα αυτή σε αυτόν που αφορούν (άρθρο 12 § 15 του Κ.Β.Σ, όπως ισχύει μετά το άρθρο 9 § 16 του ν. 2753 /99).

Πρακτικοί λόγοι επιβάλλουν τα προαναφερόμενα στοιχεία να εκδίδονται από ιδιαίτερα ***στελέχη (σειρές) και να μην αναμιγνύονται με τα εκδιδόμενα στοιχεία της τρέχουσας επόμενης χρήσεως***, χωρίς να αποτελεί παράβαση του Κ.Β.Σ. η έκδοση των στοιχείων αυτών από την ίδια σειρά στοιχείων από την οποία εκδίδονται τα στοιχεία της επόμενης – τρέχουσας χρήσεως.

Εμφάνιση του λογαριασμού 36 στον ισολογισμό

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού εμφανίζονται στον ισολογισμό σε ιδιαίτερη κατηγορία με ομώνυμο τίτλο αναλυόμενοι ως εξής:

36.00 «Έξοδα επόμενων χρήσεων»	με ομώνυμο τίτλο
36.01 «Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα»	με ομώνυμο τίτλο
36.02 «Αγορές υπό παραλαβή»	
36.03 «Εκπτώσεις επί αγορών χρήσεως υπό διακανονισμό»	Λοιποί μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού

Παρατηρούμε σχετικώς ότι οι λογαριασμοί αυτοί, εφόσον αφορούν την επόμενη χρήση είναι λογαριασμοί κυκλοφορούντος ενεργητικού (αγορές υπό παραλαβή, έσοδα εισπρακτέα, κ.λ.π.) και εφόσον αφορούν τη μεθεπόμενη χρήση είναι λογαριασμοί του πάγιου ενεργητικού.

Τονίζεται ότι, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 42ε § 12 ν. 2190/1920, «όταν το σύνολο των εσόδων που αφορούν την κλειόμενη χρήση, αλλά δεν εισπράχθηκαν ή δε χρεώθηκαν μέσα σ' αυτή, είναι σημαντικό, γίνεται σχετική ανάλυση στο προσάρτημα».

Σε περίπτωση αναλύσεως των οικονομικών καταστάσεων, οι λογαριασμοί 36.00 και 36.01 πρέπει να αντιμετωπίζονται ως βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις, ο λογαριασμός 36.02 «αγορές υπό παραλαβή» ως αποθέματα και ο λογαριασμός 36.03 «εκπτώσεις επί αγορών χρήσεως υπό διακανονισμό» ως στοιχείο μειωτικό του πιστωτικού υπολοίπου του λογαριασμού «προμηθευτές».

Λογαριασμός 36.00 «Έξοδα επόμενων χρήσεων»

Στο λογαριασμό αυτόν εμφανίζονται τα έξοδα που δεν αφορούν τη χρήση μέσα στην οποία πραγματοποιήθηκαν, αλλά αφορούν την επόμενη ή επόμενες χρήσεις. Συνήθεις περιπτώσεις τέτοιων εξόδων που συναντώνται στην πράξη είναι οι προπληρωμένοι μισθοί, τα προπληρωμένα έξοδα (ενοίκια, ασφάλιστρα, κ.λ.π.), η μη αναλωθείσα γραφική ύλη που παραμένει στην απογραφή, ενώ η αξία της βάρυνε, κατά την αγορά, το λογαριασμό 64.08 «υλικά άμεσης ανάλωσης», κ.λ.π.

Η ανάπτυξη του παρόντος λογαριασμού σε υπολογαριασμούς πρέπει να είναι αντίστοιχη με τις αναλύσεις των λογαριασμών εξόδων (της ομάδας 6 και του

λογαριασμού 81), στους οποίους μεταφέρονται τα κονδύλια που αφορούν τη νέα (επόμενη) χρήση, αμέσως με την έναρξή τους.

Ο σχολιαζόμενος λογαριασμός είναι δυνατό να χρεωθεί:

- είτε απευθείας κατά την καταβολή των εξόδων στη διάρκεια της χρήσεως,
- είτε στη διάρκεια ή στο τέλος της χρήσεως με πίστωση των οικείων λογαριασμών εξόδων, οι οποίοι είχαν προηγουμένως χρεωθεί με τα έξοδα που αφορούν επόμενη ή επόμενες χρήσεις.

Την επόμενη χρήση 20+1, που τα ασφάλιστρα θα καταστούν δουλευμένα, θα χρεωθεί ο λογαριασμός 62.05 με πίστωση του 36.00.62.05, ο οποίος και εξισώνεται.

Σημειώνεται ότι ο σχολιαζόμενος λογαριασμός 36.00 δυνατό να χρεώνεται και με ποσά οριστικών και εκκαθαρισμένων εξόδων της χρήσεως, τα οποία όμως έξοδα πρόκειται να καλυφθούν από έσοδα που θα καταστούν οριστικά και θα εισπραχθούν στην επομένη χρήση, όπως συμβαίνει λ.χ. με ορισμένες επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις που χορηγούνται στην επιχείρηση για την κάλυψη λειτουργικών αυτής δαπανών (βλ. λογαριασμό 74.03).

Λογαριασμός 36.01 «Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα»

Στο λογαριασμό αυτόν καταχωρούνται, με αντίστοιχη πίστωση των οικείων λογαριασμών εσόδων της ομάδας 7, τα έσοδα που είναι βέβαια, οριστικά και ανήκουν στην κλειόμενη χρήση, αλλά δεν εισπράττονται μέσα σ' αυτήν και τα οποία, σύμφωνα π.χ. με τις σχετικές συμβάσεις, **δεν είναι στο τέλος της χρήσεως απαιτητά** και για το λόγο αυτόν δεν κρίνεται ορθό ή σκόπιμο να φέρονται σε χρέωση των οικείων λογαριασμών απαιτήσεων.

Την επόμενη χρήση που τα έσοδα αυτά θα καταστούν απαιτητά, τα καταχωρημένα στο μεταβατικό λογαριασμό 36.01 ποσά μεταφέρονται στη χρέωση των οικείων λογαριασμών απαιτήσεων και ο λογαριασμός αυτός και οι υπολογαριασμοί του εξισώνονται.

Τονίζεται με έμφαση ότι τα καταχωρούμενα στον παρόντα μεταβατικό λογαριασμό έσοδα πρέπει να είναι πραγματοποιημένα, δηλαδή να μην τελούν υπό αίρεση ή απλώς να πιθανολογείται η πραγματοποίησή τους, γιατί τότε θα πρόκειται περί προβλέψεων εσόδων, οι οποίες, με βάση την αρχή της συντηρητικότητας που και νομοθετικά καθιερώνεται στη χώρα μας, απαγορεύονται.

Τυχόν μικροϋπόλοιπα που απομένουν στους υπολογαριασμούς του παρόντος λογαριασμού μεταφέρονται αν είναι χρεωστικά στη χρέωση του 82.00.07 «χρεωστικές διαφορές μεταβατικού λογαριασμού 36.01» και αν είναι πιστωτικές στην πίστωση του 82.01.07 «πιστωτικές διαφορές μεταβατικού λογαριασμού 36.01» (Ε.ΣΥ.Λ., Γνωμ. 176/2087/1993).

Λογαριασμός 36.02 «Αγορές υπό παραλαβή»

Στο λογαριασμό αυτόν, στο τέλος της χρήσεως, παρακολουθούνται οι αγορές υπό παραλαβή, δηλαδή παρακολουθείται η αξία των αγορασμένων αγαθών, των οποίων την κυριότητα έχει κατά το τέλος της χρήσεως αποκτήσει η επιχείρηση, και τα οποία, μέχρι το τέλος της χρήσεως, δεν έχει ακόμη παραλάβει.

Το Ε.ΓΛΣ για τη λειτουργία του προκείμενου λογαριασμού ορίζει ότι: «σε περιπτώσεις που, κατά τη διάρκεια της χρήσεως, περιέχονται στην οικον. μονάδα τιμολόγια πριν από την παραλαβή των αντίστοιχων αγαθών, δε διενεργούνται εγγραφές.

Σε περιπτώσεις που, κατά το τέλος της χρήσεως, λαμβάνονται τιμολόγια για αγορές αγαθών που δεν έχουν παραληφθεί, αλλά έχουν φορτωθεί για λογαριασμό και με ευθύνη της οικον. μονάδας, πιστώνεται με την αξία τους ο προσωπικός λογαριασμός του προμηθευτή, με χρέωση του υπολογαριασμού 36.02 «αγορές υπό παραλαβή». Ο λογαριασμός 36.02 τακτοποιείται στην επόμενη χρήση κατά την παραλαβή των αγαθών, με χρέωση των οικείων λογαριασμών της ομάδας 2.

Αν τα τιμολόγια αφορούν αγορές αγαθών από το εξωτερικό που, κατά το τέλος της χρήσεως, δεν έχουν παραληφθεί, η οικον. μονάδα μπορεί να μη διενεργεί σχετικές εγγραφές». Ευνόητων ότι η αντιμετώπιση αυτή είναι εσφαλμένη στις περιπτώσεις που η επιχείρηση έχει αποκτήσει την κυριότητα των υπό διαμετακόμιση αγαθών.

Την παραπάνω προβλεπόμενη από το Ε.Γ.Λ.Σ ρύθμιση υιοθετεί ο ΚΒΣ (π.δ. 186/1992) και με το άρθρο 17 § 3 ορίζει ότι: «στην περίπτωση που κατά τη διάρκεια της χρήσης λαμβάνονται στοιχεία αγοράς αγαθών πριν από την παραλαβή τους, η ενημέρωση των βιβλίων γίνεται κατά την *παραλαβή των αγαθών*.

Εφόσον τηρούνται βιβλία τρίτης κατηγορίας και στο τέλος της χρήσης λαμβάνονται στοιχεία αγοράς αγαθών που δεν έχουν ακόμη παραληφθεί, καταχωρούνται σχετικές εγγραφές σε μεταβατικούς λογαριασμούς, οι οποίοι τακτοποιούνται με την παραλαβή των αγαθών».

Παράδειγμα

Έστω ότι ο έμπορος Α εισάγει καφέ από τη Βραζιλία και έστω ότι στις 20/12 φορτώθηκε για λογαριασμό του καφές τιμολογιακής αξίας αγοράς € 100.000. η επιχείρηση, μέχρι το τέλος της χρήσεως, δεν παρέλαβε τον καφέ, παρέλαβε όμως το τιμολόγιο του προμηθευτή.

Θα γίνουν οι εγγραφές:

36 Μεταβατικοί λογαριασμοί

36.02 Αγορές υπό παραλαβή

100.000

(εις)50 Προμηθευτές

50.01 Προμηθευτές εξωτερικού

100.000

50.01XX Προμηθευτής Α

Κατά την παραλαβή του καφέ στη νέα χρήση:

20 Εμπορεύματα

20.01 Αγορές χρήσεως 100.000

54 Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη

54.00 Φ.Π.Α. 19.000

(εις) 36 **Μεταβατικοί λογαριασμοί**

ενεργητικού

36.02 Αγορές υπό παραλαβή 100.000

38 **Χρηματικά διαθέσιμα**

38 Ταμείο 19.000

Λογαριασμός 36.03 «Εκπτώσεις επί αγορών χρήσεως υπό διακανονισμό»

Στο λογαριασμό αυτόν, στο τέλος της χρήσεως, καταχωρούνται τα ποσά που η επιχείρηση δικαιούται για εκπτώσεις επί των αγορών της, με βάση τις συμφωνίες που έχει με τους προμηθευτές της, αλλά τα οποία ποσά δεν της έχουν αναγγελθεί μέχρι το τέλος της χρήσεως, δηλ. *δεν έχουν περιέλθει στην κατοχή της τα σχετικά πιστωτικά τιμολόγια των προμηθευτών της και συνεπώς δεν είναι σκόπιμη η χρέωση του οικείου λογαριασμού του προμηθευτή.*

Η χρέωση του σχολιαζόμενου λογαριασμού γίνεται με πίστωση των οικείων υπολογαριασμών των αποθεμάτων («αγορές χρήσεως» ή «εκπτώσεις αγορών»). Στην επόμενη χρήση που η επιχείρηση θα λάβει τα πιστωτικά τιμολόγια θα χρεώσει τους προμηθευτές της και θα πιστώσει τον εξεταζόμενο λογαριασμό. Τα τυχόν απομένοντα μικροῦπόλοιπα τα μεν χρεωστικά μεταφέρονται στη χρέωση του λογαριασμού 82.00.08, τα δε πιστωτικά στην πίστωση του λογαριασμού 82.01.08 (Ε.ΣΥ.Λ., γνwm. 176/2087/1993).

Νομικό δικαιολογητικό για τις λαμβανόμενες εκπτώσεις είναι το πιστωτικό τιμολόγιο (αθεώρητο) που εκδίδει ο προμηθευτής (ΚΒΣ άρθρο 12 § 13). Ο ΚΒΣ δεν καθορίζει το χρόνο εκδόσεως του πιστωτικού τιμολογίου λόγω εκπτώσεων (βλ. στις §§ 2.5.5.4 και 70.9.2).

2.12 Λογαριασμός 37 «.....»

Ο λογαριασμός 37 είναι κενός. Η συμπλήρωσή του είναι δυνατή μόνο μετά από απόφαση του κατά νόμο αρμόδιου οργάνου.

2.13 Λογαριασμός 38 «ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ»

Έννοια των διαθέσιμων

Στην κατηγορία των διαθέσιμων περιλαμβάνονται **τα μετρητά και όλα τα στοιχεία που μπορούν να μετατραπούν αμέσως σε μετρητά και να αποδώσουν από τη μετατροπή τους ποσό αντίστοιχο με τη λογιστική τους αξία**. Έτσι, οι λογαριασμοί του διαθέσιμου ενεργητικού διαφέρουν από τους λοιπούς λογαριασμούς του κυκλοφορούντος ενεργητικού κατά το ότι οι δεύτεροι αφορούν στοιχεία που δεν μπορούν πρακτικά να ρευστοποιηθούν αμέσως, αλλά η ρευστοποίησή τους απαιτεί κάποιο σύντομο χρόνο κι ακόμη ότι δεν παρέχουν τη βεβαιότητα ότι η ρευστοποίησή τους θα αποδώσει ποσό ίσο προς τη λογιστική τους αξία.

Έτσι λ.χ. τα εμπορεύματα διατίθενται σε διαφορετική τιμή από την τιμή κτήσεώς τους, οι απαιτήσεις και τα εισπρακτέα γραμμάτια μπορεί ν' αποδειχτούν κατά ένα μέρος ανεπίδεκτα εισπράξεως και συνεπώς τα στοιχεία αυτά δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως διαθέσιμα στοιχεία.

Περιεχόμενο του λογαριασμού 38

Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ στην κατηγορία των διαθέσιμων υπάγονται:

- τα μετρητά σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα,
- οι εισπρακτέες επιταγές επί λογαριασμών καταθέσεων όψεως (όχι οι μεταχρονολογημένες) σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα,
- τα ληξιπρόθεσμα τοκομερίδια σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα,
- οι καταθέσεις όψεως και προθεσμίας σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα, εκτός αν υπάρχει ειδικός απαγορευτικός λόγος αναλήψεώς τους, οπότε πρόκειται για δεσμευμένες καταθέσεις

Αποτίμηση των διαθέσιμων σε ξένο νόμισμα

Ε.ΓΛΣ και ν. 2190/1920

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 43 § 8 περ. β' του ν. 2190/1920, «..... τα τυχόν διαθέσιμα σε ξένο νόμισμα εμφανίζονται στον ισολογισμό με το ποσό των δραχμών που προκύπτει από τη μετατροπή του κάθε ξένου νομίσματος με βάση την επίσημη τιμή του κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού.... Οι συναλλαγματικές διαφορές, που προκύπτουν κατά την αποτίμηση τυχόν διαθέσιμων σε ξένο νόμισμα, μεταφέρονται, στα αποτελέσματα χρήσης».

Ως επίσημη τιμή των ξένων νομισμάτων μέχρι 31.12.2000 ήταν η τιμή αγοράς της Διαπραπτικής Αγοράς Συναλλάγματος. Μετά το ν. 2842/2000 η αποτίμηση των διαθέσιμων σε Ξ.Ν, σύμφωνα με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ 309/2001 πρέπει να γίνεται με βάση τις τιμές που αναγράφονται στο «Δελτίο Ισοτιμιών Αναφοράς της Ε.Κ.Τ.» το οποίο δημοσιεύει καθημερινά η Τράπεζα της Ελλάδος.

Κατά τη γνώμη μας, ως επίσημη τιμή των ξένων νομισμάτων για την αποτίμηση των σε ξένο νόμισμα διαθέσιμων, πρέπει και μετά το 2840/2000 να λαμβάνεται η τιμή αγοράς των ξένων νομισμάτων των «δελτίων τιμών συναλλάγματος» των εμπορικών τραπεζών (βλ. και 3.4.2). Οι συναλλαγματικές διαφορές θεωρούνται από το Ε.ΓΛΣ ως έκτακτο αποτέλεσμα και καταχωρούνται στο λογαριασμό 81.00.04 αν είναι χρεωστικές ή στο λογαριασμό 81.01.04 αν είναι πιστωτικές.

Τα διαθέσιμα σε ξένο νόμισμα αποτιμώνται «με βάση την επίσημη τιμή του ξένου νομίσματος κατά την **ημέρα της απογραφής**». Παρατηρούμε ότι ο ΚΒΣ δεν ακριβολογεί. Ως «ημέρα απογραφής» δεν πρέπει να εκλάβουμε την ημέρα που γίνεται η αποτίμηση, η οποία μπορεί να γίνει μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, **αλλά η ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού**.

Λογαριασμός 38.00 «Ταμείο»

Γενικά περί μετρητών

Στο λογαριασμό «ταμείο» περιλαμβάνονται βασικά τα *χρήματα*, δηλαδή κάθε πράγμα που κυκλοφορεί στην αγορά ως γενικό μέτρο των αξιών και μέσο

ανταλλαγής των αγαθών. Δύο λοιπόν είναι τα χαρακτηριστικά του χρήματος: (α) ο ρόλος του ως μέσου ανταλλαγής των αγαθών και (β) η χρησιμοποίησή του ως μέτρο αξίας των άλλων αγαθών.

Στην πράξη έχει επικρατήσει ο όρος **μετρητά**, δηλαδή τα αντικαταστατά πράγματα που είναι στην άμεση διάθεση της επιχειρήσεως για την πληρωμή των υποχρεώσεών της και χρησιμοποιούνται στη λογιστική ως μέτρο για τη μέτρηση της αξίας των άλλων περιουσιακών στοιχείων.

Έτσι, στο λογαριασμό ταμείο περιλαμβάνονται συνήθως:

- τα χαρτονομίσματα,
- τα κέρματα,
- τα αξιόγραφα που γίνονται δεκτά από τις τράπεζες για κατάθεση ως μετρητά, όπως είναι: οι **εισπρακτέες επιταγές** και οι **τραπεζικές εντολές πληρωμής** υπέρ της επιχειρήσεως.

Σχετικά με τις **επιταγές εισπρακτέες που έχουν εκδοθεί όψεως**, σημειώνουμε ότι πολλοί λόγοι συνηγορούν στο να παρακολουθούνται σε ιδιαίτερο υπολογαριασμό του 38, όπως π.χ. στον υπολογαριασμό **38.90 «επιταγές εισπρακτέες»**, ο οποίος θα χρεώνεται με πίστωση του πελάτη κλπ. κατά τη λήψη της επιταγής και θα πιστώνεται κατά την είσπραξή της με χρέωση του 38.00 «ταμείο» ή κατά την κατάθεσή της σε λογαριασμό καταθέσεως με χρέωση του αρμόδιου υπολογαριασμού καταθέσεων του 38 ή κατά τη μεταβίβασή της με χρέωση του λογαριασμού του προμηθευτή κλπ. και σε περίπτωση μη εισπράξεώς της με χρέωση του 33.91 «επιταγές σε καθυστέρηση».

Δεν πρέπει να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «ταμείο» τα ακόλουθα:

- Οι **μεταχρονολογημένες επιταγές** εκδόσεως πελατών της επιχειρήσεως θεωρούνται ότι αντιπροσωπεύουν μετρητά για την επιχείρηση την ημερομηνία της εκδόσεώς τους (βλ. λογαριασμό 33.90).
- Οι εισπρακτέες επιταγές εκδόσεως των πελατών της επιχειρήσεως που επιστράφηκαν σ' αυτήν από τις Τράπεζες ανείσπρακτες, γιατί προμηνύουν μάλλον απαιτήσεις σε καθυστέρηση ή και επισφαλείς και οπωσδήποτε δεν είναι μετρητά.

– Οι **«πρόχειρες αποδείξεις»** λήψεως μετρητών από τους διευθύνοντες την επιχείρηση για ατομικές τους ανάγκες ή «επί αποδόσει λογαριασμού», για την πραγματοποίηση πληρωμών για λογαριασμό της επιχείρησης.

– Τα **γραμμάτσημα και χαρτόσημα** που αγόρασε η επιχείρηση για τις ανάγκες της δεν αποτελούν διαθέσιμες αξίες, γιατί δε χρησιμοποιούνται ως μέσα πληρωμής και ανταλλαγής των αγαθών. Η αγορά γραμματοσήμων ή χαρτοσήμων προτού γεννηθεί το αίτιο της επικολλήσεώς τους, ισοδυναμεί με **προκαταβολή για τα τέλη που θα πληρώσει η επιχείρηση** και γι' αυτό πρέπει να εμφανίζεται σε κάποιο λογαριασμό προκαταβολών.

Η ύπαρξη **ελλείμματος ταμείου** συνιστά κατ' αρχήν παράβαση των διατάξεων του άρθρου 30 § 4 του ΚΒΣ (τα βιβλία κρίνονται ανεπαρκή), εκτός εάν ο φορολογούμενος επικαλείται και αποδειξεί ότι το υπάρχον έλλειμμα δικαιολογείται με σχετικά παραστατικά και ότι υπάρχει ακόμη, κατά το χρόνο του ελέγχου, προθεσμία για την ενημέρωση των βιβλίων με αντίστοιχες εγγραφές (Σ.τ.Ε. 4466/1988).

Η **αποχώρηση ταμία κατά τη διάρκεια της καταμετρήσεως** και πριν από την επαλήθευση του ταμείου, χωρίς να ενημερώσει τους διενεργούντες τον έλεγχο υπαλλήλους, επισύρει πρόστιμο για μη διευκόλυνση του ελέγχου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 36 § 1 και § 33 δ' του ΚΒΣ.

Λογαριασμός 38.01 «Διάμεσος λισμός ελέγχου διακινήσεως μετρητών»

Ο λογαριασμός είναι προαιρετικής τηρήσεως και παρέχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να παρακολουθούν τα μετρητά που διακινούνται από το ταμείο ενός κέντρου (π.χ. έδρας) στο ταμείο άλλου κέντρου (π.χ. υποκαταστήματος) και αντίστροφα.

Λογαριασμός 38.02 «Ληγμένα τοκομερίδια για είσπραξη»

Στο λογαριασμό αυτόν εμφανίζονται τα τοκομερίδια των ομολογιών του χαρτοφυλακίου της επιχείρησης που έχουν λήξει και είναι ασφαλούς εισπράξεως. Ο λογαριασμός χρεώνεται με πίστωση των λογαριασμών εσόδων 76.01.02 «έσοδα ομολογιών ελληνικών δανείων» και 76.01.07 «έσοδα ομολογιών αλλοδαπών δανείων» κατά περίπτωση.

Επισημαίνεται ότι, στις περιπτώσεις που τα έσοδα από τα εισπρακτέα τοκομερίδια είναι φορολογητέα, στο σχολιαζόμενο λογαριασμό πρέπει να εμφανίζεται όχι το ονομαστικό ποσό των τοκομεριδίων, αλλά το **καθαρό προϊόν, δηλαδή το ποσό που θα εισπράξει η επιχείρηση από τα τοκομερίδια**. Τα ποσά των φόρων που πρόκειται να παρακρατηθούν κατά την είσπραξη των τοκομεριδίων και τα οποία θα έλθουν σε μείωση της ονομαστικής τους αξίας, πρέπει να καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού 33.13.06 «ελληνικό δημόσιο/παρακρατημένος φόρος εισοδήματος από τόκους» για να συμψηφιστεί με το φόρο εισοδήματος της επιχειρήσεως.

Επισημαίνεται επίσης ότι στο σχολιαζόμενο λογαριασμό δεν πρέπει να εμφανίζονται **επισφαλούς εισπράξεως τοκομερίδια**, καθώς και τοκομερίδια που έχουν παραγραφεί.

Παρατηρούμε ότι, σύμφωνα με το Ε.ΓΛΣ και κατ' επέκταση το νόμο, οι εισπρακτέες μερισματαποδείξεις δεν εμφανίζονται στον παρόντα, αλλά στο λογαριασμό 34.04 ή 34.14 «μερισματαποδείξεις εισπρακτέες», ενώ συντρέχουν και γι' αυτές οι ίδιοι λόγοι που συνηγορούν στην εμφάνιση ενταύθα των ληγμένων τοκομεριδίων.

Λογαριασμός 38.03 «Καταθέσεις όψεως σε ευρώ»

Τραπεζική πρακτική

Οι καταθέσεις όψεως είναι αποδοτέες σε πρώτη ζήτηση του δικαιούχου. Οι καταθέσεις αυτές γίνονται συνήθως δεκτές από την τράπεζα ανεξάρτητα από το ύψος του ποσού που κατατίθεται και την ιδιότητα του καταθέτη. Το μεγαλύτερο μέρος των καταθέσεων όψεων προέρχεται από επιχειρήσεις, οι οποίες διεκπεραιώνουν τις πληρωμές τους με έκδοση επιταγών σε βάρος των λογαριασμών καταθέσεων όψεως

που έχουν στις τράπεζες. Έτσι οι τράπεζες μεταβάλλονται σε ταμίες των επιχειρήσεων.

Το επιτόκιο στις καταθέσεις όψεως είναι χαμηλότερο σε σχέση με τα επιτόκια των άλλων μορφών καταθέσεων, λόγω του φόρτου εργασίας που δημιουργείται στις τράπεζες από τη διεκπεραίωση των πληρωμών των καταθετών. Είναι μάλιστα δυνατό το επιτόκιο να είναι μηδενικό, όπως συμβαίνει σήμερα, και επιπλέον ο καταθέτης να επιβαρύνεται με προμήθεια για τη φύλαξη των χρημάτων του και για τις εξυπηρετήσεις που του παρέχει η τράπεζα.

Οι αναλήψεις από τις καταθέσεις όψεως γίνονται κατά κανόνα με **επιταγές**, που εκδίδονται από στέλεχος επιταγών (carnet des chèques), που χορηγεί, με απόδειξη, η τράπεζα στον καταθέτη. Αναλήψεις είναι δυνατό επίσης να γίνονται με **εντάλματα πληρωμής**, εφόσον υπογράψει σ' αυτά ο καταθέτης ή ο πληρεξούσιός του ή τρίτος νόμιμα εξουσιοδοτημένος.

Αντίγραφα των λογαριασμών καταθέσεων (extraits) αποστέλλονται, κατά τακτά χρονικά διαστήματα, από τις τράπεζες στους καταθέτες. Ύστερα από αίτηση του καταθέτη είναι δυνατό να παραδοθεί σ' αυτόν **«βιβλιάριο κατάθεσης»**, το οποίο όμως δεν έχει αποδεικτική αξία, αλλά αποτελεί πρόσθετο μέσο ενημέρωσης του καταθέτη.

Τέλος σημειώνουμε ότι μεταχρονολογημένες επιταγές που τυχόν εκδίδει η επιχείρηση δεν καταχωρούνται αμέσως στην πίστωση των λογαριασμών 38.03 ή 38.05, αλλά στην πίστωση του λογαριασμού **53.90 «επιταγές πληρωτέες (μεταχρονολογημένες)»**. Κατά την έλευση της αναγραφόμενης στην επιταγή χρονολογίας εκδόσεως, οπότε η επιταγή γίνεται όψεως, μεταφέρεται στην πίστωση του λογαριασμού 38.03 ή 38.05 (Ε.ΣΥ.Λ., γνωμ. 38/1047/1988).

Σύμφωνα με το άρθρο 13 § 4 του ΚΒΣ «στις εκδιδόμενες επιταγές που καλύπτουν εξόφληση επαγγελματικών συναλλαγών, ανεξαρτήτως ποσού, αναγράφεται υποχρεωτικά ο ΑΦΜ του εκδότη, του εκάστοτε οπισθογράφου, καθώς και του τελευταίου κομιστή που την εισπράττει. Επίσης αναγράφεται υποχρεωτικά ο

ΑΦΜ του εκδότη της επιταγής που προσκομίζεται για εξόφληση οφειλής προς το Δημόσιο, ανεξαρτήτως ποσού».

Οι τράπεζες νομίμως εξοφλούν επιταγές στις οποίες δεν αναγράφεται ο ΑΦΜ των παραπάνω προσώπων, αφού το στοιχείο αυτό δεν αναγράφεται στα υποχρεωτικά στοιχεία που ορίζει το άρθρο 1 του ν. 5960/33 «περί επιταγής» (Υπ. Οικ. Εγγρ. 1133145/1121/1995).

Λογαριασμός 38.04 «Καταθέσεις προθεσμίας σε ευρώ»

Τραπεζική πρακτική

Οι καταθέσεις προθεσμίας είναι αποδοτέες στους δικαιούχους μετά την πάροδο ορισμένου χρονικού διαστήματος από τη χρονολογία της καταθέσεως. Το χρονικό αυτό διάστημα συμφωνείται μεταξύ τράπεζας και καταθέτη, το οποίο κατά τα ισχύοντα, δεν μπορεί να είναι μικρότερο από ένα τρίμηνο όταν δικαιούχος της καταθέσεως είναι φυσικό πρόσωπο, ή από ένα εξάμηνο όταν δικαιούχος της καταθέσεως είναι νομικό πρόσωπο. Σαν αντιστάθμισμα, για τη δέσμευση αυτήν του καταθέτη, *παρέχεται υψηλότερο επιτόκιο σε σχέση με τα επιτόκια των άλλων μορφών καταθέσεων*, το οποίο κλιμακώνεται ανάλογα με το ποσό και τη διάρκεια της καταθέσεως.

Με τη διάταξη του άρθρου 22 § 1 περιπτ. κε' του ν. 2859 / 2000, απαλλάσσονται από το Φ.Π.Α. οι εργασίες στις οποίες περιλαμβάνεται και η διαπραγμάτευση, που αφορούν: καταθέσεις, τρεχούμενους λογαριασμούς, πληρωμές, μεταφορές καταθέσεων, εμβάσματα, απαιτήσεις, πιστωτικούς τίτλους, επιταγές, λοιπά αξιόγραφα.

Εξαιρούνται από την απαλλαγή η είσπραξη απαιτήσεων τρίτων, καθώς και οι εργασίες που αφορούν την πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, που ενεργείται από τις επιχειρήσεις που ασχολούνται από τις εργασίες αυτές.

**2.14 Όμιλος Λογαριασμών 39 «ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ Η' ΑΛΛΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ»
(Όμιλος λογαριασμών προαιρετικής χρήσεως)**

Σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας των πρωτοβάθμιων λογαριασμών 390-398 ισχύουν, αντίστοιχα, όσα ορίζονται παραπάνω για τους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς 30-38.

Σε περίπτωση που η επιχείρηση κάνει χρήση του ομίλου λογαριασμών 39, τα κονδύλια των λογαριασμών του ομίλου αυτού, στον ισολογισμό τέλους χρήσεως, συναθροίζονται και εμφανίζονται μαζί με τα αντίστοιχα κονδύλια των λογαριασμών 30 - 38.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Οι λογαριασμοί 18.02 έως και 18.16 της ομάδας 1 «πάγιο ενεργητικό» παρακολουθούν τις απαιτήσεις εκείνες των οποίων η προθεσμία εξοφλήσεως λήγει μετά το τέλος της επόμενης χρήσης δηλαδή τις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις. Ενώ στους οικείους λογαριασμούς της ομάδας 3 του κυκλοφορούντος ενεργητικού παρακολουθούνται οι απαιτήσεις που είναι εισπρακτέες μέσα στην χρήση που ακολουθεί κατά το κλείσιμο του ισολογισμού.

Οι απαιτήσεις κρίνονται ανάλογα με την φύση των συναλλαγματικών από τις οποίες πηγάζουν κι άλλοτε με την φερεγγυότητα τους και γι' αυτό το λόγω τις χωρίζουμε σε κατηγορίες. Ανάλογα με την φύση των συναλλαγματικών σε οργανικές ή ανόργανες και με την φερεγγυότητα σε ασφαλούς εισπράξεως ή επισφαλούς εισπράξεως.

Επίσης οι απαιτήσεις είναι πολύ χρήσιμες για μια επιχείρηση διότι έχουν σχέση με την χρηματοδότηση της επιχείρησης είτε μακροπρόθεσμα είτε βραχυπρόθεσμα. Γι' αυτό το λόγω πρέπει να ξέρουμε ποιες είναι οι απαιτήσεις και πότε λήγουν. Άλλος ένας λόγος που πρέπει να έχουμε γνώση της λήξης των απαιτήσεων της επιχείρησης είναι για να υπάρχει προγραμματισμός για την πολιτική που πρέπει να ακολουθήσει η επιχείρηση και για τις πληρωμές που πρέπει να δώσει. Τέλος η επιχείρηση είναι απαραίτητο να γνωρίζει τις απαιτήσεις της για να μπορεί να λειτουργήσει ορθά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΕΛΚΕΠΑ , «Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο», (Εκδόσεις ΕΛΚΕΠΑ 1981)
2. Κοντάκος Γ. Αριστοτέλης, «Γενική Λογιστική», (Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ 2001)
3. Λεονταρή Κ. Μιλτιάδη, «Γενικό Λογιστικό Σχέδιο», (Εκδόσεις Πάμισος 2004)
4. Παπαδάτου Δ. Θεοδώρα, Πομόνης Σ. Νικόλαος, «Η Λογιστική των Εμπορικών Εταιρειών», (Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης 2004)
5. Πομόνης Σ. Νικόλαος , «Γενική Λογιστική», (Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης 2002)
6. Σακέλης Ι. Εμμανουήλ, «Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο», (Εκδόσεις Εμ. Σακέλη 2003)
7. Σακέλης Ι. Εμμανουήλ, «Ο Πανδέκτης του λογιστή», (Εκδόσεις Βρυκούς 2004)
8. Σταματόπουλου Π. Δημήτρη, «Ανάλυση – Ερμηνεία κώδικα φορολογικών βιβλίων και στοιχείων», (Εκδόσεις eliforin 2004)